ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет міжнародних відносин і права
Кафедра германської філології та перекладознавства

КВАЛІФІКАЦІЙНА ДИПЛОМНА РОБОТА

магістр

Освітній рівень

Галузь знань 03 Гуманітарні науки
Шифр і назва галузі знань

Спеціальність 035 Філологія
Шифр і назва спеціальності

Спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська

на тему: **АБРЕВІАЦІЇ У ТЕРМІНОЛОГІЇ ДИПЛОМАТІЇ: СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНИЙ, ФУНКЦІЙНИЙ ТА ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АСПЕКТИ**

Шифр 24064

Виконала:
студентка 2 курсу, група ФПАм-24-1 _____ В. С. Середа
Підпис

Керівник:
к. філол. н., доцент _____ Ю. А. Купчишина
Підпис

Гарант ОПП
д. філол. н., професор _____ Ю. П. Бойко
Підпис

До захисту допускаю: Є.Долинський
Зав. кафедри проф. Є. В. Долинський
“____” _____2025 р.

Хмельницький, 2025

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
KHMELNYTSKY NATIONAL UNIVERSITY
Department of Germanic Philology and Translation Studies

Master Degree Thesis in Philology and Translation Studies

under the title: “Abbreviations in the diplomatic terminology: structural-semantic, functional and translation aspects”

Group FPAm- 24
Education programme:
Germanic Philology and Translation Studies:
English and Second Foreign Language
Majoring 035 Philology
Valeriia SEREDA
Research advisor:
Yu. Kupchyshyna, Assoc. Prof.,
PhD in Philology

Khmelnytsky, 2025

Хмельницький національний університет

Факультет	міжнародних відносин і права
Кафедра	германської філології та перекладознавства
Освітній рівень	магістр
Галузь знань	03 “Гуманітарні науки”
Спеціальність	035 Філологія. Переклад (англійська)
Освітня програма	Германська філологія та перекладознавство: англійська мова та друга іноземна мова

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
_____Юлія БОЙКО
“7” лютого 2025 року

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ ДИПЛОМНУ РОБОТУ МАГІСТРА

Валерії СЕРЕДИ

1. Тема роботи: АБРЕВІАЦІЇ У ТЕРМІНОЛОГІЇ ДИПЛОМАТІЇ: СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНИЙ, ФУНКЦІЙНИЙ ТА ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АСПЕКТИ

Керівник роботи Юлія КУПЧИШИНА, кандидат філологічних наук, доцент
Тему затверджено наказом ректора університету від “25” серпня 2025 р. № 68

2. Термін подання студентом роботи на кафедру 15 грудня 2025 року
3. Вихідні дані до роботи: Об’єктом дослідження є структурно-семантичні та функційні характеристики абревіації, що використовуються у дипломатичному дискурсі. **Предметом** дослідження виступають способи та шляхи перекладу структурно-семантичних та функційних характеристик абревіацій та скорочень у дипломатичному дискурсі. **Матеріалом** дослідження є дипломатичні документи, зокрема офіційні тексти міжнародних угод, протоколи переговорів, листування між державами, а також інші документи, що мають правовий і дипломатичний характер.
4. Перелік питань, які потрібно розробити: 1) визначити особливості мови дипломатії як форми професійного міжнародного спілкування та її роль у міждержавній комунікації; 2) дослідити поняття абревіацій у вітчизняних і зарубіжних теоретичних працях, зокрема їхнє застосування у дипломатичному дискурсі; 3) розглянути основні структурно-семантичні та функціональні характеристики абревіацій у дипломатичних текстах; 4) проаналізувати методи перекладу дипломатичних абревіацій та акронімів з урахуванням специфіки міжкультурної адаптації; 5) визначити особливості адаптації дипломатичних скорочень до різних мовних і культурних контекстів; 6) розробити рекомендації щодо збереження термінологічної точності та відповідності під час перекладу абревіацій у дипломатичному контексті.
5. Дата видачі завдання 10 лютого 2025 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Назва етапів (розділів) дипломної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
Опрацювання літератури за темою	10 лютого - 10 березня 2025 року	***виконано***
Написання теоретичного розділу	10 березня – 10 квітня 2025 року	***виконано***
Презентація теоретичного розділу на науковому семінарі /конференції	10-11 квітня 2025 року	***виконано***
Підбір фактичного матеріалу за темою дослідження для практичного розділу	14 квітня – 14 травня 2025 року	***виконано***
Написання практичного розділу	До 10 червня 2025 року	***виконано***
Оформлення та подання чорнового варіанту дипломної роботи керівнику	10 червня 2025 року	***виконано***
Захист переддипломної практики	10 листопада 2025 року	***виконано***
Попередній захист кваліфікаційної роботи	13 червня 2025 року	***виконано***
Подання кінцевого варіанту дипломної роботи на кафедру	15 грудня 2025 року	***виконано***
Перевірка на плагіат	З 24 листопада по 1 грудня 2025 року	***виконано***
Захист дипломних робіт магістра	23 грудня - 30 грудня 2025 року	***виконано***

Здобувач _____ _Валерія СЕРЕДА_

Керівник роботи _____ _Юлія КУПЧИШИНА _

ВІДГУК НАУКОВОГО КЕРІВНИКА
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА З ФІЛОЛОГІЇ ТА ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

Студента(ки) II курсу групи ФПАм-24-1
Факультету міжнародних відносин і права
спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська, освітньо-професійної програми ««Германська філологія та перекладознавство: англійська мова та друга іноземна мова»»

Середи Валерії Сергіївни
(ПІБ студента)

за темою: **АБРЕВІАЦІЇ У ТЕРМІНОЛОГІЇ ДИПЛОМАТІЇ: СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНИЙ, ФУНКЦІЙНИЙ ТА ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АСПЕКТИ**

Відповідність кваліфікаційної роботи нормативним вимогам (необхідне позначити V або +)		
1.	Наявність основних структурних компонентів роботи	(5) усі компоненти присутні 4 один компонент відсутній 3 декілька компонентів відсутні
2.	Відповідність оформлення роботи, посилань і переліку використаних джерел нормативним вимогам	(5) повна відповідність 4 незначні помилки в оформлені 3 оформлення неправильне
3.	Відповідність побудови Вступу нормативним вимогам	(5) повна відповідність 4 відповідність неповна 3 не відповідає вимогам
4.	Відповідність огляду наукової літератури та використання методологійної бази дослідження нормативним вимогам	(5) повна відповідність 4 відповідність неповна 3 не відповідає вимогам
5.	Відповідність теоретичної частини дослідження заявленій меті та завданням	(5) повна відповідність 4 відповідність неповна 3 не відповідає вимогам
6.	Відповідність практичної частини дослідження нормативним вимогам	(5) повна відповідність 4 відповідність неповна 3 не відповідає вимогам
7.	Відповідність висновків результатам теоретичної та практичної складових дослідження	(5) повна відповідність 4 відповідність неповна 3 не відповідає вимогам
8.	Актуальність, новизна, теоретична та практична цінність дослідження як компоненти якісної освіти в межах цілей сталого розвитку	(5) повна відповідність 4 відповідність неповна 3 не відповідає вимогам
	РАЗОМ: 24-40	40

Особиста думка керівника Магістерська робота присвячена актуальній проблемі функціонування та перекладу абревіацій у дипломатичному дискурсі, що зумовлено зростанням ролі міжнародної комунікації та термінологічної уніфікації. Актуальність теми переконливо обґрунтована, мета й завдання дослідження сформульовані чітко та логічно взаємопов'язані.

Теоретична база роботи грунтується на працях вітчизняних і зарубіжних науковців, що свідчить про високий рівень опрацювання наукових джерел.
Позитивною стороною є системне застосування комплексу методів дослідження, що відповідають поставленій меті. Авторкою грунтовно проаналізовано структурно-семантичні та функціональні характеристики дипломатичних абревіацій, а також здійснено їх типологізацію. Значною перевагою роботи є наявність практичного розділу з детальним аналізом репрезентативної вибірки з 132 абревіатур, а також вдало укладених додатків. Обґрунтованими є висновки щодо домінування ініціалізмів та складових акронімів у дипломатичному дискурсі. Окремої уваги заслуговує аналіз перекладацьких стратегій із урахуванням контекстуального чинника.
Водночас у роботі трапляються окремі стилістичні неточності та повтори, які не впливають на загальну якість наукового дослідження. Доцільним було б більш чітко розмежувати деякі класифікаційні підходи та узагальнити окремі теоретичні положення. Зазначені зауваження мають рекомендаційний характер.
Магістерська робота є завершеним, самостійним науковим дослідженням і заслуговує на оцінку "відмінно".

Кваліфікаційна робота Середи Валерії Сергіївни **може бути**
(ПІБ студента)

рекомендована до захисту _____ Юлія КУПЧИШИНА
(підпис керівника) (Ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

«26» грудня 2025 рік

РЕЦЕНЗІЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА З ФІЛОЛОГІЇ ТА ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

Студентки II курсу групи ФПАм-24-1

Факультету міжнародних відносин і права

спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська, освітньо-професійної програми «Германська філологія та перекладознавство: англійська мова та друга іноземна мова»

Валерії Сергіївни Середи

(ПІБ студента)

за темою **Абревіації у термінології дипломатії: структурно-семантичний, функційний та перекладацький аспекти**

	Критерії	Оцінка в балах
1.	**Наявність основних компонентів структури роботи:** ЗМІСТ; ВСТУП; РОЗДІЛ 1; РОЗДІЛ 2; ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ; ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ; ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ; ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ДОВІДКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ; ДОДАТКИ – максимум ***5 балів*** *(усі компоненти присутні – 5 б, один компонент відсутній – 4 б, декілька компонентів відсутні – 3 б)*	5
2.	Відповідність оформлення роботи, посилань і переліку використаних джерел нормативним вимогам до кваліфікаційної дипломної роботи – ***максимум 5 балів*** (***повна відповідність – 5 б***, *незначні помилки в оформленні – **4**, значні помилки в оформленні – 3).*	5
3.	**Відповідність побудови Вступу нормативним вимогам** – ***максимум 5 балів*** (***повна відповідність*** *– 5, поодинокі огріхи стилістичного характеру; порушення структури Вступу та несуттєві помилки у формулюваннях – **4**; суттєві помилки у формулюваннях – 3)*	5
4.	**Відповідність огляду наукової літератури нормативним вимогам** (наявність наукових джерел за останні 10 років, з них 30% зарубіжні джерела; описана методологійна база дослідження, що використовується в дослідженні; виокремлено ілюстративний та довідковий матеріал) – ***максимум 5 балів*** (повна відповідність – **5**, несуттєві помилки у формулюваннях, недостатня кількість проаналізованих іноземних джерел (мін. 30%) – **4**, відсутні праці наукового керівника або членів кафедри ГФП – **3**)	5
5.	**Відповідність теоретичної частини дослідження заявленій меті та поставленим завданням** – ***максимум 5 балів*** (повна відповідність: всебічний аналіз об'єкта дослідження, критичний огляд наукової літ-ри; висновки до розділу – **5 б**, несуттєві огріхи структурного характеру, несуттєві помилки при аналізі фактичного матеріалу – 4, відсутність власного погляду на здійснений критичний огляд наукових джерел 3)	5
6.	**Відповідність практичної частини дослідження нормативним вимогам** – ***максимум 5 балів*** (повна відповідність: аналіз предмета дослідження; підтвердження/спростування гіпотези дослідження; використання статистичних методів для верифікації результатів дослідження; наукова новизна отриманих результатів – 5, несуттєві огріхи стилістичного та структурного характеру, несуттєві помилки при перекладі фактичного матеріалу – **4**, суттєві помилки при перекладі й аналізі фактичного матеріалу – 3).	5
7.	**Відповідність Висновків результатам теоретичної та практичної складових дослідження; актуальність, новизна, теоретична та практична цінність дослідження як компоненти якісної освіти в межах цілей сталого розвитку** – ***максимум 5 балів*** (повна відповідність – **5**, несуттєві огріхи стилістичного характеру, неповне висвітлення результатів дослідження – **4**, часткове висвітлення результатів дослідження – **3**)	5
Разом	Мін 21- макс 35	35

Особиста думка рецензента рецензована магістерська дипломна робота відповідає всім вимогам, які ставляться до робіт такого рівня, є актуальною, виконана в рамках когнітивно-дискурсивної парадигми, має зв'язок із загальнонауковою тематикою кафедри германської філології та перекладознавства, містить елементи новизни, має теоретичну цінність та практичну значущість.

Об'єкт та предмет досліджено.

Позитивні аспекти роботи : логічність та структурованість викладу, актуальність теми, перспективи подальшого дослідження.

Кваліфікаційна дипломна робота може бути допущена до захисту для отримання другого (магістерського) рівня вищої світи за спеціалізацією 035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська».

Усього набрано балів: 35

Канчура Євгенія Орестівна,
к.ф.н., доц., зав.каф. теоретичної та прикладної
лінгвістики державного університету
«Житомирська політехніка»

(підпис рецензента)

Підпис рецензента завіряю

«24» грудня 2025 рік

Вірність підпису засвідчую
Начальник загального відділу

Анотація

Середа В. С. Абревіації у термінології дипломатії: структурно-семантичний, функційний та перекладацький аспекти.

У роботі досліджено абревіації як важливий елемент дипломатичного дискурсу та їхню роль у міжнародній комунікації. Проаналізовано структурно-семантичні та функційні особливості скорочень на основі дипломатичних текстів і документів. Особливу увагу приділено методам перекладу абревіацій, зокрема еквівалентного відтворення, калькування, описового перекладу, транскодування та транслітерації. Встановлено, що вибір перекладацької стратегії залежить від контексту, стилістики документа та необхідності збереження термінологічної точності.

Ключові слова: дипломатичний дискурс, абревіації, переклад, структурно-семантичні особливості, комунікація.

Abstract

Sereda V. S. Abbreviations in the Diplomatic Terminology: Structural-Semantic, Functional and Translational Aspects.

The research considers abbreviations as a crucial component of diplomatic discourse and their role in international communication. The structural-semantic and functional features of abbreviations have been analyzed based on diplomatic texts and documents. Specific attention was paid to the methods of translating abbreviations, including equivalent rendering, calque, descriptive translation, transcoding, and transliteration. It has been determined that the choice of translation strategy depends on the context, the stylistic characteristics of the document, and the necessity to maintain terminological accuracy.

Keywords: diplomatic discourse, abbreviations, translation, structural and semantic features, communication.

ЗМІСТ

ВСТУП 12

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ АБРЕВІАТУР У ДИПЛОМАТИЧНОМУ ДИСКУРСІ 18

1.1. Мова дипломатії як особливий вид комунікації 18

1.2. Поняття абревіацій і скорочень та їх функціональні характеристики у мові дипломатії 26

1.3. Структурно-семантичні особливості абревіатур у мові дипломатії 34

1.4. Способи перекладу абревіації у мові дипломатії 42

Висновки до Розділу 1 52

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АБРЕВІАЦІЙ У ДИПЛОМАТИЧНИХ ДОКУМЕНТАХ 54

2.1. Типологізація абревіатур у дипломатичному дискурсі: структурно-семантичний та тематичний аналіз 54

2.1.1. Структурна класифікація абревіатур. 55

2.1.2. Семантичні характеристики дипломатичних абревіатур. 63

2.1.3. Тематичні групи абревіатур. 68

2.1.4. Стилістичні функції абревіатур у текстах міжнародних договорів (на матеріалі офіційних документів міжнародних організацій (ООН)). 88

2.2. Основні способи перекладу абревіатур у дипломатичних документах (на матеріалі універсальних міжнародно-правових актів та документів глобальних міжнародних організацій (ООН, ЄС)) 96

2.2.1. Еквівалентний спосіб перекладу абревіатур. 96

2.2.2. Калькування як перекладацький прийом. 100

2.2.3. Описовий спосіб відтворення скорочень. 102

2.2.4. Спосіб передачі повної форми абревіатури. 104

2.2.5. Транскодування й транслітерація як засоби перекладу. 105

2.3. Вплив контексту на вибір перекладацьких стратегій 107

Висновки до Розділу 2 115

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ 118

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 121

ДОДАТКИ 141

ВСТУП

У сучасному світі міжнародні відносини з часом стають тіснішими, і дипломатична термінологія набирає особливого значення. Неможливо переоцінити важливість точності і зрозумілості у передачі інформації у межах дипломатичних відносин. Одним із найяскравіших аспектів цього терміну є все дужче використання скорочень у дипломатичних документах, міжнародних угодах та інших офіційних текстах. Абревіатури орудують специфічними мовними формами, які убезпечують швидку та ефективну комунікацію, особливо в багатомовному та інтеркультурному середовищі. Однак їх використання також породжує низку складних проблем, особливо в перекладі, адже абревіатури можуть мати різні семантичні та культурні значення залежно від вихідної мови та мови перекладу.

В умовах процесів глобалізації та зміцнення міжнародних взаємодій статус дипломатичної лексики, особливо термінології абревіатур, є вкрай важливим. У складі професійної лексики абревіатури часто є результатом взаємодії різних мовних систем, впливаючи на структуру та семантику дипломатичних текстів. Зростаюча кількість абревіатур у дипломатичних документах ставить перед лінгвістами нові завдання щодо аналізу їх функцій і методів перекладу. У цьому випадку важливо вивчити, як абревіатури можна адаптувати, щоб забезпечити адекватний і точний переклад, який відповідає культурним і мовним особливостям країни-реципієнта.

Теоретичні засади дипломатичного дискурсу досліджували Н. Кащишин [10], який аналізував таксономічні одиниці англомовного дипломатичного дискурсу, О. Пономаренко [22] досліджувала кореляцію понять “комунікація” і “дискурс”. Проблеми абревіації в сучасній англійській мові висвітлено в працях Ю. Гайденко, Н. Глущук, І. Карамишевої [2; 4; 9]. Специфіку перекладу абревіатур у політичному та дипломатичному контекстах розглядали Л. Горянцян, О. Головньова-Коппа, О. Яхненко [5; 31]. Серед зарубіжних дослідників проблеми мови дипломатії та дипломатичної комунікації

досліджували Т. Бальзак, Г. Бобейка, Г. Булл, Е. Ґілбоа, Ф. Рамель, Ф. Шарійон [36; 37; 38; 41], а також Е. Маттіелло [47], яка аналізувала абревіацію в межах позаграматичної морфології англійської мови. Попри наявні дослідження, питання відтворення абревіатур у дипломатичному дискурсі потребує подальшого вивчення.

У зв’язку з цим, **актуальність** дослідження дипломатичних абревіацій залежить від важливості термінологічних понять і точної передачі понять у міжнародному спілкуванні. Це дає змогу забезпечити правильне розуміння та збереження інформаційної цінності текстів, що стосуються міжнародних відносин, дипломатії та політики.

Методологійна база. Абревіації як невід’ємний елемент дипломатичної термінології стали предметом дослідження українських науковців, зокрема у працях О. Селіванової [54] обґрунтовано поняття абревіації. Д. Квеселевич [11] розглядав класифікацію абревіатур і їхні характеристики, З. Куделько [15] аналізувала шляхи розвитку терміносистеми міжнародних відносин на сучасному етапі. Особливості функціонування абревіацій у сучасній англійській мові вивчали С. Кісіль, І. Мислива-Бунько, В. Павлюк [12; 18; 21]. Переклад абревіатур, як особливості відтворення скорочених одиниць у суспільно-політичному та міжнародному дискурсах розглядали М. Лимар, А. Прокопенко, Л. Ярова та інші [17; 30; 51]. Важливими для нашого дослідження є праці зарубіжних науковців, зокрема М. Драгановича [39], а також А. Маттеуччі [46], у яких дипломатія розглядається як особлива сфера професійної комунікації та мовної взаємодії та інші [49; 50].

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Магістерська робота пов'язана з проблематикою наукової теми кафедри германської філології та перекладознавства “Проблеми лексико-граматичної семантики, прагматики та стилістики в когнітивно-дискурсивній парадигмі”.

Об'єктом дослідження є структурно-семантичні та функційні характеристики абревіації, що використовуються у дипломатичному дискурсі.

Предметом дослідження виступають способи та шляхи перекладу структурно-семантичних та функційних характеристик абревіацій та скорочень у дипломатичному дискурсі.

Мета роботи є аналіз термінології дипломатичних абревіацій з огляду на їх структурно-семантичні, функціональні та перекладацькі аспекти.

Мета дослідження передбачає виконання наступних **завдань**:

1. Визначити особливості мови дипломатії як форми професійного міжнародного спілкування та її роль у міждержавній комунікації.
2. Дослідити поняття абревіацій у вітчизняних і зарубіжних теоретичних працях, зокрема їхнє застосування у дипломатичному дискурсі.
3. Розглянути основні структурно-семантичні та функціональні характеристики абревіацій у дипломатичних текстах.
4. Проаналізувати методи перекладу дипломатичних абревіацій та акронімів з урахуванням специфіки міжкультурної адаптації.
5. Визначити особливості адаптації дипломатичних скорочень до різних мовних і культурних контекстів.
6. Розробити рекомендації щодо збереження термінологічної точності та відповідності під час перекладу абревіацій у дипломатичному контексті.

Матеріалом дослідження складаються з дипломатичних документів, зокрема офіційні тексти міжнародних угод, протоколи переговорів, листування між державами, а також інші документи, що мають правовий і дипломатичний характер.

Для досягнення мети було використано такі **методи**: *теоретичний аналіз* полягає у вивченні наукових робіт вітчизняних і зарубіжних дослідників, що стосуються абревіацій, їх функцій та перекладу в дипломатичному дискурсі; *аналіз і синтез* застосовуються для дослідження абревіацій у дипломатичних текстах, зіставлення їх оригінальних форм із перекладеними; *дискурсивний* метод передбачає аналіз контексту, у якому використовуються абревіації, для виявлення мовних та культурних особливостей їхнього функціонування; метод *тлумачення* допомагає врахувати значення абревіацій у контексті

дипломатичного дискурсу, з акцентом на особливостях їхнього перекладу з однієї мови на іншу; метод *контекстуального аналізу* слугує для інтерпретації абревіатур та визначення їхніх функціональних та стилістичних особливостей у дипломатичних текстах; *семантичний* аналіз для дослідження рівня лексикалізації скорочень і ступеня їх термінологічності; *кількісний* метод спрямований на збір і аналіз статистичних даних щодо частоти використання абревіацій у дипломатичних документах та їхнього перекладу.

Наукова новизна роботи полягає у типологізації дипломатичних абревіатур за структурно-семантичними та тематичними ознаками, визначенні їх функцій і розробленні перекладацьких стратегій з урахуванням впливу контексту.

Основні положення, що виносяться на захист:

1. Дипломатична мова – особливий засіб спілкування має своєрідні форми вираження, спрямовані на забезпечення ясності та збалансованості міжнародного діалогу. Його структура підпорядковується чітким правилам, що регулює формулювання висловлювань.

2. Абревіації є невід'ємними чинниками дипломатичного дискурсу, виконуючи функцію мовної економії та уніфікації за допомогою скорочення повного слова або словосполучення.

3. За структурно-семантичними ознаками дипломатичні абревіатури поділяються на ініціалізми, акроніми (складові, гібридні), телескопічні, графічні та латинські скорочення. Їхні функції *(номінативна, компресивна, когнітивна, комунікативна та ексклюзивна)* спричинені потребою швидкого та уніфікованого позначення установ, органів влади, міжнародних організацій та інших термінів дипломатичної практики.

4. Тематичний аналіз засвідчив, що абревіатури у дипломатичному дискурсі зосереджені у кількох сферах, найчастіше: міжнародні організації, фінансово-економічні установи та адміністративно-урядові органи і структури.

5. Переклад дипломатичних абревіатур здійснюється з урахуванням контексту та правил цільової мови. Найпоширенішими стратегіями є: описовий

переклад, відтворення повної форми, еквівалент та калька, що зумовлено специфікою перекладу абревіатур у дипломатичному дискурсі.

Теоретичне значення дослідження полягає у розширенні існуючих знань про використання та переклад абревіацій у дипломатичному дискурсі, а також у виявленні структурно-семантичних і функціональних особливостей, що впливають на їхню адаптацію в міжкультурному контексті.

Практичне значення дослідження полягає у можливості використання отриманих результатів для вдосконалення практики перекладу абревіацій у дипломатичних текстах, зокрема для забезпечення термінологічної точності та ефективності комунікації в міжнародних відносинах.

Апробація. 1. Статтю під назвою "Структурно-семантичні характеристики абревіатур дипломатичного дискурсу" було представлено та обговорено на 2-й Всеукраїнській студентській науково-практичні конференції на тему "Міжкультурна комунікація та переклад: напрями, пріоритети та перспективи", яка відбулась 10-11 квітня 2025 року в Хмельницькому національному університеті. Результати опубліковано у збірнику тез конференції [24, с. 43-49]. 2. Тези під назвою "Абревіації в дипломатичному дискурсі: структурно-семантичний аналіз і перекладацькі стратегії" було оприлюднено та розглянуто на науково-практичній конференції "Філологія та лінгвістика у сучасному світі", що відбулася 7–8 листопада 2025 року в місті Полтава. Результати дослідження опубліковано у збірнику матеріалів конференції [25, с. 142-147].

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів та висновків до кожного з них, загальних висновків, списку використаних джерел та двох додатків. Загальний обсяг роботи становить 142 сторінки.

У **вступі** аргументовано актуальність теми, сформульовано мету та визначені завдання дослідження, його наукову новизну, теоретичне значення та практичну цінність, визначено матеріал, джерела дослідження і методи дослідження.

У **першому розділі** "Теоретичні засади вивчення абревіатур у дипломатичному дискурсі" здійснюється аналіз мови дипломатії як особливого

виду комунікації, значення абревіатури і скорочень, їхніх структурно-семантичних та функційних особливостей, а також теоретичні підходи до перекладу абревіатур у дипломатичному дискурсі.

У **другому розділі** “Особливості перекладу абревіацій у дипломатичних документах” досліджується практичне дослідження абревіатур у дипломатичному дискурсі. Здійснюється типологізація абревіатур за структурно-семантичними та тематичними ознаками, аналізується їхні стилістичні функції, основні способи перекладу та вплив контексту на вибір перекладацьких стратегій.

У **загальних висновках** наводяться результати проведеного дослідження та формуються основні висновки дипломної роботи.

Перелік використаних **джерел** налічує 31 праць українських та 20 праць зарубіжних вчених, а також 7 довідкових джерел і 101 джерело ілюстративного матеріалу.

Додатки розміщено на 9 сторінках.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ АБРЕВІАТУР У ДИПЛОМАТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

У сучасній лінгвістиці абревіатура вважається одним із найпродуктивніших способів словотвору, що забезпечує мовну економію, стислість і ефективність спілкування. Характерного значення цей феномен набуває в дипломатичному дискурсі, де стислі та чітко сформульовані терміни та абревіатури виконують ключову роль у регулюванні міждержавних взаємодій, документуванні міжнародних угод, протоколів, назв організацій тощо.

Абревіації набули широкої популярності у зв'язку з загальною тенденцією до універсалізації, що нині відіграє важливу роль у сфері дипломатії. Ретельне вивчення абревіацій сучасної дипломатії допомагає у розгляді додаткових аспектів процесу функціонування міжнародної взаємодії та дослідження дипломатичної комунікації. Кількість їх надзвичайно велика, вони становлять значну частину словникового складу, причому проникають вони практично в усі верстви лексики й широко застосовуються як в усній, так і, особливо, в писемному мовленні.

Дипломатична мова є не лише інструментом передачі інформації, а й засобом реалізації політичних стратегій, впливу та координації глобальних процесів, що вимагає глибокого лінгвістичного розуміння абревіатур.

1.1. Мова дипломатії як особливий вид комунікації

Дипломатія, як упорядкована комунікаційна система між країнами, є важливою частиною глобальної взаємодії. Дипломатична мова є не лише основним засобом передачі інформації, а також інструментом впливу, переконання та збереження міжнародного балансу. Сучасна дипломатія, яка утворює світову політику, розвивалася протягом століть, постійно адаптуючись до нових викликів і реалій. Її практика розвивалася поступово, щоб задовольнити

потребу погоджування інтересів між різними народами і політичними утвореннями [41, с. 275-309].

Як зазначав Гарольд Ніколсон, розвиток дипломатії не завжди розвивався плавно і часто зазнає невдач. Проте провадження розвитку глобалізації розширило її межі, сприяло більшій взаємодії між країнами та створило нові механізми вирішення міжнародних конфліктів. Сьогодні дипломатія є головним інструментом міжнародного порядку і визначає дії світового розвитку, співробітництва та стабільності [49, с. 15].

Визначень дипломатії є безліч, оскільки цей феномен охоплює широкий спектр міжнародної взаємодії. Кіссінджер вбачав у дипломатії мистецтво керування міжнародними відносинами через переговори, діалог і повагу до інтересів [45, с. 29], а Бул розрізняв три сенси цього поняття: як ведення відносин між державами, як діяльність професійних дипломатів і як тактовний спосіб комунікації [37, с. 156]. Німецькі дослідники, зокрема Вільгельм, Кляйн і Шуберт витлумачували дипломатію як професійну діяльність з представлення інтересів держави, ведення переговорів та упорядкування міжнародних відносин [58, с. 104]. Згідно з українським “Словником дипломатії”: “Дипломатія – це засіб реалізації зовнішньої політики та внутрішнього регулювання державного й публічного дипломатичного процесу, що є поєднанням немілітарних практичних заходів, технік і методів, які використовуються відповідно до конкретних обставин та характеру завдань” [55, с. 9]. У традиційному розумінні дипломатія характеризується як формальна, стримана та офіційна комунікація, що здійснюється через постійних представників інших держав у міжнародних організаціях (таких як ***НАТО*** або ***ООН***) або через державні дипломатичні місії, посольства та консульства, створені в іноземних країнах на основі взаємної згоди [39].

У сучасному дипломатичному контексті виняткову роль відіграють переговори, представництво, захист інтересів, інформаційний обмін і дружні двосторонні відносини, що зафіксовані у Віденській конвенції 1961 року. Головний акцент у розумінні дипломатії робиться на державній політиці, яку

здійснюють лідери та професійні представники держави через переговори та діалог в межах міжнародних відносин [49, с. 18].

Мову в дипломатії можна трактувати у кількох значеннях відповідно до поглядів хорватського науковця Станко Ніка: як засіб спілкування (рідна або вивчена), як своєрідний спосіб вираження нюансів дипломатичної сфери (так, можна сказати, що делегат певної країни висловлювався з якогось питання "в абсолютно не дипломатичній манері"), як – форма, стиль, манера чи тон висловлювання (наприклад, міністр сформулював свої умови в незвично жорсткій мові), а також як вербальне чи невербальне вираження намірів (наприклад, демонстрація військової сили). У будь-якому значенні мова є кардинальним інструментом дипломатії ще з античних часів, що визначало потребу в освічених і красномовних поліглотів, що здійснили спеціальну підготовку [46, с. 112].

У дипломатії надзвичайно важливо вміти висловлюватися чітко і стисло. Дипломатам слід уникати жаргону чи технічних термінів, які можуть бути незрозумілими. Їхнє формулювання думки має бути зрозумілим, навіть якщо слухач не володіє їхньою рідною мовою [48, с. 354-371].

Мовлення в дипломатії виступає не просто як засіб спілкування, а інструмент. Дипломати діють в широких спектрах діяльності: ведення переговорів, адвокація, (воєнна) пропаганда, репрезентація, лобіювання, а також регулярне дипломатичне спілкування. Саме тому надзвичайно важливо знати ключові світові мови, особливо ті, що домінують у глобальній комунікації в певний історичний період [38, с. 92].

Головним принципом дипломатичної мови є вміння доносити складні, а іноді суперечливі повідомлення у спосіб, відносно прийнятний для всіх сторін і такий, що справляє миротворний вплив на взаємини [34, с. 13-25]. Підтвердженням цього є відомий вислів Ісаака Ґолдберґа: "Дипломатія – це робити й говорити найнеприємніші речі в найприємніший спосіб" [40, с. 52].

Аспект дипломатичної мови відзначається стилем, тоном та навичками, які є унікальними і легко впізнаваними.

Форма коротких речень чудово підходить для точного і цілеспрямованого передання повідомлення, яке має конкретну мету. З іншого боку, довгі складні речення, особливо іноземною мовою, можуть допомогти уникнути потенційно неприємної теми, створюючи оману інформативності. Також можливо використання форми відступу від теми (дигресії), коли розмова переходить з певного питання на схоже, але досить віддалене, щоб відвести співрозмовника від теми, яка є для нього неприємною у певний момент. Водночас мовчання є також стратегічною відповіддю, і часто дуже виразною, особливо якщо не згадуються вагомі питання взаємних відносин, в тому числі брехня є неприйнятною, оскільки вона руйнує довіру, яка виступає ключовою умовою конструктивного діалогу. Ключем до дипломатичного стилю і тону комунікації є прагнення зберегти відкритість, намагання зрозуміти справжні інтереси співрозмовника і домогтися компромісу, який кожна сторона може представити як успіх [46, с. 117].

Дипломатичне спілкування вимагає використання тактовної і стратегічної мови для ефективної передачі повідомлень, побудови взаємин та вирішення конфліктів у різних контекстах: від міжособистісного до державного. Серед ключових інструментів дипломатії особливе місце посідає комунікація, спрямована на досягнення її основних цілей, але також на зміну інтересів і навіть особистості учасників, які спілкуються один з одним [50, с. 157-189].

Це передбачає врахування культурних відмінностей, розуміння чутливих тем і пошук взаєморозуміння.

Хоча, дипломатичне спілкування спрямоване на збереження гармонії та запобігання конфліктам, важливо поєднувати його з чіткістю, щирістю та наполегливістю, щоб забезпечити ефективну і змістовну комунікацію [40, с. 53].

Однією з характерних ознак дипломатичної мови є наявність слів, які мають одне або кілька загальних значень і одне спеціалізоване значення. Це зазвичай полісемантичні слова, які набувають дипломатичної конотації поряд з їхнім загальним значенням (угода, конвенція, притулок,

двосторонні/мультисторонні переговори) або завдяки семантичному розширенню різних дипломатичних термінів [49, с. 21].

Деякі терміни мають одне дипломатичне значення, а також одне або декілька значень, що належать до інших мов для специфічних цілей (розслідування, указ, рецидивізм), а також терміни, що належать виключно до дипломатичної мови (комюніке, протокол, договір). Іншою рисою дипломатичної мови є наявність слів латинського та французького походження (екзекватура, консул, дипломатія, приєднання). Найбільш властивою рисою дипломатичної мови, яка надає мові невизначеності, є свідоме використання гнучких, багатозначних слів і виразів [41, с. 275-309].

Внаслідок цього дипломатична мова часто виглядає неясною та двозначною. Хоч термінологія доступна широкому колу мовців, контексти її використання змінюють значення слів. Непідготовлений реципієнт не зможе правильно розшифрувати повідомлення, оскільки немає прийнятого коду як для відправника, так і для отримувача. Тому увага отримувача спрямовується від значення фрази в цілому на інтерпретацію окремих термінів, що ускладнює сприйняття [34, с. 13-25].

Амбівалентність мови надає гнучкість і захист переговорникам, що є важливою умовою для виконання дипломатичної функції. У такий спосіб дипломат прагне переконати отримувача в загальних інтересах і недоліках протилежної позиції, зберігаючи при цьому стриману, технічну і водночас маніпулятивну манеру мовлення.

Таким чином, дипломатична мова виконує важливі політичні і соціальні функції, вона не просто інформує, а переконує, приховуючи реальність. Її евфемістичний вимір дозволяє висвітлювати неприємне м’яко і непрямо, що є ключовим чинником дипломатичної комунікації.

Зрештою, дипломати дедалі частіше звертаються не лише до іноземної, але одночасно до внутрішньої аудиторії. Іноді дипломатія повинна переконати внутрішню аудиторію в доцільності зовнішньополітичних рішень. Така внутрішня комунікація стає все прямішою: нині дипломати щодня спілкуються

з журналістами, бізнесменами, громадськими активістами, представниками релігійних інституцій та місцевої влади, кожна з цих груп має свої професійні та організаційні особливості [48, с. 354-371].

Цифровізація дипломатії є частиною ширших трансформацій у глобальному політичному середовищі. Вона формує нові способи дипломатичного спілкування, що поєднують онлайн- та офлайн-процеси [34, с. 13-25].

Поширення цифрових технологій, соціальних змін та політичних подій сприяє постійному оновленню лексичного складу англійської мови, формуванню нових слів і абревіатур [31, с. 57].

Дипломатичний дискурс демонструє особливе явище у соціолінгвістичній сфері, що охоплює всі форми комунікації, у яких щонайменше один компонент належить до сфери дипломатії: адресант, адресат або зміст повідомлення [16, с. 417]. Він є звичною системою статусно-рольових відносин у рамках комунікативного простору соціального інституту дипломатії, засадою якої виступає комунікація учасників: відправник повідомлення створює та передає усний або письмовий текст, а адресат його сприймає й інтерпретує. У дипломатичному дискурсі адресатом може бути як представник інституту дипломатії (професійний дипломат, посадова особа міністерства закордонних справ), так і представник політичних кіл (глава держави чи уряду), які залучені до реалізації зовнішньої політики та захисту прав і інтересів за кордоном [28, с. 6-9]. Його головними властивостями є точність, стислість і специфічний словниковий запас, що включає термінологію, мовні кліше, запозичення, а також скорочення [16, с. 417].

Дипломатичні документи характеризуються строгими мовними нормами, які забезпечують оперативне спілкування та дотримання дипломатичного етикету, і створюються відповідно до регламентованих стандартів, що залежать від жанрової типології. Як зазначає Кащишин [10, с. 54-62] жанри дипломатичних документів поділяються на сім основних типів: **договірні** (договір, угода, трактат, пакт, конвенція, конкордат, обмін нотами);

інформативні (особиста нота, колективна або циркулярна нота, резолюція, урядова заява, телеграма, консульський екзекватур); **інструктивні** (вербальна нота, циркулярна нота); **аргументативні** (дипломатична промова, приватний лист, особисте повідомлення, нота уряду, заява або виступ на конференції); **регулятивні** (вербальна нота, комюніке, меморандум, службова записка); **авторитарні** (нота уряду, декларація, акт, persona non grata); **ввічливі** (телеграма, офіційне запрошення, вітальна листівка, лист співчуття). Запропонована класифікація дає змогу врахувати структурні, термінологічні та прагматичні фактори, що розкривають специфіку формування дипломатичних документів.

У політиці та дипломатії комунікацію розглядають як процес, що осягає політичне життя суспільства і забезпечує взаємодію між органами влади, політичними партіями, громадськими організаціями, рухами, посадовими особами, виборцями та населенням. У цьому контексті дипломатична комунікація є загальним процесом інформаційного обміну, який відбувається всіма можливими засобами та формами у ході реалізації дипломатичної діяльності [18, с. 135-146].

Дипломатична комунікація реалізується у формі офіційного і неофіційного спілкування, усного, письмового, на паперових і електронних носіях, а також у форматі аудіовізуальних матеріалів. Метою такої комунікації є забезпечення функцій дипломатії, реалізація державної політики, досягнення поставлених урядом цілей, а також виконання завдань центрального апарату і закордонних представництв.

У цьому сенсі дипломатичний дискурс – це сукупність мовних і мовленнєвих, вербальних і невербальних засобів, за допомогою яких здійснюється комунікація професійних дипломатів у відповідній інституційній атмосфері. Він може мати усну, письмову, реальну чи віртуальну форму і виконує представницьку, інформаційну, переконувальну та протекційну функції. Дипломатичний дискурс є формою міжособистісного діалогу, який відбувається між індивідами, групами або інституціями і супроводжує дипломатичні події, дії,

місії. Він втілюється в контексті функціонування політичних інститутів, таких як виступи політиків чи міжнародні засідання, та є частиною загальнополітичного дискурсу, що виходить за рамки внутрішньої комунікації й поширюється на міжнародну арену [22, с. 164-171].

Мета і ситуація дипломатичного спілкування визначають комунікативний аспект висловлювання, мовленнєві акти та жанри. Водночас, навіть за наявності спільної теми і мети, психологічне сприйняття ситуації в різних учасників комунікації може відрізнятися. Це зумовлює ще один ключовий параметр – мовну особистість дипломата, чиї комунікативна, когнітивна та мовна компетенції впливають на ефективність взаємодії.

Прикладом міжкультурної комунікації є поведінка дипломатів: представники низькоконтекстих культур чітко формулюють свої думки, щоб продемонструвати свою участь у дискусії, тоді як висококонтекстні схильні до непрямої комунікації. Це підкреслює важливість врахування культурних відмінностей у дипломатичному спілкуванні [43, с. 413]. Міжкультурна комунікація відіграє ключову роль у дипломатичних відносинах, оскільки врахування національних особливостей, традицій і мовних норм партнерів дозволяє досягти ефективнішого порозуміння та побудови довгострокових відносин.

Зокрема, актор у сфері міжнародних відносин повинен не лише володіти знаннями і вміти ділитися ними іноземною мовою, але і мати такі компетенції, як: соціолінгвістична (здібність використовувати та інтерпретувати мовні форми відповідно до ситуації); дискурсивна (здатність розуміти та логічно конструювати окремі висловлювання для семантичної комунікації); стратегічна (спроможність використовувати вербальні та невербальні стратегії для компенсації відсутніх знань); соціокультурна (обізнаність з культурними особливостями); соціальна (бажання та готовність взаємодіяти з іншими, здатність керувати ситуацією) [43, с. 415].

Ці якості важливі як для процесів умиротворення і в постконфліктній реабілітації, так і для трансформації культурної та ціннісної парадигми, а також соціально-економічної реальності [42, с. 204].

Отже, дипломатична мова як особливий засіб спілкування має індивідуальні форми вираження, спрямовані на забезпечення точності та збалансованості міжнародного діалогу. Розгляд дипломатичного дискурсу показує, як комунікація досягається за допомогою мови, в тому числі, врахування національних особливостей, традицій і мовних норм. Його структура підпорядковується чітким правилам, що регулює формулювання висловлювань, прагматична спрямованість дискурсу забезпечує досягнення конкретних цілей: від встановлення контактів до врегулювання конфліктів. Завдяки статусно-рольовій організації, жанровій різноманітності та культурній чутливості дипломатичний дискурс досягає ефективнішого порозуміння та побудови міжнародних відносин.

1.2. Поняття абревіацій і скорочень та їх функціональні характеристики у мові дипломатії

У сучасному мовознавстві термін абревіатура (від італ. *abbreviatura*, що походить від лат. *abbreviatio* – скорочення) використовується для позначення мовної одиниці, утвореної внаслідок процесу абревіації. Традиційно такі одиниці класифікують як самостійні іменники. Проте не всі нові формування цього типу приймають статус повноцінного слова, адже їм може бракувати основних лексичних ознак: самостійного значення, морфемної структури, стабільного відтворення тощо. Частина скорочень проходить шлях лексикалізації лише в процесі активного функціонування в мовленні. Скорочення – це мовна одиниця, створена за допомогою частини слова або декількох слів. Іноді використовуються окремі літери чи звуки [12, с. 76-77].

В українському мовознавстві також існують різні підходи до розмежування понять абревіатура, акронім і скорочення. Наприклад, у

“Лінгвістичній енциклопедії” за редакцією О. Селіванової абревіація визначається як процес створення нових слів шляхом скорочення повних лексичних одиниць до рівня літер, звуків або складів. Здебільшого, результатом виступає іменник, що виконує номінативну функцію [54, с. 12].

Зокрема словник С. Єрмоленка, подає абревіатуру як складноскорочене слово, утворене з початкових елементів складових слів, тоді як акронім тлумачиться як одиниця з фонетично оформленою будовою, що відповідає звичній лексиці. У цьому контексті скорочення розглядається як родове поняття, що охоплює абревіатури і акроніми та має ширше функціональне охоплення [56, с. 9]. У науковій літературі розрізняють поняття абревіація (як процес) і абревіатура (як результат), що також може позначатися декількома термінами: усічення, усічене слово, скорочене слово, укорочення тощо [57].

Таким чином, поняття абревіацій та скорочення не має однозначного трактування. У науковій літературі їх також розглядають Ю. Зацний, І. Корунець, М. Лимар, К. Сунден та інші [9; 14; 17; 52]. Окрім загального аналізу поняття, низка дослідників, зокрема А. Смирницький, А. Кравчук, Ю. Жлуктенко, вивчали його з боку класифікації, пропонуючи різні системи словотворення і огляду типів скорочення [5; 11; 12].

Поширення абревіацій у сучасній англійській мові обумовлюється внутрішньомовними чинниками (економія мовної енергії, прагнення до лаконічності та ритмічності), так і соціальними передумовами, зокрема, необхідністю результативного позначення нових державних, міждержавних, адміністративних та технічних понять [7, с. 15].

Особливої уваги заслуговує функціонування скорочених слів де вони стали загальновживаними елементами лексичної системи мови [2, с. 78-82]. Абревіатури, що закріпилися в лексичному складі мови, вважаються повноцінними одиницями і фіксуються у тлумачних словниках із відповідною позначкою “abbr.”. Їх легітимність підтверджується розміщенням у загальному алфавітному порядку нарівні з повнозначними лексемами [2, с. 78-82].

Вагому частину таких одиниць становлять абревіатури, які позначають “постійних” актантів соціально-політичної та міжнародної арени. До них належать назви держав, міжнародних коаліцій, урядових структур та політичних партій, таких як: ***UNESCO*** *(United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization)*, ***EU*** *(European Union)*, ***US*** *(United States)*, ***UK*** *(United Kingdom)*, AZ – Arizona – Арізона, NJ – New Jersey – Нью-Джерсі [2, с. 78-82], ***NATO*** *(North Atlantic Treaty Organization)*, ***IBM*** *(International Business Machines Corp.)*, ***PM*** *(Prime Minister)*, ***MP*** *(Member of Parliament)* [3, с. 19-24].

Окрему групу становлять напівконвенціональні скорочення, які використовуються для позначення приватних компаній, політичних і промислових організацій, а також установ з назвами, що складаються з кількох слів. Прикладами таких абревіатур є: ***CNRL*** *(Canadian Natural Resources Ltd.)*, ***CEPA*** *(Canadian Environmental Protection Agency)*, ***CT*** *(Canada Trust)*. Перевага дво-, три- або чотирибуквених ініціальних абревіатур пояснюється прагненням до моносилабізму, милозвучності, семантичної конденсації, і реалізацією екстралінгвістичних чинників, зокрема економією часу та простору, швидкістю передавання інформації, приверненням уваги тощо [2, с. 78-82].

У нашій роботі особливу увагу приділено прагматичним принципам вживання абревіацій, оскільки вони безпосередньо пов’язані з принципами їх утворення та визначають комунікативну ефективність мовлення. У процесі мовленнєвої взаємодії комунікант прагне передати думки й емоції найбільш точно, доступно та доцільно, враховуючи обставини спілкування, з метою досягнення певного ефекту впливу на адресата [26, с. 29].

У цьому контексті вживання абревіацій визначається низкою прагматичних принципів, які можуть бути усвідомленими або підсвідомими. Серед них виокремлюються базовий принцип економії (зручності/корисності), що особливо активно реалізується у створенні термінологічних абревіацій у текстах; та принцип етичності [26, с. 45].

На основі прагматичних принципів формування та функціонування абревіацій можна виокремити низку їх функцій, серед яких виділяють:

номінативну, **компресивну**, **когнітивну**, **комунікативну** та **ексклюзивну**. Водночас абревіація значно поглиблює деривaційні можливості лексичної системи, що підтверджує її продуктивність як способу словотворення. Відмова від абревіацій може спричинити надмірне ускладнення текстів, збільшення обсягу письмових повідомлень, а іноді можливе викривлення змісту, оскільки деякі скорочення настільки глибоко закріпилися в мовному вжитку, що повні форми вже маловідомі або взагалі забуті [12, с. 76-77].

З позицій сучасної лінгвістики абревіатури виконують номінативну функцію, а тому є лексичними одиницями, що входять у парадигматичні та синтагматичні зв'язки з іншими словами [12, с. 76-77].

Номінативна функція абревіатур полягає у позначенні нових об'єктів або явищ за допомогою мовних одиниць. За цих обставин скорочення виконує роль маркера розмовного стилю, тоді як в офіційному мовленні перевага надається повним формам. **Компресивна** функція дозволяє уникати багатослівності, що особливо актуально у технічній, науковій та діловій сферах. Також ця функція виявляється в умовах онлайн-комунікації, де стислий обсяг повідомлення сприяє обміну інформацією без втрати змісту [12, с. 76-77]. Наприклад: ***FM*** *(Foreign Minister)* та ***PM*** *(Prime Minister) – I have just completed long discussions with* ***GOG*** *leaders (****PM*** *and* ***FM****) and including surprise and unannounced participation of General Ioannides and General Bonanos, #2 in the country.)* [75]; ***HR*** *(High Representative) – The Council will follow closely the implementation of the Valletta Action Plan and invites the* ***HR*** *and the Commission to report on progress made at a forthcoming Council* [90]; ***doc*** *(document) – Please review the attached* ***doc*** *carefully before the upcoming diplomatic meeting.*; ***VIP*** *(Very Important Person) – The one time he deigned to visit us worker bees was while escorting a* ***VIP*** *(very important person) from the embassy* [137].

Когнітивна функція абревіатур полягає в тому, що вони передають певну інформацію про об'єкт, який позначають. Зі свого боку, **комунікативна** функція набуває значення під час дезабревіації, розшифрування скорочення задля досягнення більшого впливу на адресата. Ці одиниці не потребують додаткових

пояснень оскільки містять у собі інформаційно насичену форму: ***CW*** *(Civil War – громадянська війна) – All students, in the first week, were administered the performance task relating to the Civil War (**CW**)* [121], ***GDP*** *(Gross Domestic Product – валовий внутрішній продукт) – Gross domestic product (**GDP**) has been shown to affect government spending on various budget heads including healthcare and the purchase and distribution of vaccines* [132]. У такий спосіб забезпечується передача комплексних понять у стислій формі. З-поміж **стилістичних функцій** найпоширенішими є: **номінативно-інформативна**: ***OSCE*** *(Organization for Security and Co-operation in Europe) – Among them were representatives of the **OSCE**, **PACE**, the European Parliament, the **CIS**, as well as non-governmental organizations* та **номінативно-фактологічна**, адже вони забезпечують одночасне називання та ефективну передачу стислої, достовірної інформації [18, с. 135-146], наприклад: ***TCA*** *(Trade and Cooperation Agreement) – This was a critical element in ensuring that Ministers could recommend that the Assembly agree to proceed with Jersey's inclusion in the **TCA** on such a tight timeframe at the end of December* [135]. Також, запозичені абревіатури можуть водночас виконувати кілька функцій, найчастіше – поєднання номінативної та компресивної [12, с. 76-77].

Ексклюзивна функція втілюється у прагненні мовця до стиснення інформації та створення ефекту залученості до певної соціальної чи професійної групи. Як правило, це реалізується за допомогою ініціальних абревіатур і акронімів, що позначають організації, установи тощо: ***NBA*** *(National Basketball Association) – This initiative with the **NBA** (National Basketball Association) is one way we can help others better understand the military and find innovative ways to address the needs of the communities in which we live and work* [130]; ***IFC*** *(International Finance Corporation) – In 2020, the **IFC** supported two projects in Bogota: TransMicable and extension of a rapid bus transit network* [153]; ***BBC*** *(British Broadcasting Corporation) – We made this change to reflect that the **BBC** funding figure does not include television costs* [100]. Такі одиниці виконують

функцію маркерів ідентичності та професійної належності, часто є зрозумілими лише обмеженому колу осіб [38, с. 96].

Деякі науковці витлумачують функцію **непрозорості скорочень** як своєрідний різновид функції соціальної приналежності. Короткі форми можуть сигналізувати про відмінність або залученість до певної групи, при цьому залишаючись достатньо прозорими для розуміння у відповідному середовищі. Ця функція особливо характерна для усного мовлення [20, с. 136-139].

Функція мовної економії, яку виконують абревіатури, проявляється у прагненні передати максимум інформації за допомогою мінімальних мовних зусиль. У першу чергу йдеться про лексичні процеси економії, які впливають на синтаксичну структуру. У цьому контексті абревіатури є найефективнішими одиницями, оскільки дозволяють економити мовний простір, і час комунікації [32].

Втім, абревіатури не завжди виконують економічну функцію. Якщо значення скорочення є незрозумілим або невідомим для реципієнта, виникає потреба в додаткових джерелах для декодування. Іншим ускладненням є багатозначність, коли одна і та сама абревіатура може мати кілька тлумачень залежно від контексту [20, с. 136-139].

У текстах скорочені слова часто подаються разом із повною формою або з відповідними парафразами. Форми заміни та повторення в межах одного тексту, включно із займенниковими або іменниковими замінами, можуть виконувати як граматичну, так і стилістичну функцію. Таким чином, взаємозв’язок між повною формою та її скороченням несе в собі елементи зв’язності тексту і стилістичного ефекту, обумовленого авторським вибором [5, с. 64-66].

Принцип економії є базовим, особливо в науково-технічних контекстах. Його можна тлумачити як принцип “зручності” або “корисності”. Водночас він має обмеження: за відсутності спільного контексту (пресупозицій) між адресантом і адресатом, скорочення може виявитися незрозумілим, що впливає на ефективність комунікації [36, с. 600-610].

Евфімістична функція скорочень у дипломатичному дискурсі забезпечується за принципом тактовності, який є одним із провідних прагматичних принципів, заснований на спектрі причин: ввічливості, делікатності, педантичності, пристойності та прагненні завуалювати негативну сутність окремих явищ дійсності [20, с. 136-139]. Евфемізми, створені за цим принципом, зазвичай пом'якшують різні види дискримінації або соціально чутливі теми (вікову, майнову, расову та ін.) [26, с. 56]. Наприклад: ***R2P*** *(Responsibility to Protect) – Obviously* ***R2P*** *is something that should be going on in Syria at present and quite clearly is not* [105] вживається замість прямого терміна "військове втручання" [35, с. 38-50], подібним чином функціонують скорочення ***MUF*** *– Materials Unaccounted For (невраховані матеріали) – The inspectors found some* ***MUF*** *(Materials Unaccounted For) during the audit* та ***RIF*** *– Reduction in Force (зменшення сили) – Clarified the Job Abolishment Process when outside of* ***RIF*** [86].

Кожне скорочення буде здійснювати свою функцію – вибір тієї чи іншої абревіатури для передачі повідомлення буде викликаний прагматичним завданням, яке стоїть перед автором. Прагматичні принципи вживання абревіатур корелюють із принципами їхнього породження та обумовлені прагматичними потребами користувача. В контексті дипломатії індивід керується певними прагматичними принципами вживання комунікативних одиниць: принципом економії та принципом етичності [27, с. 48].

Для частини скорочень важливо надавати пояснення або розшифровку, особливо коли ідеться про терміни з політичного чи технічного контексту [9, с. 29-34]: ***NPT*** *(Nuclear Non-Proliferation Treaty) – The success of the* ***NPT*** *(Nuclear Non-Proliferation Treaty) system depends on safeguards for timely detection of diversion, to enable the international community to respond quickly* [90]; ***ICJ*** *(International Court of Justice) – As the war in Gaza rages on, it is already being litigated before the International Court of Justice (****ICJ****) in the Hague* [116]; ***STANAG*** *(Standardisation Agreement) – Alliance priorities and Standardisation Agreements (****STANAGs****) are considerations, but nations acquire and operate weapon systems on*

the basis of national interests and priorities [95]; ***AFRICOM** (US African Command) – **AFRICOM** (U.S. African Command) is active in many countries* [33]. Без пояснень ці скорочення можуть бути складними для розуміння поза фаховим середовищем [31, с. 62].

Властивість абревіації полягає також у її здатності взаємодіяти з іншими словотвірними моделями. Так, від абревіатур можуть утворюватися нові одиниці за допомогою: слововиробництва: ***AWOL** – AWOLism, **RAF** – Rafer, **RAND** – RANDster*; словоскладання: ***STOL** – port – STOLport, **USAF** + man – USAFman*; та конверсії: ***BOAC** – to boace, **IFR** – to fly **IFR*** [7, с. 9].

Існують і морфологічно складні випадки, коли абревіатури перетворюються на основи для деривації, наприклад: ***UNESCO** – Unescan, **AFCEA** – AFCEANs* [7, с. 9].

У дипломатії особливе значення має також уніфікація абревіацій, яка забезпечує точність та ефективність міждержавної комунікації. Так, міжнародні організації (***OOH**, **HATO*** тощо) вводять стандартизовані глосарії абревіацій для внутрішнього та зовнішнього документообігу [10, с. 54-62]. Наприклад, *AAP-15 – NATO Glossary of Abbreviations* містить офіційно визнані скорочення для дипломатичної комунікації [109]. Водночас уніфікація вимагає постійного оновлення у зв’язку з появою нових політичних форматів чи міжнародних ініціатив, що формують нові абревіації [145].

Отже, абревіації в дипломатичному дискурсі набувають статусу стратегічного лінгвістичного інструменту, що сприяє прозорості, ефективності та злагодженості міжнародної комунікації.

Тож, незважаючи на відносну простоту форми, поняття абревіатури має різні тлумачення в залежності від підходів і традицій, а також часто поєднується з поняттями акроніма і скорочення. Узвичаєно, абревіатуру визначають як мовну одиницю, утворену шляхом скорочення повного слова або словосполучення, що має спрощену форму та одне основне значення. У мовознавстві абревіатура розглядається як результат процесу абревіації, який охоплює утворення нових слів із частин інших слів, літер або звуків. Таким чином, абревіатура є важливим

інструментом словотворення, який відображає направленість до економії мовних засобів.

Функції абревіатур визначаються їх прагматичними принципами утворення та вживання, що безпосередньо впливає на комунікативну ефективність мовлення. До основних функцій абревіатур у нашій роботі належать: **номінативна**, **компресивна** (стиснення форми), **когнітивна** (сприяння запам'ятовуванню і розумінню), **комунікативна** (забезпечення швидкості і точності передачі інформації) та **ексклюзивна** (позначення соціальної або професійної приналежності). Другорядними є **стилістичні функції**, зокрема **номінативно-інформативна** та **номінативно-фактологічна**, які поєднують називання з передачею лаконічної і достовірної інформації. Особливу увагу слід приділяти **функції непрозорості скорочень**, що виступає як вираження соціальної приналежності, а також **евфемістичній функції**, яка у дипломатичному дискурсі реалізується через прагматичний принцип тактовності, забезпечуючи ввічливість, делікатність і завуалювання негативних аспектів реальності.

1.3. Структурно-семантичні особливості абревіатур у мові дипломатії

У процесі аналізу структурних і семантичних особливостей абревіацій важливу роль відіграють напрацювання низки лінгвістів, чиї підходи дозволяють глибше усвідомити природу скорочених одиниць у дипломатичному дискурсі. Зокрема, Д. Кваселевич [11] зосереджується на аспектах структурної та семантичної організації абревіацій, пропонуючи свої класифікації. Доповненням до цього є класифікація Е. Матіелло [47], яка вказує на аналіз типів скорочень. Важливим є також внесок В. Павлюк, яка пропонує структурно-семантичну типологію [21]. Окрему категорію становлять абревіації, що функціонують у міжнародних та урядових документах, які налагоджують інтернаціональні відносини. Цю категорію виділяють А. Шишко та Г. Луканська [29], підкреслюючи специфіку та значення абревіатур в офіційно-діловому дискурсі.

Крім того, до аналізу долучаються й інші дослідники, зокрема З. Куделько, Д. Коста, О. Яхненко та [15; 29; 57].

У межах абревіаційного знакового комплексу виокремлюються такі структурні компоненти: абревіатура, її прототип та розширення (денотат). Наприклад, ***UNESCO*** *(United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization)* – Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури: кожна літера абревіатури відповідає окремому слову, тоді як у звичайному слові кожен звук не має самостійного значення [53].

Поєднуючи структурну модель з процесом формування, слід простежити процес скорочення як форму самовдосконалення лексичної одиниці, що проходить три стадії: 1) **комбінаторну**; 2) **компресії**; та 3) **оптимізації** [15, с. 85]. На першому етапі постає термінологічне словосполучення (наприклад: *World Trade Organization – Світова Організація Торгівлі*). Оскільки надлишкова довжина терміна суперечить вимогам лаконічності, відбувається перехід до другого етапу – **компресії**, результатом якого є абревіатура, що набуває статусу повноцінної лексеми та входить до словотворчої парадигми: *World Trade Organization* – ***WTO (COT)***. На третьому етапі скорочена форма читається відповідно до орфоепічних норм. Повна та скорочена форми можуть існувати між собою, однак в більшості випадків саме абревіатура витісняє повну форму з активного вжитку [19, с. 154-157].

Виразність абревіатур є непослідовною та досить довільною, що призводить до появлення численних варіантів їх утворення. Деякі абревіатури формуються шляхом скорочення всіх літер, окрім перших кількох, такі абревіатури зазвичай закінчуються крапкою: ***Amb.*** для *Ambassador*, ***Int.*** для *International*. Інші абревіатури формуються шляхом пропуску літер у середині слова і також часто закінчуються крапкою: ***Govt.*** для *Government*, ***Dep.*** для *Department*. Абревіації також широко застосовуються для позначення міжнародних організацій та дипломатичних установ, категорія охоплює не лише назви урядових та неурядових організацій, але й суспільних об’єднань, агенцій, численних асоціацій, комісій, рад та комітетів, всіх можливих адміністративних

структур, які впливають на життя суспільства. Серед найбільш значимих абревіатур цього типу можна перелічити такі: ***UN*** для *United Nations*, ***MFA*** для *Ministry of Foreign Affairs*, ***IMF*** для *International Monetary Fund*, ***NATO*** для *North Atlantic Treaty Organization*, ***OSCE*** для *Organization for Security and Cooperation in Europe*, ***UNICEF*** для *UN Children's Fund*, **WHO** для *World Health Organization*, ***WTO*** для *World Trade Organization*, тощо. У дипломатичному дискурсі аналогічні принципи скорочення застосовуються до назв країн (***UK*** – *United Kingdom*, ***FR*** – *France*, ***DE*** – *Germany*, ***Ak*** – *Alaska*, ***Ca*** – *California* та дипломатичних посад: *Cons. – Consul*, ***Sen*** – *Senator*, ***VP*** – ***Vice President*** [2, с. 78-82]. Також деякі новинні медіа-портали та газети мають абревіатурні назви (***BBC*** – *British Broadcasting Corporation*) [3, с. 19-24].

Зокрема, подані типи абревіатур можна доповнити категорією, яку запропонували такі лінгвісти як Г. Луканська та А. Шишко [29, с. 105-110], що охоплює міжнародні та урядові документи, до яких можна віднести угоди, законодавчі акти, закони, що упорядковують відносини у суспільстві або впливають на них прямо чи опосередковано: ***CAT*** *(Convention Against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment)*, ***CRC*** *(Convention on the Rights of the Child***)**, ***UNPF*** *(United Nations Partnership Framework)*, ***CUFTA*** *(Canada-Ukraine Free Trade Agreement)*, ***NAP*** *(National Action Plan)* тощо; політичне життя – абревіатури та скорочення, що позначають різні поняття та явища, що стосуються ведення політики: ***infodemic*** *(information +epidemic)*, ***Obamacare*** *(Obama + care)*, ***pol*** *(politician)*, ***Reaganomics*** *(Reagan + economics)*, ***relo*** *(relocation)*.

Представлена класифікація є досить великою, проте не вичерпною. Її було б доцільно доповнити категорією, яка охоплює програми – категорія поєднує міжнародні, урядові та соціальні програми, що спрямовані на покращення життя у суспільстві та стабілізацію політичного курсу: ***DWCP*** *(Decent Work Country Programme)*, ***TVET*** *(Technical and Vocational Education and Training)*, ***UNAIDS*** *(Joint United Nations Programme on HIV/AIDS* [17, с. 64].

Класифікація абревіатур може здійснюватися за фонетичною структурою (літерні, звукові, складові, акроніми тощо) та як уже зазначалося за функціональними характеристиками. Їх поява та використання зумовлені як прагматичними, так і лінгвістичними факторами, зокрема структурною економією, важливістю символічного скорочення, лінійністю письма та тенденцією до уникнення інформаційного перевантаження [26, с. 24].

У нашому дослідженні ми використовуємо класифікації, запропоновані Д. Кваселевичем [11], які охоплюють основні аспекти структурної та семантичної організації абревіацій. Додатково, у роботі враховуються підходи Е. Матіелло [47], чия класифікація відзначається розглядом аспектів скорочених одиниць, що, на нашу думку, найбільш повно розкриває сутність даної теми та структурно-семантичну типологію проаналізовану В. Павлюк [21].

Отже, Д. Квеселевич упорядковує скорочення на дві основні групи: усічення основи слова та абревіації. Дослідник виокремлює чотири типи усічень: 1) скорочення закінчення слова (апокопа); 2) скорочення початку слова (аферезис); 3) скорочення, що відбуваються всередині слова чи словосполучення (синкопа); 4) змішане скорочення, що поєднує попередні типи [11, с. 96].

Абревіації за Д. Квеселевичем поділяються на **акроніми**, **алфавітні абревіатури**, **змішані** (де перша частина – буква або цифра, а друга – слово, наприклад, G7), **графічні** (що використовуються лише в письмовій формі) та **латинські скорочення** [11, с. 96]. Окремо вирізняють: **телескопічні слова**, які стрімко входять у вжиток у різних сферах, зокрема в дипломатії.

Акронім (від грец. слів ἄκρως “найвищий”, “верхній” та ὄνομα “ім’я”, “слово”) – це абревіатура, утворена з початкової літери або групи літер двох або більше слів. Переважна більшість виникла у XX ст., і деякі з них стали настільки поширеними, що їхнє буквене походження часто забувають [30, с. 213-215]. Наприклад, ***ОБСЄ*** *(Organization for Security and Cooperation in Europe)* сприймаються як окремі слова, а не як набір початкових літер [53]. З погляду структури акроніми поділяють на три основні типи: **літерні** (***ООН*** *– Організація Об’єднаних Націй*), **складові** (***НАФТА*** *– Північноамериканська угода про вільну*

торгівлю) та **гібридні** (***ЮНІДО*** *– Організація ООН з промислового розвитку*). Деякі лінгвісти вважають складові акроніми окремою категорією, оскільки вони містять не лише перші літери кожного слова [57].

Алфавітні абревіатури, дослідники також називають цей тип скорочень ініціальними абревіатурами, ініціалізмами або алфавітизмами [23, с. 225-229]. Цю категорію утворюють перші букви слів у скороченому словосполученні, але утворена абревіатура не звучить як нове слово. Такий тип скорочень залучає традиційні скорочення назв країн чи інших власних назв (*United Nations Security Council –* ***UNSC****, Department of State –* ***DOS****, European Court of Human Rights –* ***ECHR***). Кожна буква в ініціальній абревіатурі вимовляється окремо. Такі абревіатури часто використовуються ситуативно для зручності, тематичних виступів, у контексті конкретних досліджень, тощо. Якщо така абревіатура як ***FBI*** *(Federal Bureau of Investigation)* є добре відомою і зазвичай не викликає непорозумінь, то ***CA*** *(Consular Affairs)* або ***PD*** *(Public Diplomacy Section)* можна розшифрувати, лише зрозумівши, до якої сфери вони належать [41, с. 275-309]. Ініціальні абревіатури часто плутають із акронімами через їхній загальний принцип скорочення, опускаючи те, що акроніми частіше утворюють нові слова. **Змішані абревіатури** (compound abbreviations), найчастіше до них належать абревіатури, де переважно перша частина – це буква або цифра, а інша – слово: *America First Party –* ***Am.1st****, Committee of 20 –* ***C-20****, government to government –* ***G2G****, forex foreign exchange –* ***4X***. Окрім того, до змішаних відносять і ті абревіатури, до складу яких входять як окремі ініціальні літери, так і склади. **Графічні абревіатури** (graphic abbreviations) – це тип скорочень, які вживаються лише під час написання: *Conservative Party –* ***Con****., Freedom Party –* ***Free****., Liberal Party –* ***Lbl.****, Unenrolled –* ***Unr*** [57]. Графічні скорочення можуть бути багатозначними: ***FL*** може означати як *foreign language* (іноземна мова), так і *foreign liaison* (іноземний зв'язок).

Окремим підпунктом у класифікації Д. Квеселевича винесено **телескопічні слова** (або блендінги), які широко використовуються в усіх сферах суспільного життя. Телескопія – це відповідник "злиття" або "змішування"

(blending) у англійській мові, суть якого полягає у поєднанні декількох слів: ***telecast*** *– television + broadcast,* ***agribusiness*** *– agriculture + business,* ***Ameritrade*** *– American + trade,* ***Eurasia*** *– Europa + Asia,* ***Franglais*** *– Frankais + Anglais;* ***Spanglish*** *– Spanish + English;* ***Hindlish*** *– Hindi + English*. Вони є способом створення простих слів, які часто позначають складні явища завдяки специфіці своєї будови [31, с. 62]. При цьому можна зробити висновок, що телескопізми використовуються в текстах дипломатичного дискурсу здебільшого без розшифровки, оскільки попри свій оказіональний характер вони швидко стають впізнаваними і звичними. Такими утвореннями є, зокрема, словотворення ***Brexit*** (вихід Великобританії із Європейського Союзу), утворений у результаті злиття основ двох слів: *Br(itain)+(e)xit*; ще більш сучасний, утворений за аналогією із Brexit, неологізм ***Megxit***: *Meg(han)+(e)xit*; термін на позначення відмови герцога і герцогині Сассекських від королівських обов'язків [31, с. 62].

Найпоширенішими вважаються ініціальні абревіатури, серед яких виділяють три підтипи: **звукові** (***ALBA*** *– Bolivarian Alternative for the Americas*), **літерні** (***WTO*** *– World Trade Organization*), та **змішані** (***UNESCO*** *– United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization*) [6, с. 34].

Задані абревіатури можуть також позначати різноманітні поняття: назви компаній: ***BA*** *– British Airways*. Наприклад: "***BA*** *passengers: Cabin fumes affected our health*"; назви країн світу: ***DPRK*** *– Democratic People's Republic of Korea*. Наприклад: "*We have already made it clear that if the* ***US*** *again fingers at the old scenario which has nothing to do with new calculation method, the dealings between the* ***DPRK*** *and the* ***US*** *may immediately come to an end*" the ministry said in a statement; організацій: ***EU*** *– European Union*. Наприклад: "*Bolton:* ***US*** *"wants* ***UK*** *to leave* ***EU****'"*" [11, с. 101] тощо.

Також, не менш важливими є латинські скорочення [53], які є однією з найстаріших груп у дипломатичному дискурсі, і часто використовуються в офіційних документах та звітах. Так***, e.g****. (exempli gratia – наприклад),* ***N.B****. (nota bene – зверніть увагу),* ***ibid.*** *(ibidem – там само),* ***et al.*** *(et alia – та інші)* [24, с. 43-49], **p.t.** (pro tempore – дотепер), **s.a.** (sine anno – дата не вказана) [2, с. 78-82].

Е. Маттіелло використовує термін “скорочення” як загальний для трьох категорій: усічень, акронімів та ініціалізмів. Вона класифікує усічення на шість типів: 1) **переднє усічення** (*fess* від *confess*), 2) **середнє усічення** (**proctor** від *procuator*), 3) **заднє усічення** (*admin* від *administrator*), 4) **краєве усічення** (*quiz* від *inquisitive*), 5) **випадкове усічення** (*ltd* від *limited*), 6) **усічення з додаванням суфікса -ei,/-y, -o, -er**/-ers (*diplo* від *diplomat*) [47, с. 41] або (*Aussie*/*Aussey* від *Australian*) [3, с. 19-24].

У межах структурно-семантичного розгляду типологія, розглянута В. Павлюк [21, с. 143-144], поділяє абревіатури на два основні типи: 1) абревіатури, семантичний зміст яких дорівнює їхнім повним формам (прототипам), і які, як правило, обслуговують термінологічні потреби вузьких фахових груп. Вони використовуються переважно у спеціалізованому дискурсі та потребують розшифрування для нефахівців. Наприклад, ***IAEA*** *(International Atomic Energy Agency – МАГАТЕ),* ***NPT*** *(Non-Proliferation Treaty – Договір про нерозповсюдження ядерної зброї)*. 2) абревіатури, які за своїм значенням частково або повністю відрізняються від повних форм і функціонують як самостійні одиниці мови, лексикалізовані та уживані без розшифровки навіть у дипломатичному дискурсі. Наприклад: ***NATO*** *(North Atlantic Treaty Organization –* ***НАТО****) або* ***UNESCO*** *(United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization –* ***ЮНЕСКО****)* [3, с. 19-24].

Можна також виділити чотири групи абревіатур щодо закономірностей їхнього утворення у зіставленні їхньої форми з вихідним словосполученням: **перша** – виникла на основі словосполучень, що складаються тільки із повнозначних слів, наприклад: ***UNGA*** *– United Nations General Assembly – Генеральна Асамблея ООН;* **другу** – становлять абревіатури, утворені від словосполучень, ускладнених неповнозначними словами, наприклад: ***OIC*** *– Organization of Islamic Cooperation – Організація ісламського співробітництва*; **третя** – виникає на основі словосполучень, куди входять слова складної структури, наприклад: ***CTBT*** *– Comprehensive Nuclear-Test-Ban Treaty – Договір про всеосяжну заборону ядерних випробувань*; **четверта** – абревіатури, утворені

на основі словосполучень трьох попередніх типів розширення, наприклад: ***APEC*** *– Asia-Pacific Economic Cooperation – Азійсько-Тихоокеанське економічне співробітництво*. Способами утворення акронімів на основі словосполучень є: ініціальне скорочення з опущенням неповнозначних слів; усічення останнього повнозначного компонента словосполучення; усічення другого елемента складного терміна; поєднання повнозначних частин з опущенням інших компонентів; повне або часткове розширення скороченням та комбінування згаданих способів [4, с. 87-92].

У межах дослідження було розглянуто і інший підхід дипломатичної термінології. З. Куделько застосовує інакші способи утворення коротких варіантів терміна. Зокрема: 1. до скорочень включені не лише виразні частини мови, а й прийменники, сполучники: ***UNCTAD*** *– United Nations Conferenceon Tradeand Development*; 2. в абревіатурах опущені сполучники, прийменники: *Commission on Human Rights –* ***CHR***; *Committee on Crime Preventionand Control –* ***CCPC****, Economic and Social Council –* ***ESC***; 3. скорочення виступають у ролі означуваного слова нового термінологічного словосполучення*:* ***UN*** *Security Council,* ***NATO*** *headquarters* [15, с. 85].

Отже, у межах аналізу структурно-семантичних особливостей абревіацій у дипломатичному дискурсі нами визначено дві основні класифікації дослідження. Насамперед, це класифікація Д. Кваселевича, яка впорядковує скорочення на дві ключові групи: усічення основи слова та *абревіації (акроніми, алфавітні абревіатури, змішані форми, графічні скорочення, лантинські скорочення та телескопізми).* Класифікація Е. Маттіело використовує термін “скорочення” як загальний для трьох категорій: *усічень, акронімів та ініціалізмів*. Особливу увагу вона приділяє типології усічень, виокремлюючи шість різновидів: *переднє усічення, середнє усічення, заднє усічення, краєве усічення; випадкове та усічення з додаванням суфікса.* Доповненням до цих класифікацій виступає структурно-семантична типологія проаналізована В. Павлюк [21], яка деталізує внутрішню будову абревіацій. Другорядними виступають чотири групи абревіатур, сформовані на основі закономірностей їхнього утворення у зіставленні форми з

вихідним словосполученням та способи утворення коротких варіантів терміна за З. Куделько.

1.4. Способи перекладу абревіації у мові дипломатії

Переклад абревіацій у дипломатичному дискурсі є складним і комплексним завданням, що потребує не тільки мовної точності, а й знання контексту, функцій і стилістичних особливостей. Це особливо важливо у сфері міжнародної комунікації, де скорочення повинні бути зрозумілими та доречними в обох мовах.

У кожній окремій країні, національній мові процеси словотворення шляхом скорочення лексичних одиниць проходять різні етапи свого розвитку, саме тому проглядається диференціація в семантиці абревіатур, чим і пояснюються труднощі, пов’язані з їх перекладом.

Дослідники М. Личук, К. Присяжнюк та О. Присяжнюк відзначають, що вивчення абревіатур у контексті перекладу є важливим напрямом у філології, оскільки воно забезпечує точне та адекватне сприйняття інформації в умовах глобалізації [30, с. 213-215].

У свою чергу, В. Пеляк [30, с. 213-215] підкреслює на потребі підготовки кваліфікованих перекладачів, які здатні ефективно працювати з різними формами абревіатур і скорочень в англійській та українській мовах. Абревіатури, акроніми та ініціальні скорочення, на думку авторів, відіграють важливу роль у сучасному мовному просторі.

Особливо сприйнятливим питанням при перекладі дипломатичних розмов є питання конфіденційності, а саме у випадках “tête-à-tête” розмов або дипломатичних переговорів. Саме з цієї причини деякі дипломатичні делегації мають у своїх командах внутрішніх перекладачів, які проходять додаткову підготовку з дипломатичної мови і з якими налагоджено взаємну довіру [44, с. 195-210].

Питання перекладу абревіацій у дипломатичному дискурсі розглядалося в працях низки науковців, які пропонують різні класифікації способів перекладу таких одиниць. У межах нашого дослідження доцільно виокремити три класифікації: по-перше, системну класифікацію способів перекладу абревіацій, запропоновану А. Прокопенко [51], яка доповнена положеннями М. Лимар [17], що охоплює як формальні, так і семантичні прийоми адаптації скорочених одиниць у суспільно-політичному та дипломатичному дискурсах; по-друге, класифікацію лексико-граматичних трансформацій [13], що зосереджується на структурних і лексичних прийомах передачі змісту [14]; по-третє, класифікацію найбільш поширених способів перекладу, узагальнену Л. Яровою на основі практики функціонування скорочень у дипломатичних текстах [31]. Основною вважається класифікація А. Прокопенка, оскільки вона є найбільш повною, практичною та орієнтованою безпосередньо на переклад у сфері міжнародних відносин, що відповідає специфіці досліджуваного дискурсу. Інші класифікації розглядаються як допоміжні, що деталізують або конкретизують окремі аспекти перекладацької практики.

Так, базуючись на класифікації способів перекладу А. Прокопенко [51, с. 101-106], яку доповнено окремими пунктами з роботи М. Лимар [17, с. 41], можна виокремити такі способи перекладу: 1. **Еквівалентний переклад** передбачає відтворення іноземного скорочення відповідним скороченням іншої мови або створення нового скорочення в іншій мові [17, с. 41]. Передача іншомовних абревіатур шляхом використання українського еквіваленту передбачає наявність цієї абревіатури у мові перекладу. Наприклад: ***IAEA*** *(International Atomic Energy Agency) –* ***МАГАТЕ*** *(Міжнародне агентство з атомної енергії).*

*The latest **IAEA** projections have nuclear capacity in Africa increasing tenfold by 2050 in the high case scenario, while even in the low case scenario the*	*Останні передбачення **МАГАТЕ** (Міжнародне агентство з атомної енергії) окреслюють, що ядерні потужності в Африці у*

current figure grows by a factor of five [144].	*сценарії високого розвитку зростуть вдесятеро до 2050 року, тоді як навіть у сценарії низького розвитку поточний показник збільшиться у п'ять разів.*

2. **Транслітерація або транскрипція**. Цей метод властивий для перекладу скорочень власних назв [51, с. 101-106]: ***ASEAN*** *(Association of South East Asia Nations) –* ***АСЕАН*** *(Асоціація держав Південно-Східної Азії).*

ASEAN has yet to establish a mechanism for settling trade disputes [120].	***АСЕАН*** *ще не встановила механізм для врегулювання торговельних суперечок.*

3. **Переклад іноземного скорочення відповідною повною формою абревіатури в іншій мові**. Наприклад: ***BrStd*** *(British Standard) – британський стандарт* [17, с. 42]*;*

All security equipment supplied to the embassy must meet ***BrStd*** *requirements.*	*Усе охоронне обладнання, що постачається до посольства, повинно відповідати британському стандарту.*

govt *(government) – уряд* [17]*;*

Long debates within the parliament reflect the complexities of the current ***govt****.*	*Тривалі дебати у парламенті віддзеркалюють складність роботи поточного уряду.*

G7 *(the Group of Seven) – Група семи / Велика сімка.*

Today, we, the ***G7****, reassured President Zelenskyy of our continued readiness to undertake further commitments to help Ukraine secure its free and democratic future, such that*	*Сьогодні ми, країни* ***Великої сімки****, запевнили Президента Зеленського у нашій подальшій готовності взяти на себе наступні зобов'язання, щоб допомогти Україні забезпечити її вільне і демократичне*

Ukraine can defend itself now and deter future acts of aggression [150].	*майбутнє, щоб вона могла захистити себе зараз і стримати майбутні акти агресії.*

4. **Описовий переклад або експлікація**. Такий спосіб застосовується у випадках, коли цільова мова не має еквівалента [17, с. 42]. Наприклад: ***INAD*** *(Inadmissible Passenger) – особа, якій відповідними органами відмовлено у праві на в'їзд до держави.*

*"According to Turkish law, the foreign individual was sent back to his country with inadmissible passenger (**INAD**) status," a statement on Monday said* [95].	*"Згідно турецькому законодавству, іноземця було відправлено назад до його країни зі статусом пасажира, якому відмовлено у в'їзді (**INAD**)", - ідеться у заяві, опублікованій у понеділок.*

5. **Запозичення іноземного слова**, наприклад *European Credit Transfer and Accumulation System* – ***ECTS*** [17, с. 42].

*Within the framework of the joint educational program, participants are required to obtain 30 **ECTS** during the semester* [17].	*У межах спільної освітньої програми учасники зобов'язані отримати 30 **ECTS** протягом семестру.*

Зважаючи на основні способи перекладу абревіацій А. Прокопенко важливо також розглянути лексичні прийоми запропоновані В. Коптіловим [13], які безпосередньо впливають на адаптацію скорочених одиниць у мовній системі. До лексичних прийомів перекладу відносять:

1. **Транскрибування** – записування українськими літерами англійської вимови слова, наприклад: ***Brexit*** – *Брекзит*.

*In September, Johnson expelled 21 **MPs** for voting to delay **Brexit*** [97].	*У вересні Джонсон виключив 21 депутата за голосування щодо відтермінування **Брекзиту.***

2. **Транслітерація** – є засобом перекладу лексичної одиниці оригіналу шляхом відображення її графічної форми за допомогою застосовування літер мови перекладу, наприклад: ***NATO*** *– НАТО.*

Thanks to the bold leadership of President Donald J. Trump, ***NATO*** *is on track to achieve a historic commitment – each Ally pledging to spend at least 5 percent of their* ***GDP*** *on defense* [89].	*Завдяки рішучому лідерству Президента Дональда Дж. Трампа* ***НАТО*** *перебуває на шляху до досягнення історичного зобов'язання – кожен союзник зобов'язується витрачати щонайменше 5 відсотків свого* ***ВВП*** *на оборону.*

3. **Калькування** – є способом перекладу лексичної одиниці оригіналу через заміну її складових частин, себто морфем або слів (у випадку перекладу стійких словосполучень), їх лексичними еквівалентами у мові перекладу [31, с. 29], наприклад: *European Commission – Європейська комісія.*

European Commission *spokesperson Markus Lammert refused to give further details but said the EU was maintaining open channels of communication* [251].	*Прес-секретар* ***Європейської Комісії*** *Маркус Ламмерт відмовився надати подальші деталі, але заявив, що ЄС підтримує відкриті канали комунікації.*

4. **Додавання** (розширення) – базується під час перекладу додаткових лексичних одиниць, які дозволяють передати невиражені елементи змісту оригінальної одиниці [13, с. 178], наприклад: ***UNHCR*** *(United Nations High Commissioner for Refugees) – Управління Верховного комісара ООН у справах біженців.*

In 2024, ***UNHCR*** *aimed to protect and assist a global population of 129.9 million people, including refugees, asylum-seekers, internally displaced*	*У 2024 році Управління Верховного комісара ООН у справах біженців* ***(УВКБ ООН)*** *спрямоване на захист та допомогу глобальному населенню у 129,9 мільйона людей,*

people, returnees and stateless people [76].	*включно з біженцями, шукачами притулку, внутрішньо переміщеними особами, що повертаються, та особами без громадянства.*

5. **Вилучення** – відмова від передачі при перекладі семантично надлишкових слів, значення яких неістотне або легко відновлюються в контексті [31, с. 29], наприклад: *The Rome Statute of the International Criminal Court – Римський статут*.

Noting article 123, paragraph 1, of ***the Rome Statute of the International Criminal Court*** *which requests the Secretary-General of the United Nations to convene a Review Conference to consider any amendments to the Statute seven years after its entry into force* [81].	*Звертаючи увагу на статтю 123, пункт 1* ***Римського статуту****, в якій просять Генерального секретаря ООН скликати Конференцію з перегляду для розгляду можливих змін до Статуту через сім років після його набуття чинності.*

6. **Перестановка** (переміщення) – використання найближчої відповідності перекладній одиниці мови в іншій частині висловлювання в тексті перекладу, зміна порядку слідування одиниць перекладу в порівнянні з порядком слідування одиниць оригіналу [14, с. 258], наприклад: *Council of Europe – Рада Європи*.

Any Party may, by a declaration addressed to the Secretary General of the ***Council of Europe****, indicate that it will use other channels of communication* [142].	*Будь-яка сторона може шляхом заяви, адресованої Генеральному секретарю* ***Ради Європи****, повідомити про намір використовувати інші канали комунікації.*

Водночас більшість дослідників, зокрема Л. Ярова, акцентують увагу на найбільш поширених способах: **скорочений переклад**, **переклад шляхом транслітерації** та **експлікація** [30, с. 213-215]. Скорочений переклад та транслітерацію можна поєднати, оскільки ці засоби перекладу вживаються в тому випадку, коли певне скорочення є загальнопоширене і відоме широкому колу мовців. Так, наприклад: ***UNESCO*** *– ЮНЕСКО*;

*In our work in **UNESCO** we must always keep in mind that a part of the territory of Ukraine is occupied and draw attention of our partners to this fact* [125].	*У нашій роботі в **ЮНЕСКО** ми завжди повинні пам'ятати, що частина території України є окупованою, та звертати увагу наших партнерів на цей факт.*

Що стосується експлікації, то вона представляє один із способів перекладу, коли ми не лише розшифровуємо скорочення, а також даємо його пояснення. Наприклад: ***IOC** – МОК (Міжнародний олімпійський комітет)*;

*The 73-year-old, one of the most powerful officials in the **IOC**, was arrested in January on charges connected with his leadership of the South Korean National Olympic Committee and the World Taekwondo Federation* [69].	*73-річного чоловіка, який є одним із найвпливовіших посадовців Міжнародного олімпійського комітету (**МОК**), було затримано в січні за звинуваченнями, пов'язаними з його керівною діяльністю в Національному олімпійському комітеті Південної Кореї та у Всесвітній федерації тхеквондо.*

***IBRD** – МБРР (Міжнародний банк реконструкції і розвитку)*.

*The **IBRD** projects contribute to the development of economic infrastructure and are eligible for **EIB** support* [82].	*Проєкти Міжнародного банку реконструкції та розвитку (**IBRD**) сприяють розвитку економічної інфраструктури та можуть отримувати підтримку Європейського інвестиційного банку (**EIB**).*

Окрім того, при перекладі термінів перекладач може використовувати лексико-семантичні заміни (**генералізація, конкретизація, логічна синонімія, модуляція**). Лексико-семантична заміна є способом перекладу лексичних одиниць оригіналу шляхом використання одиниць мови перекладу, значення яких не збігаються зі значеннями вихідних (англомовних) одиниць, але можуть

бути виведені з них контекстуально шляхом залучення логічних перетворень певного типу [31, с. 29]. Деякі з видів лексико семантичної заміни, що можуть використовуватися при перекладі абревіатур: **генералізація** – заміна іншомовної одиниці, що має вужче значення, одиницею мови перекладу з розширеним значенням [31, с. 30], наприклад: ***UNESCO*** *(United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) – Організація ООН*.

The Proclamation was an outstanding historical milestone in the expression of concern by ***UNESCO*** *and the international community for the intangible heritage of humanity* [64].	*Проголошення стало визначною історичною подією, що засвідчила занепокоєння* ***Організації ООН*** *та міжнародної спільноти щодо нематеріальної спадщини людства*.

Конкретизація – лексико-семантична заміна одиниці іноземної мови, що має ширше значення, одиницею мови перекладу зі звуженим значенням [31, с. 30], наприклад: *Security Council – Рада Безпеки ООН*.

All members of the United Nations agree to accept and carry out the decisions of the ***Security Council*** [92].	*Усі члени Організації Об'єднаних Націй погоджуються приймати та виконувати рішення* ***Ради Безпеки*** *ООН.*

Логічна синонімія – полягає у заміні одиниці вихідної мови одиницею мови перекладу, яка є для цього контексту її синонімом [31, с. 30], наприклад: *State Department* ***(US)*** *– Міністерство закордонних справ США*.

The effect is to give the ***State Department and USAID*** *a demanding but promising agenda to carry out in future years* [156].	*Ефект полягає в тому, що* ***Міністерство закордонних справ США*** *та* ***Агентство США з міжнародного розвитку (USAID)*** *отримують складний, але перспективний порядок денний для реалізації в майбутні роки.*

Модуляція (смисловий розвиток) – полягає у заміні слова або словосполучення іноземної мови одиницею мови перекладу, значення якої є

логічним результатом, що обумовлюється зі значенням вихідної одиниці [14, с. 260], наприклад: ***G7 Summit – саміт лідерів країн Великої сімки***.

*The most recent **G7 Summit** and Summit on Peace for Ukraine, as well as the Berlin Conference on Reconstruction for Ukraine have clearly demonstrated that international partners stand with Ukraine and remain ready to support it further fighting against russia* [139].	*Останній **саміт лідерів країн Великої сімки** та Саміт миру для України, а також Берлінська конференція з відбудови України чітко продемонстрували, що міжнародні партнери підтримують Україну та готові й надалі надавати їй допомогу у боротьбі проти росії.*

У межах проблеми перекладів дипломатичної термінології складність репрезентує переклад абревіатур та скорочень, оскільки вони характеризуються цілим рядом лексико-граматичних особливостей, у тому числі передбачають відділення деяких елементів звукової оболонки або графічної форми лексичних одиниць. **Метод запозичення** англійського скорочення використовується тоді, коли скорочення є найменуванням будь-якої специфікації, моделі виробу, наприклад модель літального апарату ***B737- 200*** [14, с. 261]. При перекладі англійського скорочення шляхом **транслітерації** нерідко вживаються терміни, які вже асимілювалися українською мовою (наприклад, "***USAID***", "***G20***"). У разі **транскрипції** в українському еквіваленті передається вимова, яка збігається за звучанням з оригінальним словом. Наприклад, скорочення ***PR*** *(Public Relations – зв'язки з громадськістю)* перетворилося на самостійний еквівалент "***піар***" [31, с. 31]. Виходячи з цього, стає зрозуміло, що переклад скорочень пов'язаний з низкою специфічних труднощів, для подолання яких перекладачеві необхідно завжди звертати увагу на контекст перекладу, щоб досягти його точності, повноти та адекватності.

Лексичні та граматичні трансформації є одним із засобів, які дозволяють досягти необхідного рівня еквівалентності в перекладі. Ці трансформації включають зміну структури висловлювань, різні погляди та інші семантичні

модифікації, коли прямий переклад одиниць вихідної мови виявляється неможливим.

Також слід зазначити, що у випадках, коли в мові відсутнє відповідне скорочення, перекладач може створити його самостійно і ввести у текст перекладу в дужках після подання повної форми (*High-Level Political Forum on Sustainable Development – Форум високого рівня з питань сталого розвитку (**ФВРСР**)*). Це необхідно, якщо скорочення не фіксується в перекладацьких словниках або ж абревіатура вживається в тексті оригіналу декілька разів. Так, скорочення **ЦРУ** та **АНБ** є результатом перекладу назв відповідних організацій: ***CIA*** *– Central Intelligence Agency – Центральне розвідувальне управління*; ***NSA*** *– National Security Agency – Агентство національної безпеки*. Цей метод особливо актуальний при перекладі назв організаційних структур, установ та відомств [8, с. 214].

Якщо скорочення є невідомим або незрозумілим для цільової аудиторії, перекладач має подати його розшифрування українською мовою. Зазвичай це здійснюється при першому згадуванні: повна форма терміна подається з відповідним скороченням у дужках, яке надалі використовується в тексті. Наприклад: ***HCJ*** *– High Council of Justice – Вища рада правосуддя*.

*Ukraine maintains that the discretion of **HCJ** at the final stage and the use of the reasonable doubt test has been important in the process of vetting of judges for several reasons. Furthermore, the **HCJ** as the highest judicial governance body decides on the appointment and dismissal of judges based on an extensive prior process that ensures the high level of scrutiny and objective decisions* [139].	*Україна наголошує, що дискреція **ВРП (Вищої ради правосуддя)** на фінальному етапі та застосування тесту обґрунтованого сумніву були важливими в процесі ветування суддів з кількох причин. Крім того, **ВРП** як найвищий орган суддівського врядування приймає рішення про призначення та звільнення суддів, спираючись на тривалий попередній процес, який*

> *забезпечує високий рівень ретельного контролю та об'єктивність рішень*.

Альтернативно, розшифрування може бути винесене у виноску, тоді як у тексті зберігається лише скорочена форма [8, с. 218].

Отже, враховуючи згадані класифікації, у нашій роботі виділяємо такі основні способи перекладу абревіацій: класифікацію, запропоновану А. Прокопенко, яка охоплює комплекс формальних і семантичних трансформацій; класифікацію лексико-граматичних прийомів перекладу (транскрибування, транслітерація, калькування, додавання, вилучення, перестановка); а також класифікацію найпоширеніших практичних способів передачі абревіацій, узагальнену Л. Яровою. Саме класифікацію А. Прокопенка ми вважаємо основною, оскільки вона найбільш комплексно охоплює специфіку перекладу абревіатур у дипломатичному дискурсі, враховуючи контекст, функції та структурні особливості скорочень. Інші способи, а саме окремі лексико-семантичні заміни (генералізація, конкретизація, модуляція, логічна синонімія), а також формальні трансформації розглядаються другорядними та використовуються залежно від контексту і мети перекладу.

Висновки до Розділу 1

Дипломатичний дискурс є ключовим інструментом для забезпечення ефективного міжнародного діалогу, оскільки враховує культурні норми, традиції та мовні особливості акторів, сприяючи досягненню взаєморозуміння. Дипломатична мова виходить за рамки простої передачі інформації, слугуючи важливим механізмом регулювання міждержавних відносин. Визначальна її особливість полягає у можливості поєднувати точність, нейтральність і водночас ввічливість, щоб забезпечити конструктивний діалог навіть у ситуаціях потенційного конфлікту.

Абревіація є способом словотворення, що полягає в утворенні нових мовних одиниць, абревіатур, шляхом скорочення повних слів або

словосполучень. Це мовний інструмент, який відображає прагнення до економії мовних засобів і підвищення ефективності спілкування. Основними функціями абревіатур є *номінативна, компресивна, комунікативна та когнітивна*. Крім того, абревіації можуть виконувати ексклюзивну функцію, позначаючи приналежність до певної групи, та *евфемістичну,* особливо в дипломатичному дискурсі, де вони допомагають уникнути негативних або занадто прямих формулювань. Таким чином, абревіація є багатофункціональним процесом, що полегшує комунікацію та слугує різноманітним прагматичним цілям.

Аналіз структурно-семантичних характеристик абревіацій показав доцільність використання комплексних класифікацій, зокрема підходів Д. Квеселевича та Е. Матіелло. До таких характеристик належать типи усічення (*апокопа, аферезис, синкопа, змішане; переднє, середнє, заднє тощо*), а також природа скорочень – *акроніми, ініціальні, змішані, телескопічні, графічні та латинські абревіації*. Їх типології охоплюють як формальну побудову скорочень, так і зміни в їх семантичному обсязі. Також вагомою є класифікація акронімів за типами словосполучень, яка дозволяє виявити закономірності утворення нових мовних одиниць у дипломатії.

Переклад абревіацій у дипломатичному дискурсі охоплює широкий спектр стратегій, що відображено в класифікаціях, зокрема трьох основних підходів: *скороченого перекладу, транслітерації та описового перекладу (експлікації).* Ці способи є найуживанішими, оскільки дають змогу передати зміст, зберігаючи лаконічність. Вибір конкретного методу залежить від усталеності терміна та лінгвістичних особливостей мови перекладу. Водночас у практиці перекладу важливо враховувати також другорядні способи, серед яких: *генералізація, конкретизація, логічна синонімія, модуляція.* Ці прийоми дозволяють адаптувати скорочення до норм мови перекладу, уникати двозначності та досягати функціональної еквівалентності. Таким чином, правильний вибір перекладацької стратегії дозволяє забезпечити точність, зрозумілість і стилістичну відповідність перекладу в межах міжнародного спілкування.

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АБРЕВІАЦІЙ У ДИПЛОМАТИЧНИХ ДОКУМЕНТАХ

У межах нашого дослідження абревіація розглядається не лише як інструмент словотворення, а й як важливе структурно-семантичне явище дипломатичної мови. З огляду на це, першочерговим завданням розглянуто їх структурну класифікацію на основі типології, запропонованої Д. Квеселевичем [11]. По-друге, проаналізовано семантичні характеристики абревіатур, які визначають їхню функціональну специфіку в міждержавному спілкуванні. Наступним кроком стало виокремлення тематичних груп абревіатур на основі матеріалів офіційних джерел дипломатичного дискурсу. Ще одним аспектом дослідження стало виявлення стилістичних функцій абревіатур, що демонструють їхню роль у дипломатичній мові. Такий комплексний підхід дозволяє ретельно дослідити абревіації та її вагомість у дипломатичному спілкуванні.

2.1. Типологізація абревіатур у дипломатичному дискурсі: структурно-семантичний та тематичний аналіз

Дипломатичний дискурс, як особлива форма офіційно-ділового мовлення, характеризується високим рівнем стандартизації, термінологічною точністю та прагненням до мовної економії. У цьому контексті абревіації виступають ефективним засобом комунікації, який дозволяє стисло передавати складні номінативні конструкції, позначати міжнародні організації, угоди, програми, структурні підрозділи тощо. Водночас, структурна різноманітність, семантична характеристика і тематична спеціалізація таких одиниць зумовлюють потребу у комплексному аналізі їхніх типів і функціонування.

З огляду на це, у нашому дослідженні проведено типологізацію дипломатичних абревіатур, яка охоплює три основні напрями: структурний, семантичний і тематичний. Перший аспект передбачає розмежування абревіатур

за їхньою будовою та способом утворення (акроніми, ініціальні, змішані, графічні, латинські, телескопічні), що дозволяє простежити структурні закономірності та тенденції в межах дипломатичної лексики. Другий семантичний аспект зосереджується на особливостях характеристики скорочень, ступені їхньої лексикалізації, однозначності або багатозначності, що визначає ступінь їх залученості у дипломатичній мові. Зрештою, тематичний аналіз спрямований на виокремлення основних сфер уживання абревіатур у дипломатії – міжнародних організацій, установ, угод, політичних і військових блоків, економічних та безпекових структур.

Таким чином, типологічне дослідження абревіацій у дипломатичному дискурсі дає змогу простежити не лише їхню структурно-семантичну характеристику, але й виявити закономірності функціонування скорочень у різних тематичних групах. Це сприяє глибшому розумінню процесів дипломатичної мови, а також визначає лінгвістичні особливості, що забезпечують ефективність міждержавного комунікативного обміну.

2.1.1. Структурна класифікація абревіатур. У межах нашого дослідження за основу класифікації абревіатур взято типологію, запропоновану Д. Квеселевичем [11]. Водночас, з огляду на специфіку дипломатичного дискурсу, здійснено її адаптацію. Для підготовки матеріалу використано такі ресурси: нормативно-правові та політичні документи ЄС [33; 65; 69], довідкові видання ООН [111; 121], спеціалізовані звіти ООН [123; 153]. У результаті було виокремлено перелік структурних типів та розглянуто застосування нашої класифікації на конкретних прикладах, зокрема, у межах кожної структурної позиції абревіатури подано випадок її застосування, наведено пояснення значення та здійснено переклад на українську мову.

Акроніми:

За структурою акроніми поділяються на:

- **складові**, їхня особливість полягає у тому що, вони вимовляються як звичайні слова і утворюються з початкових складів повної назви [53]. Наприклад:

NAFTA *[ˈnæftə]* – North American Free Trade Agreement;

NATO [ˈneɪtoʊ] – North Atlantic Treaty Organization;

CEFTA [ˈsɛftə] – Central European Free Trade Agreement;

Зокрема, **SIPRI** [ˈsɪpri] – Stockholm International Peace Research Institute:

According to the *Stockholm International Peace Research Institute (**SIPRI**)*, world military expenditure rose by 6.8 per cent in real terms in 2023, to a total of $2.4 trillion, which amounts to 2.3 per cent of the global gross domestic product and around $306 per capita [111].

Відповідно до *Стокгольмського міжнародного інституту дослідження проблем миру (**SIPRI**)*, світові військові витрати зросли на 6,8% у реальному вираженні у 2023 році до загальної суми 2,4 трильйона доларів, що становить 2,3% світового валового внутрішнього продукту та близько 306 доларів на душу населення.

Отже, ***SIPRI*** вимовляється як одне слово [ˈsɪpri], що робить його фонетично зручним та відмінним від ініціалізмів, які вимовляються по літерах.

Вказані абревіатури створені з перших складів повної назви організації та вимовляються як звичайні слова, таким чином роблячи мовлення більш лаконічним і ефективним для спілкування в міжнародному середовищі. Також, варто зазначити, що зазвичай означений артикль the не використовується перед акронімами. Наприклад: *all the member countries of **NATO*** (усі країни-члени НАТО), а не **the NATO**. Однак, якщо акронім виступає як означення (модифікатор) до іменника, перед ним може стояти означений або неозначений артикль: ***the NATO recommendation*** (рекомендація НАТО) [151].

- **гібридні**, характеризуються поєднанням різних способів скорочення, як от утворення літерних і складових частинок слова одночасно. Наприклад:

ЮНІДО – Організація ООН з промислового розвитку – *United Nations – UN* поєднується з *Industrial Development Organization – IDO*.

ЕСКЗА – Економічна і соціальна комісія для Західної Азії – *ES – Economic and Social* об’єднується з *CWA – Commission for Western Asia*. Виходить, що

перше літерне скорочення складається з двох слів, а наступні *CWA* є складовими частинами.

ЮНЕСКО – Організація ООН з питань освіти, науки і культури, де *UN – United Nations* являються літерними елементами, а *ESCO – Educational, Scientific and Cultural Organization* – складовими частинами.

МООНДА – Місія допомоги ООН в Афганістані. *UN* – United Nations, *AMA* – Assistance Mission in Afghanistan. Абревіатура вміщує ініціальні елементи *UN* та утворює складове скорочення *AMA*, що вказує на гібридний акронім.

ЮНКТАД – Конференція ООН з торгівлі та розвитку. *UN* – United Nations, *CTAD* – Conference on Trade and Development. Гібридний акронім, оскільки поєднує ініціали та складові частини.

*On 6 December 2016 the UPU signed a joint declaration with the United Nations Conference on Trade and Development (**UNCTAD**) in relation to UPU Congress resolution C 11/2012 concerning postal markets development, notably with regard to international postal trade facilitation for micro, small and medium enterprises* [147].	*6 грудня 2016 року ВПС підписав спільну декларацію з Конференцією Організації Об'єднаних Націй з торгівлі та розвитку (**ЮНКТАД**) щодо резолюції Конгресу ВПС С 11/2012 щодо розвитку поштових ринків, особливо щодо сприяння міжнародної поштової торгівлі для мікро-, малих та середніх підприємств.*

Таким чином, ***UNCTAD*** *(United Nations Conference on Trade and Development)* можна віднести до акронімів, адже читається як одне слово "***ЮНКТАД***". Однак його гібридність можна підкреслити тим, що він є акронімом, побудованим на ініціальній абревіатурі – ***UN*** і представляє собою стилістичне поєднання акронімів та ініціалізмів, характерне для дипломатичної термінології.

- **ініціальні акроніми**, уособлюються формою абревіатури, що складається з початкових літер, і читаються як одне ціле. Наприклад:

IMO [i m o] – International Maritime Organisation;

SAARC [sɑːrk] – South Asian Association for Regional Cooperation;

PIO [p i o] – Public International Organization;

SEPA [ˈsɛpə] – Single Euro Payments Area:

The European Commission will continue to support the Western Balkan countries to align with the relevant EU legislation, and prepare their application to access ***SEPA*** [67].	*Європейська Комісія продовжуватиме підтримувати країни Західних Балкан у відповідності до відповідного законодавства ЄС та готуватиме їхні заявки на доступ до* ***SEPA***.

Хоча ***SEPA*** може вимовлятися як ініціалізм “Ес-І-Пі-Ей”, все частіше можна зустріти вимову як у акроніма – [ˈsɛpə], що робить її ініціальним акронімом.

Приклади ініціальних акронімів вказують на межі між типами абревіатур, які не завжди можуть бути чіткими, як от: ***IMO*** складається з трьох літер, однак вимовляється як одне слово. Такий спосіб вимови є узвичаєним для абревіатур і зрозумілим для фахівців дипломатичного дискурсу, і також полегшує сприйняття скорочення як у випадку ***SEPA*** [ˈsɛpə], ніж “ес-і-пі-ей”.

Отже*, складові акроніми* (***NALO*** – **N**ational **A**quaculture **L**egislative **O**verview) створюються з перших складів повної назви, і вимовляються словами. *Гібридні* зазвичай поєднують літерні і складові елементи, як от: **UNLB** – **U**nited **N**ations **L**ogistics **B**ase. Також, варто зазначити, що деякі акроніми, можуть звучати як ініціалізми, що створює гібридну структуру абревіатури, як у випадку NABU – **N**ational **A**nti-Corruption **B**ureau of **U**kraine.

Ініціальні або алфавітні абревіатури поділяються на:

- ***літерні***, відповідно, такі абревіатури вимовляються по літерам. Наприклад:

UN *[juː ɛn] – United Nations*;

WTO *[ˈdʌbljuː tiː oʊ]* – World Trade Organization;

EDF [iː diː ɛf] – European Development Fund;

AEO [eɪ iː oʊ] – Authorized Economic Operator;

GDP [dʒi: di: pi:] – Gross Domestic Product:

*The positive impact on a country's **GDP** and income levels that arise from the integration with the **EU's** single market, combined with **EU** Cohesion Policy, has been clearly demonstrated in the past* [67].	*Позитивний вплив на **ВВП** країни та рівень доходів, що виникає внаслідок інтеграції з єдиним ринком **ЄС** у поєднанні з політикою згуртування **ЄС**, був чітко продемонстрований у минулому.*

Згадані абревіатури (***GDP – ВВП, EU – ЄС***) широко використовуються в міжнародних (зокрема, економічних) текстах для забезпечення стислості та чіткості викладу, і читаються по літерах: [dʒi: di: pi:] та [i:ju].

На відміну від акронімів які мають схильність до злиття в один звук, літерні абревіатури зберігають свою форму, що позначають точність в дипломатичних документах.

Змішані абревіатури складаються з різних способів скорочення схоже до акронімів гібридної структури, проте особливістю даної будови полягає у тому, що змішані скорочення можуть містити в собі не тільки літерно-складові комбінації, а також графічні елементи, символи, дефіси. Наприклад:

e-gov – electronic government;

FfD4 – the Fourth International Conference on Financing for Development;

G-4 – General Service grade;

UN-Women – Empowerment of Women;

EU27 – European Union of 27 Member States:

*Guarantees to that effect in the Agreement should be reciprocal and should be based on the principle of equal treatment amongst **EU27** citizens and equal treatment of **EU27** citizens as compared to United Kingdom citizens, as*	*Гарантії з цією метою в Угоді повинні бути взаємними та ґрунтуватися на принципі рівного ставлення до громадян 27 держав-членів Європейського Союзу (**ЄС-27**) та рівного ставлення до громадян **ЄС-27** порівняно з громадянами*

set out in the relevant ***Union acquis*** [115].	*Сполученого Королівства, як це встановлено відповідним* ***acquis Союзу***.

У поданому прикладі, ***EU27*** є змішаною абревіатурою, адже відбувається поєднання ініціального скорочення ***EU*** та числа ***27*** (позначення кількості держав-членів ЄС після виходу Великобританії), що є характерною ознакою змішаного типу абревіатури, і часто використовується в політичному контексті для швидкого позначення групи, так само як: ***G7***. Зокрема, аналізуючи цей приклад тексту, ми, також, можемо звернути увагу на термін ***acquis***. Запозичення з французької (***acquis communautaire***), що означає "*система* ***ЄС****, яка включає акти законодавства, договори, декларації тощо прийняті в межах Європейського співтовариства*" [33], тобто усі ці права та обов'язки є спільними для держав-членів ЄС. Таке скорочення часто використовують в контексті ***ЄС***.

Подібні абревіатури дозволяють стисло передавати специфічну назву терміну, який не може бути скорочений лише літерами.

Особливістю **графічних абревіатур** є те, що вони зберігають повну вимову слова, але скорочують оформлення, що дозволяє економити місце в офіційних документах, що є важливою функцією дипломатичного дискурсу. Наприклад:

No. – number;

Mr. – Mister;

H.E. – His/Her Excellency;

Sgt. – Sergeant [147];

While the documents sought may be relevant to the ultimate truth of the allegations in the affidavits, they are not reasonably likely to be of probative value to what ***Sgt.*** *D knew or ought to have*	*Хоча запитувані документи можуть мати відношення до остаточної істини звинувачень, викладених у афідевітах, вони навряд чи матимуть доказову цінність щодо того, що* ***сержант*** *Д знав або мав*

known since he did not consult them [147].	*знати, оскільки він з ними не ознайомлювався.*

Отже, в цьому контексті ***Sgt. D*** читатиметься як ***Сержант Д (Sergeant D)***, а не як "*Ес-Джи-Ті Ді*".

Скорочення утворені на основі **латинських виразів** [53], часто використовуються в офіційних документах. Часто вживається у різних мовах світу в усталеному вигляді без перекладу. Наприклад:

etc. – et cetera;

i.e. – id est;

e.g. – exempli gratia;

N.B. – nota bene;

ib. – ibidem;

v., vs. – versus;

v. – via – through – через [2, с. 78-82];

et al. – et alii:

The Committee found a violation of article 5 of the Convention for the first time in Guengueng ***et al.*** *v. Senegal concerning the prosecution of the former Chadian dictator Hissène Habré for torture committed during his authoritarian rule in Chad* [123].	*Комітет вперше визнав порушення статті 5 Конвенції у справі "Генгенг* ***та інші*** *проти Сенегалу", що стосувалася переслідування колишнього чадського диктатора Хіссена Хабре за тортури, вчинені під час його авторитарного правління в Чаді.*

Таким чином, ***et al.*** є класичним прикладом латинського скорочення, що часто зустрічається в юридичних, наукових, зокрема дипломатичних сферах, і позначає більше двох сторін або авторів. У наведеному прикладі, позов подав *Guengueng* ***та інші*** особи проти Сенегалу.

Телескопічні слова вирізняються поєднанням частини двох слів, утворюючи нову лексичну одиницю. Використовуються в текстах

дипломатичного дискурсу переважно без розшифровки, оскільки вони швидко стають впізнаваними і звичними. Наприклад:

Infocom – information + communication;

Eurocrat – European bureaucrat;

Amerasians – Ameracans+Asians;

Interpol – International Criminal Police Organization:

All Member States are affiliated to the International Criminal Police Organisation – ***Interpol*** [71].	*Усі держави-члени є членами Міжнародної організації кримінальної поліції –* ***Інтерполу****.*

Так, *Interpol* вказує на свою телескопічну структуру, утворену зі слів *International Police*, і читається як одне слово. Це скорочення виразно вказує на виконання своєї ролі, адже воно одразу ідентифікує організацію як Міжнародну Кримінальну Поліцейську Організацію, вказуючи на її функцію.

У наведених прикладах телескопічних абревіатур присутній процес усічення, який став частиною їхнього утворення. У цих випадках усічення є не самоціллю, як у класифікації Е. Маттіело [47, с. 63], наприклад, *admin* від *administrator*, а проміжним кроком для створення нової лексичної одиниці, яка поєднує значення і форму вихідних слів, де, наприклад, слово *European* зазнало заднього усічення (-pean відкинуто) та слово *bureaucrat* зазнало переднього усічення (bu- відкинуто). Відповідно, таке з'єднання відбувається у точці, де фонетично чи графічно частини «зливаються», у цьому випадку як: *Euro + crat*.

Такі абревіатури часто використовуються для позначення нових концепцій, що виникають у різних сферах, зокрема дипломатичному дискурсі [24, с. 43-49].

Подібні абревіатури дозволяють стисло передавати специфічну назву терміну, який не може бути скорочений лише літерами.

Отже, структурна класифікація абревіатур дає змогу впорядкувати різноманіття скорочених одиниць у дипломатичному дискурсі за їхньою будовою та способом творення. Вона охоплює ініціальні, акронімічні, графічні, телескопічні та змішані типи, кожен із яких має свої особливості формування й

функціонування. Такий підхід дозволяє точніше визначати структурні закономірності абревіації, сприяє кращому розумінню процесів словотвору та забезпечує системність у вивченні дипломатичної термінології.

2.1.2. Семантичні характеристики дипломатичних абревіатур. Семантичні особливості абревіацій у сучасній англійській мові полягають у тому, що абревіатури в цілому не слід розглядати як групу лексики, що випадає із загального списку словникового складу. Вона входить до нього як невіддільна, хоча й своєрідна частина, яка наділена власними якостями і властивостями [1, с. 143-145]. При підготовці роботи використовувалися такі види джерел: аналітичні дослідження, звіти місій, міжнародно-правові видання та медійні матеріали [83; 92; 122; 146; 148; 155; 157].

Базуючись на матеріалі абревіатур, уживаних у дипломатичному дискурсі, нами було виокремлено низку семантичних характеристик, що визначають особливості їх функціонування у межах офіційно-ділового та міждержавного спілкування. У процесі аналізу ми використовуємо типологію, проаналізовану В. Павлюк [21, с. 143-144], де абревіатури поділяються на два основні типи:

1. **семантично рівнозначні** абревіатури, семантичний зміст яких дорівнює їхнім повним формам (прототипам), і які, як правило, обслуговують термінологічні потреби вузьких фахових груп. Вони використовуються переважно у спеціалізованому дискурсі та потребують розшифрування для нефахівців. Наприклад, ***EPF*** *– European Peace Facility – Європейський фонд миру.*

*Some weeks later, the Council also agreed to raise the ceiling of the European Peace Facility (**EPF**) – an intergovernmental financial mechanism to fund **CSDP** actions and finance the arms that the EU supplies to Ukraine –*	*Через кілька тижнів Рада також погодилася підвищити крайній обсяг фінансування Європейського фонду миру (**EPF**) – міжурядового фінансового механізму, призначеного для підтримки операцій у межах Спільної політики безпеки і оборони*

by 5 billion euros (Council of the EU 2024a) [87].	*(**CSDP**) та фінансування постачання озброєння, яке ЄС надає Україні – на 5 мільярдів євро (Council of the EU 2024a).*

Абревіатура зберігає все значення і посилання на вихідний документ. Фахівці вживають ***EPF***, коли мають на увазі саме "*Європейський фонд миру*" без жодного іншого значення. Це відрізняє такі абревіатури від, наприклад, телескопічних (як Infocom), які створюють нове, синтетичне значення.

2. **лексикалізовані** абревіатури, які за своїм значенням частково або повністю відрізняються від повних форм і функціонують як самостійні одиниці мови, лексикалізовані та уживані без розшифровки навіть у дипломатичному дискурсі. Наприклад: ***SWIFT*** *– Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication (Товариство всесвітньої міжбанківської фінансової телекомунікації), вимовляється як слово* ***СВІФТ*** або ***TFEU*** *– Treaty on the Functioning of the European Union – Договір про функціонування Європейського Союзу*.

*Since the Treaty on the Functioning of European Union (**TFEU**) gives the EP and national parliaments an explicit mandate to oversee Europol and Eurojust, we will focus on these two bodies* [157].	*Оскільки Договір про функціонування Європейського Союзу (**ДФЄС**) надає Європейському парламенту та національним парламентам докладні повноваження щодо контролю за Європолом та Євроюстом, ми зосередимося на цих двох органах.*

Абревіатура ***TFEU*** є лексикалізованою у сфері інституцій ЄС, і вживається без потреби постійного розшифрування, коли мають на увазі саме "Договір про функціонування Європейського Союзу" без жодного іншого значення. Так, абревіатура функціонує як назва Договору, закріпившись в професійному мовленні.

Враховуючи цю характеристику, а також явища однозначності та багатозначності (омонімії) [1, с. 143-145] нами було сформовано узагальнену систему семантичних характеристик дипломатичних абревіатур:

Однозначність – закріпленість значення за одним конкретним випадком, і не може бути двозначною або мати кілька тлумачень. Наприклад:

WTO – *World Trade Organization* (Світова організація торгівлі);

IMO – *International Maritime Organization* (Міжнародна морська організація);

GCC – *Gulf Cooperation Council* (Рада співробітництва арабських держав Перської затоки);

IATA – *International Air Transport Association* (Міжнародна асоціація повітряного транспорту);

ESA – *European Space Agency* (Європейське космічне агентство);

UNDOF – *United Nations Disengagement Observer Force* (Сили ООН зі спостереження за роз'єднанням військ);

Виділені абревіатури належать до групи однозначних, оскільки у дипломатичному дискурсі вони позначають конкретні міжнародні організації та інституції й мають єдине закріплене тлумачення, як от: "*The fall of the Assad regime in Syria in late 2024 created opportunities for* ***UNDOF*** *to have renewed communication with the new authorities on the Bravo side and potential improvements in the selection, design and implementation of* ***QIPs*** *(Quick Impact Projects)*" [83].

Багатозначність (омонімія) – наявність кількох можливих інтерпретацій залежно від контексту. Наприклад:

FL – *Foreign Liaison* у дипломатії, але в інших контекстах: *Florida* (штат США), *Front Line* (військова термінологія), *foreign language* ("іноземна мова") тощо.

HR – *High Representative*, але також *Human Resources*, *Heart Rate*, *Hour*.

SAP – *Strategic Action Plan*, абревіатура може ще позначати *Systems, Applications and Products in Data Processing*.

DP – *Depository Participants*, але також позначає *Displaced Person* тощо.

SMM – *Special Monitoring Mission*, також *Social Media Marketing*. Наприклад:

1. *The **SMM** saw that the former forward positions of the Ukrainian Armed Forces and of the armed formations inside the Stanytsia Luhanska disengagement area continued to be dismantled* [106].	*Спеціальна моніторингова місія (**СММ**) встаноивла, що колишні передові позиції Збройних сил України та збройних формувань у зоні розведення сил і засобів у Станиці Луганській продовжують ліквідовувати.*
2. ***SMM** works by using platforms' strengths – large user bases, high engagement, multiple content formats, and precise targeting to reach and convert audiences* [147].	***SMM** працює, використовуючи сильні сторони платформ – великі бази користувачів, високий рівень залученості, різноманітні формати контенту та точне таргетування для охоплення та конвертації аудиторії.*

Отже, попри подібність абревіатур, аналіз показує, що кожна з них функціонує в межах окремого контексту, що зумовлює відмінності в їхньому семантичному навантаженні.

Семантична рівнозначність – відповідає значенню абревіатури у її повній формі, і здебільшого потребує розшифрування для нефахівців. Наприклад:

IAEA – *International Atomic Energy Agency* (МАГАТЕ);

NPT – *Non-Proliferation Treaty* (Договір про нерозповсюдження ядерної зброї);

OACPS – *Organisation of African, Caribbean and Pacific States* (Організація держав Африки, Карибського басейну і Тихого океану);

UCPM – *Union Civil Protection Mechanism* (Механізм цивільного захисту ЄС);

CPPNM – *Convention on the Physical Protection of Nuclear Material* (Конвенція про фізичний захист ядерного матеріалу), так:

*The need to promote universal adherence to the **CPPNM** and its amendment was highlighted during the meeting which was attended by 119 participants* [147].	*Необхідність сприяння універсальному приєднанню до Конвенції про фізичний захист ядерного матеріалу (**CPPNM**) та її поправки була підкреслена під час засідання, в якому взяли участь 119 учасників.*

Абревіатура ***CPPNM*** є недостатньо прозорою для нефахівців, оскільки не містить очевидних підказок щодо свого змісту. Тому вона потребує розшифрування, яке відповідає її повній формі – *Convention on the Physical Protection of Nuclear Material (Конвенція про фізичний захист ядерного матеріалу)*.

З наведених нами прикладів, ми можемо зауважити, що абревіатури відповідають значенню та сприймаються як повні назви у дипломатичному вжитку. Терміни належать до вузької сфери застосування,і тому для нефахівців потребуватимуть розшифрування.

Лексикалізація – закріплення скорочення у мовній системі як окремого слова, що вживається без розшифрування, зокрема в офіційних документах. Наприклад:

NATO – *North Atlantic Treaty Organization* (НАТО);

UNESCO – *United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization* (ЮНЕСКО);

UNICEF – *United Nations International Children's Emergency Fund* (ЮНІСЕФ);

G20 – *Group of Twenty* (Група двадцяти);

OPEC – *Organization of the Petroleum Exporting Countries* (ОПЕК);

Отже, ми можемо підтвердити, що лексикалізовані абревіатури у дипломатичному дискурсі функціонують як повноцінні слова. Їхня особливість

полягає у відсутності потреби розшифровування, адже вони є високо впізнаваними та закріпленими в міжнародній практиці. Приміром:

U.N. officials and other delegates in Baku expressed hopes that a strong message from the G20 leaders could help provide political momentum for a ***COP29*** *deal on climate finance* [116].	*Представники ООН та інші делегати в Баку висловили сподівання, що чітке послання лідерів G20 може сприяти політичному імпульсу для досягнення угоди* ***COP29 (Конференція Сторін, 29-та сесія)*** *щодо фінансування кліматичних заходів.*

U.N. – United Nations (ООН); **G20** – Group of Twenty, у цьому контексті абревіатури сприймаюся як лексикалізовані, оскільки вони широко відомі у дипломатичному середовищі. Проте, для окремих осіб абревіатура **COP29** може бути не одразу зрозумілою, у тексті її можна подати з розшифруванням у дужках: **COP29 (Конференція Сторін, 29-та сесія)**.

Таким чином, семантичні характеристики абревіатур у дипломатичному дискурсі відображають особливе термінологічне використання, і ступінь інтегрованості скорочень у загальному вжитку. Семантична стисліть поєднується з точністю й однозначністю, що забезпечує ефективність фахового спілкування. Водночас абревіатури можуть набувати багатозначності залежно від контексту, що вимагає від перекладача глибокого розуміння термінологічної системи галузі.

2.1.3. Тематичні групи абревіатур. Завдяки розвитку міжнародних відносин і збільшенню дипломатичних взаємодій, лексичний склад професійної термінології поповнюється новими одиницями, зокрема абревіатурами, що походять від назв міжнародних структур, формальних угод тощо.

Для визначення тематичних груп абревіатур було проаналізовано офіційні джерела дипломатичного дискурсу, зокрема, матеріалом слугували: *державні веб-ресурси, резолюції та офіційні заяви міжнародних органів, аудиторські звіти, нормативно-правові та стратегічні акти ЄС* тощо [60; 79; 96; 133; 156].

Базуючись на нашій вибірці, до дипломатичних абревіатур ми можемо віднести такі тематики: міжнародні організації, дипломатичні установи і структури, міжнародні договори і угоди, політичні і військові блоки, санкції і безпека, фінансово-економічні установи. У межах дослідження було відібрано 28 абревіатур, що репрезентують різні тематичні сфери. З метою порівняльного аналізу їх функціонування у вихідній та цільовій мовах здійснено переклад речень, у яких ці абревіатури вживаються.

Виходячи з проаналізованого матеріалу можна позначити, що абревіатури, які позначають міжнародні організації складають переважну більшість від загального числа абревіатур в обраних ресурсах, що свідчить про їхню ключову роль у дипломатичному дискурсі.

- **Міжнародні організації:**

У межах цієї групи скороченню здебільшого підлягають загальновідомі лексичні одиниці, хоча іноді їх значення уточнюється розшифруванням повної форми у дужках, особливо з появою нового значення. Використання абревіатур організацій скорочує загальну кількість тексту через редукцію складових компонентів. Структурно типовими для цієї групи є акроніми (***IMO*** – *International Maritime Organization*), ініціалізми (***OECD*** – *Organisation for Economic Co-operation and Development*) [112], певну частку займають графічні абревіатури (***EU27*** – *European Union of 27 Member States*, ***G20 – Group of Twenty***).

Для демонстрації результатів приведемо декілька прикладів [60; 84; 113; 131]:

1. ***INTERPOL –*** *International Criminal Police Organization:*

Red Notices are published by ***INTERPOL*** *at the request of a member country, and must comply with* ***INTERPOL's*** *Constitution and Rules* [60].	*Червоні повідомлення публікуються* ***Інтерполом*** *на запит країни-члена та повинні відповідати Статуту та Правилам* ***Інтерполу****.*

Подана абревіатура ***INTERPOL*** *(International Criminal Police Organization – Міжнародна організація кримінальної поліції)* належить до Міжнародного

співробітництва у сфері безпеки та правоохоронної діяльності. В повній абревіатурі ми можемо простежити підтвердження того, що мова іде про організацію, а саме – інституцію щодо боротьби із злочинністю. Так звані "Червоні повідомлення" є маркером офіційної співпраці між країнами-членами.

2. ***WHO –*** *World Health Organization:*

Strengthening the health workforce in developing countries required improved cooperation and coordination between ministries and agencies in the health, education, finance and foreign affairs sectors, which in turn called for support from ***WHO*** *to review and analyse necessary measures* [131].	*Зміцнення кадрового потенціалу охорони здоров'я в країнах, що розвиваються, вимагало покращення співпраці та координації між міністерствами та відомствами в секторах охорони здоров'я, освіти, фінансів та закордонних справ, що, своєю чергою, вимагало підтримки з боку* ***ВООЗ*** *для перегляду та аналізу необхідних заходів.*

Наведений приклад тексту підтверджує, що абревіатура ***WHO*** належить до міжнародних організацій і займається охороною здоров'я та виступає як координаційний орган між різними національними міністерствами (охорони здоров'я, освіти, фінансів).

3. ***OPCW –*** *Organization for the Prohibition of Chemical Weapons:*

*On April 21, 2021 in The Hague, the Organization for the Prohibition of Chemical Weapons (****OPCW****) Conference of the State Parties adopted a historic decision in response to the Assad regime's continued use and possession of chemical weapons in violation of its obligations under the Chemical Weapons Convention (****CWC****) and its failure to*	*21 квітня 2021 року в Гаазі Конференція держав-учасниць Організації із заборони хімічної зброї (****ОЗХЗ****) ухвалила історичне рішення у відповідь на продовження використання та володіння режимом Асада хімічною зброєю, що є порушенням його зобов'язань за Конвенцією про заборону хімічної*

*complete the measures set out in the **OPCW** Executive Council's July 2020 decision* [113].	*зброї (**КЗХЗ**), та невиконання ним заходів, викладених у рішенні Виконавчої ради **ОЗХЗ** від липня 2020 року.*

Абревіатура ***OPCW** (Organization for the Prohibition of Chemical Weapons – Організація із заборони хімічної зброї)* належить до Міжнародної безпеки, роззброєння та дотримання конвенцій у сфері хімічної зброї. З огляду на поданий приклад, організація, зокрема, займається ухваленнями рішення щодо використання та володіння хімічною зброєю (в даному випадку, режимом Асада). Це підтверджує належність абревіатури до міжнародних сфер.

4. ***WBG** – World Bank Group:*

*We met with several stakeholders outside the **WBG**: implementation partners, international institutions, government officials, evaluation experts, and potential and actual users of IEG outputs* [84].	*Ми зустрілися з кількома зацікавленими сторонами поза межами Групи світового банку (**WBG**): партнерами з впровадження, міжнародними установами, урядовцями, експертами з оцінювання, а також потенційними та фактичними користувачами результатів роботи Групи незалежних експертів (IEG).*

Аналізуючи даний контекст речення, ми можемо підтвердити, що абревіатура ***WBG** (World Bank Group – Група Світового банку)* чітко належить до міжнародного фінансування. Згадка про зустрічі з «implementation partners» (партнерами по реалізації) та «evaluation experts» (експертами з оцінки) свідчить про використання ***WBG*** у реалізації фінансових питаннях на міжнародному рівні.

5. ***IAEA** – International Atomic Energy Agency*

*For the third consecutive year, the **IAEA** General Conference has adopted a*	*Генеральна конференція **МАГАТЕ** третій рік поспіль ухвалила*

resolution that unequivocally reaffirms: the international community does not and will not recognize Russia's attempts to legitimize the occupation of the Zaporizhzhia Nuclear Power Plant [66].	*резолюцію, яка однозначно підтверджує: міжнародна спільнота не визнає і не визнаватиме спроб Росії легітимізувати окупацію Запорізької атомної електростанції.*

Абревіатури ***IAEA*** *(International Atomic Energy Agency – Міжнародне агентство з атомної енергії)* відповідно належить до міжнародного регулювання використання атомної енергії, нерозповсюдження ядерної зброї та ядерної безпеки. Наведений приклад тексту підтверджує, що абревіатура *IAEA* пов'язана із дотриманням безпеки на ядерних об'єктах і бере участь в міжнародних конференціях задля прийняття резолюцій щоб запобігти використанню ядерної енергії у військових цілях.

Таким, чином, наведені приклади демонструють, що абревіатури, які позначають міжнародні організації, функціонують важливими лінгвістичними одиницями, адже, відображають визначальні аспекти міжнародних відносин.

- **Дипломатичні установи і структури:**

Абревіатури цього типу характеризуються нижчою частотністю в межах досліджуваної вибірки. У цій групі переважають абревіатури типу ініціалізмів (***UCPM*** – *Union Civil Protection Mechanism*) та акроніми (***OSES*** – *Office of the Special Envoy for the Sahel*), які складаються з початкових літер компонентів повної назви та вимовляються послідовно по буквах.

Наприклад [60; 62; 114; 122]:

6. ***DGACM –*** *Department of General Assembly Conferences Management:*

DGACM *concurs with the selection of the 2010 Millennium Development Goals (**MDG**) Summit as an alternate subject of the audit, but is of the view that the breadth of the initial scope notified would have allowed*	*Генеральний директорат з питань асамблейної справи та конференційного менеджменту (**DGACM**) погоджується з вибором Саміту з питань Цілей розвитку тисячоліття (**ЦРТ**) 2010 року як*

deeper examination of the critical factors underlying the management of major conferences on a wider scale, in particular when paired with the outcome of the planned audits of funding and costing of conference servicing globally [62].	*альтернативної теми аудиту, проте вважає, що широта початково визначеного обсягу дозволила б здійснити глибший аналіз ключових чинників, які лежать в основі управління великими конференціями в ширшому масштабі – особливо у поєднанні з результатами запланованих аудитів фінансування та витрат на конференційне обслуговування у глобальному контексті.*

Тематика абревіатури ***DGACM*** *(Department of General Assembly and Conference Management – Департамент Генеральної Асамблеї та конференцій)* відповідає дипломатичній структурі, адже з огляду на використання скорочення в тексті, ми бачимо, що мова іде про управління великим конференціями, зокрема, саміту з питань Цілей розвитку тисячоліття, а, отже подана структура охоплює організаційні процеси в межах дипломатії.

7. ***EEAS*** *– European External Action Service:*

Most of the daily work at the ***EEAS*** *headquarters is overseen by the Secretary General, assisted by the Deputy Secretaries-General* [114].	*Більшу частину щоденної роботи в штаб-квартирі* ***ЄСЗД*** *контролює Генеральний секретар, якому допомагають заступники Генерального секретаря.*

Наведений приклад тексту підтверджує, що абревіатура ***EEAS*** переважає в дипломатії та пов’язана з акторами міжнародної сфери: “*Secretary General*” та “*Deputy Secretaries-General*” і виконує щоденні дипломатичні доручення.

8. ***OSES*** *– Office of the Special Envoy for the Sahel*

*In a letter to the UN Secretary-General in 2016, the UNSC requested the Office of the Special Envoy for the Sahel (**OSES**) and the United Nations Office for West Africa (**UNOWA**) to merge into a single entity, **UNOWAS*** [122].	*У листі до Генерального секретаря ООН у 2016 році Рада безпеки ООН звернулася до Офісу Спеціального посланника з питань Сахелю (**OSES**) та Відділення Організації Об'єднаних Націй у Західній Африці (**UNOWA**) з проханням об'єднатися в єдину організацію – **UNOWAS**.*

Наведений приклад тексту підтверджує, що абревіатура ***OSES*** переважає в дипломатичній структурі, адже, з аналізу скорочення в повній формі, ми можемо зрозуміти що мова іде про спеціального посланника, який виконує миротворчу місію в регіоні Сахелю. Відповідно, термін ***OSES*** *(Office of the Special Envoy for the Sahel – Офіс спеціального представника в справах Сахелю)* переважає у тематичних текстах, що охоплюють дипломатичні зусилля та резолюції ООН.

9. ***UCPM –*** *Union Civil Protection Mechanism*

*Through the **UCPM**, the Commission is expediting delivery of assistance to Ukraine through hubs set up in Poland, Slovakia and Romania* [68].	*Через Механізм цивільного захисту ЄС (**UCPM**) Європейська Комісія прискорює надання допомоги Україні через логістичні центри, створені в Польщі, Словаччині та Румунії.*

В даному контексті, тематика абревіатури ***UCPM*** *(Union Civil Protection Mechanism – Механізм цивільного захисту Європейського Союзу)* вказує на процес цивільного захисту ЄС та гуманітарну допомогу Україні через логістичні центри, що свідчить про можливе використання абревіатури в звітах та офіційних комюніке щодо дій ЄС, і відповідає дипломатичній сфері діяльності.

Отже, приклади з наведеними абревіатурами вказують, що скорочення в дипломатичному дискурсі позначають не просто назви установ, а, в тому числі, їхнє функціонування та спеціалізацію. Як от: в одинадцятому реченні

абревіатура ***UCPM*** – *Union Civil Protection Mechanism* характеризується підтримкою в межах консульського захисту.

- **Міжнародні договори і угоди:**

До групи міжнародних договорів і угод належать абревіатури, утворені переважно за принципом ініціалізмів (***DCFTA*** – *Deep and Comprehensive Free Trade Area*), хоча трапляються і змішані форми, у яких абревіатура може вимовлятися як слово, наприклад: ***CEFTA*** – *Central European Free Trade Agreement* або послідовно по буквах, у випадку: ***PA*** – *Paris Agreement*, ***KP*** – *Kyoto Protocol*. У діловому дискурсі такі скорочення застосовуються у нормативних текстах, офіційних повідомленнях, політичних заявах та аналітичних звітах, коли необхідна точна ідентифікація документа без дублювання його повної назви.

Наприклад [73; 119]:

10. ***CETA –*** *Comprehensive Economic and Trade Agreement*

*This proposal concerns the decision establishing the position to be taken on the Union's behalf in the **CETA** Joint Committee established under the Comprehensive Economic and Trade Agreement (**CETA**) between Canada, of the one part, and the European Union and its Member States, of the other part, in connection with the envisaged adoption of a decision concerning supplemental rules on expedited procedures for the resolution of investment disputes between investors and states, in particular for natural*	*Ця пропозиція стосується рішення про встановлення позиції, яку слід зайняти від імені Союзу в Спільному комітеті **CETA**, створеному відповідно до Всеохоплюючої економічної та торговельної угоди (**CETA**) між Канадою, з однієї сторони, та Європейським Союзом та його державами-членами, з іншої сторони, у зв'язку з передбачуваним прийняттям рішення щодо додаткових правил прискореного розгляду інвестиційних спорів між інвесторами та державами, зокрема*

*persons and small and medium-sized enterprises (**SMEs**)* [119].	*для фізичних осіб та малих і середніх підприємств (**МСП**).*

Аналізуючи приклад абревіатури ***CETA*** *(Comprehensive Economic and Trade Agreement – Комплексна економічна і торгова угода)*, можна зробити висновок, що вона виконує функцію комплексної угоди, що регулює відносини між великими економічними суб'єктами: Канадою та ЄС. Таким чином, вказане скорочення відповідає тематиці угод та міжнародних пропозицій у нашому дослідженні.

11. ***START –*** *Strategic Arms Reduction Treaty:*

*The new **START** was negotiated in a spirit of give-and-take* [73].	*Новий Договір про скорочення стратегічних наступальних озброєнь (**START**) було узгоджено в дусі взаємних поступок.*

Наведений приклад тексту підтверджує, що абревіатура ***START*** переважає в документах, пов'язаних із двостороннімии договорами, спрямованими на обмеження та скорочення ядерних арсеналів. Під час перекладу згаданого речення на українську мову, було використано метод передачі повної форми абревіатури, що чітко вказує на контекст договору, однак з аналізу тексту оригіналу, можна засвідчити, що «нова пропозиція була взаємно узгоджена», і відповідно прийти висновку, що ідеться про договір.

12. ***PA –*** *Paris Agreement*

*Trump announced plans to withdraw the United States from the **Paris Agreement** once again on the first day of his second term* [117].	*Трамп оголосив про намір знову вивести Сполучені Штати з **Паризької угоди** в перший день свого другого президентського терміну.*

Наведений приклад абревіатури ***PA (****Paris Agreement – Паризька угода)* демонструє нам, що тематика належить до політики угод, і текст стосується стратегічних рішень Сполучених Штатів щодо виходу з вказаного міжнародного договору.

Отож, розглянуті абревіатури належать до тематичної групи міжнародних договорів та угод, що відзначаються різноманітними особливостями, зокрема правовою (наприклад, ***FEU*** закріплена у правових актах ЄС), політичною (наприклад, ***START*** – домовленості щодо розброєння) чи економічною (***CETA*** – торгова угода). Застосування зазначених абревіатур характеризується вузькою спеціальністю, на відміну від більш уживаних скорочень (наприклад, ***UN*** – *United Nations*), які можуть зустрічатися в різних сферах.

Політичні і військові блоки:

До групи політичних і військових блоків належать абревіатури, утворені здебільшого за структурою ініціалізмів (***GCC*** – *Gulf Cooperation Council*), окремі з них, як-от ***ASEAN***, є акронімами, що вимовляються як цілісні слова, а також виокремлюються змішані абревіатури, наприклад (***P-5*** – *Permanent Five Members of the United Nations Security Council*). Вони активно функціонують у політичних заявах, офіційних документах, звітах позначаючи великі міжнародні блоки. Наприклад [61; 91]:

13. ***AU*** **–** *African Union:*

Arguably, the ***AU*** *approach to consolidating peace straddles the two closely interlinked concepts of* ***PCRD*** *and peacebuilding, which are both centred around institutionalised, multilateral efforts to sustain fragile peace processes and support countries emerging from conflict* [61].	*Цілком можливо, що підхід Африканського Союзу (****AC****) до зміцнення миру охоплює два тісно пов'язані поняття – післяконфліктне відновлення та розвиток (****PCRD****) і миробудування, які обидва зосереджені на інституціоналізованих, багатосторонніх зусиллях, спрямованих на підтримку нестабільних мирних процесів і допомогу країнам, що виходять із конфлікту.*

Тематика абревіатури ***AU*** *(African Union – Африканський союз),* зі спостереження контексту належить до безпеки, миробудівництва та постконфліктного відновлення на Африканському континенті. Згадка про ***PCRD*** свідчить про використання абревіатури у звітах та деклараціях про розвиток мирних процесів. Таким чином, абревіатура ***AU*** є терміном, що охоплює тематику політичного/військового блоку.

14. ***NATO –*** *North Atlantic Treaty Organization*

*The US, mainly **NATO** and EU responded with the tools of coercive diplomacy namely economic sanctions on Russia and other conventional military measures* [91].	*США, головним чином у співпраці з **НАТО** та ЄС, відповіли за допомогою інструментів примусової дипломатії, зокрема, шляхом запровадження економічних санкцій проти Росії та інші традиційні військові заходи.*

Тематика абревіатури ***NATO*** *(North Atlantic Treaty Organization – Організація Північноатлантичного договору)* відповідає військово-політичному блоку, який погоджує спільні дії. Згадка про співпрацю з США та ЄС свідчить про використання абревіатур в офіційних заявах, самітах та документах політичного характеру.

15. ***AUKUS –*** *Australia, United Kingdom, United States*

*The first major initiative of **AUKUS** was the historic trilateral decision to support Australia in acquiring conventionally-armed, nuclear-powered submarines at the earliest possible date* [99].	*Першою масштабною ініціативою **AUKUS** стало історичне тристороннє рішення підтримати Австралію в набутті звичайних озброєнь на ядерній енергетичній установці підводних човнів у найкоротші терміни.*

Аналізуючи абревіатуру ***AUKUS*** в цьому контексті, ми можемо стверджувати, що мова іде про об’єднання певних країн (Австралія, Велика Британія та США) у військову співпрацю задля колективної безпеки. Зокрема,

текст фокусується на передачі озброєння (атомних підводних човнів) Австралії. Абревіатура використовується в межах офіційних рішень країн-учасниць.

Таким чином, аналіз цих прикладів показує, що абревіатури політичних та військових блоків відображають процеси інтеграції, формати співпраці та зміни у сфері безпеки, наприклад абревіатура ***AU – African Union*** використовується в реченні як лідерство, що охоплює ініціативу ***PCRD*** (*Post-Conflict Reconstruction and Development*) у миротворчих процесах, так само, абревіатура ***QUAD*** – *Quadrilateral Security Dialogue* застосовується як співробітництво між Індо-Тихоокеанським регіоном.

- **Санкції і безпека:**

На основі аналізу нашої вибірки встановлено, що дана тематична група містить переважно ініціалізми (***NPT – Non-Proliferation of Nuclear Weapons***), а також частина з яких вимовляється як слова – акроніми (***JIM*** – *Joint Investigative Mechanism*). Подібні скорочення використовуються у нормативно-правовій, оборонній сферах, де вони послуговуються засобом стратегічних програм, безпекових угод, тощо.

Наприклад [98; 127]:

Аналізуючи абревіатуру ***AML/CFT*** *(Anti Money Laundering / Countering the Financing of Terrorism – Протидія відмиванню коштів/фінансуванню тероризму)*, ми можемо дійти висновку що вона належить до тематики протидії економічній злочинності та боротьби з тероризмом. Приклад тексту підтверджує, що абревіатура ***AML/CFT*** переважає в документах, пов'язаних із фінансами, економічною безпекою тощо. Таким чином, скорочення є ключовим терміном тексту в заданій нами тематиці.

16. ***CBRN – Chemical, Biological, Radiological and Nuclear:***

*In any **CBRN** incident, during a peacetime situation, first responders would be the ones who must supply the initially needed capabilities and who*	*У будь-якому інциденті, пов’язаному з хімічними, біологічними, радіологічними та ядерними (**ХБРЯ**) загрозами в умовах мирного часу, саме*

*need to identify and forward **CBRN**-related information to the adequate authorities* [98].	*перші реагувальники повинні забезпечити надання необхідних початкових спроможностей, а також ідентифікувати та передати **ХБРЯ**-інформацію належним компетентним органам.*

З проведеного аналізу даної абревіатури ***CBRN*** *(Chemical, Biological, Radiological and Nuclear – Хімічна, біологічна, радіологічна та ядерна)*, вона відноситься до надзвичайної безпеки, і реагуванню до зброї масового знищення. Текст вказує на те, що абревіатура пов'язана з кризовим реагуванням і першими повинні реагувати на ситуації (*first responders*) для надання необхідних можливостей (*the initially needed capabilities*). Так, текст охоплює плани на незвичайні ситуації.

17. ***SDPR –*** *Strategic Defence Procurement Review*

*The British government announced that the **SDPR** would focus on modernizing the armed forces and ensuring value for money in defense spending* [127].	*Британський уряд оголосив, що Стратегічний огляд оборонної політики та ресурсів (**SDPR**) буде зосереджений на модернізації збройних сил і забезпеченні ефективного використання коштів у сфері оборонних витрат.*

Абревіатура ***SDPR*** *(Strategic Defence Procurement Review – Огляд закупівель стратегічної оборони)* належить до безпекового процесу, адже виконує огляд стратегічної оборони, і спрямований на "*модернізацію збройних сил*". Згадка про співвідношення коштів (value for money) свідчить про використання абревіатури у бюджетних документах, звіти про закупівлі тощо.

Таким чином, абревіатури даної тематики відображають роль міжнародної безпеки, як багатостороннього явища, яке може охоплювати технологічні, фінансові, юридичні тощо аспекти які впроваджуються в міжнародне безпекове середовище. Приміром, **AML/CFT** охоплює ряд заходів у сфері фінансового

моніторингу, тоді як **NPT**, **CBRN** – у безпековому середовищі. Їхня присутність у дипломатичних документах є інструментом формування довіри між учасниками або навіть застереженням про вимогу дотримання зобов'язань, наприклад, згадка у реченні **SDPR** може демонструвати модернізаційні наміри оборонного сектору.

- **Фінансово-економічні установи:**

До групи фінансово-економічних установ належать абревіатури, утворені за структурою ініціалізмів, деякі з них (***WTO***, ***GNI***) можуть використовуватися як акроніми у мовленні певних спеціальних груп.

Наприклад [80; 110; 150; 151; 158]:

18. ***WTO –*** *World Trade Organization:*

*The Licensing Agreement allows **WTO** member countries to implement either automatic or non-automatic import licensing systems* [158].	*Ліцензійна угода дозволяє країнам-членам **СОТ** запроваджувати автоматичні або неавтоматичні системи ліцензування імпорту.*

Зображений приклад тексту підтверджує, що абревіатура ***WTO*** *(World Trade Organization – Світова організація торгівлі)* належить до економічної сфери, зокрема глобального регулюванню торгівлі. Наведені словосполучення: "***WTO*** *member countries*" та "*licensing systems*" свідчять про використання абревіатури в офіційних текстах та звітах торговельних угод.

19. ***ECB –*** *European Central Bank:*

*No official of the Government or person exercising any public authority, whether administrative, judicial, military, or police shall enter the premises of the **ECB** except with the consent of and under conditions approved by its President* [93].	*Жоден представник уряду або особа, що здійснює будь-які публічні повноваження – адміністративні, судові, військові чи поліцейські – не має права входити на територію Європейського центрального банку*

	(ЄЦБ) *без згоди та на умовах, затверджених його Президентом.*

Тематика абревіатури ***ECB*** *(European Central Bank – Європейський центральний банк)* чітко вказує на європейську фінансову установу – Банк. Згідно тексту ***ECB*** є центральним об'єктом, що має особливий захист (заборона входу офіційних осіб без згоди Президента). Відповідно, задана абревіатура може згадуватися в договорах та регламентах ЄС.

20. ***EDF –*** *European Development Fund*

The workshop provided an opportunity to finalise the details of a five-year plan which will be submitted to the ***EDF*** *(European Development Fund) for funding* [151].	*Семінар надав можливість завершити узгодження деталей п'ятирічного плану, який буде подано до* ***ЄФР*** *(Європейського фонду розвитку) для фінансування.*

Приклад абревіатури ***EDF*** *(European Development Fund – Європейський фонд розвитку)* демонструє діяльність фінансування ЄС. Згадка про «завершення деталей п'ятирічного плану» та подання «для фінансування» свідчить, що ***EDF*** є визначальним джерелом коштів для реалізації цього плану. Використання абревіатури може відбуватися у бюджетних документах ЄС, звітах та проєктних заявках.

21. ***MFF –*** *Multiannual Financial Framework.*

While this target is a good starting point, it does not represent a significant increase compared to the current ***MFF*** *2021–2027 target (30%) and falls short of the 37% target required for Member States'* ***NRRPs*** [80].	*Хоча ця мета є добрим відправним пунктом, вона не становить суттєвого зростання порівняно з чинною цільовою позначкою у багаторічній фінансовій рамці (****БФР****) на 2021–2027 роки (30%) і не досягає рівня 37%, передбаченого для національних планів відновлення та стійкості (****НПРС****) держав-членів.*

Приклад абревіатури ***MFF*** *(Multiannual Financial Framework – Багаторічна фінансова рамка)* в даному контексті засвідчує, що вона належить до фінансового планування. ***MFF*** виступає інструментом, який визначає межі витрат ЄС на роки вперед (наприклад, ***MFF*** *2021–2027*) та використовує порівняння фінансових цілей (наприклад, показник 30% або 37%) між національними планами (***NRRPs***) та бюджетом.

Отже, абревіатури фінансово-економічних установ у дипломатичному дискурсі демонструють залученість країн та їх учасників у економічну взаємодію, тим самим дотримуючись необхідних стандартів, зокрема управління і розвиток економіки в сучасному світі. Вживання цих абревіатур у міждержавних переговорах може відображати не лише економічну, а й політичну залученість сторін. Наприклад, ***WTO*** у дипломатичних документах може позначатись як необхідність враховувати спільні правила торгівлі.

- **Адміністративно-урядові органи і структури:**

До адміністративно-урядових структур належать переважно абревіатури-ініціалізми (***NPOs, UYF***), також зустрічаються акроніми (***WACSI***). Вони демонструють функціональність інституцій і забезпечують належне передавання інформації у систему держави. Наприклад:

22. ***GAO*** **–** *Government Accountability Office - Управління урядової підзвітності* [136]:

Since the last ***GAO*** *high risk report in 2023, not a single item has been removed from that list* [138].	*З моменту публікації останнього звіту* ***GAO*** *про високий ризик у 2023 році жодного пункту не було вилучено з цього списку.*

Аналізуючи даний приклад абревіатури ***GAO*** ***(****Government Accountability Office – Управління урядової підзвітності)*, можна підтвердити, що вона використовується в аудитах, звітах, державному контролю. Це підтверджується згадкою про "*high risk report*" (звіт про високий ризик). Таким чином, скорочення ***GAO*** є терміном у тематиці Адміністративно-урядових органах і структурах.

23. ***SAMs –*** *Standing Administrative Measures - Постійні адміністративні заходи*

*Prisoners under **SAMs** are prohibited from communicating with anyone except a few pre-approved individuals – their attorneys and immediate family members – and **SAMs** prohibit those individuals from repeating the prisoner's words to anyone else* [133].	*Ув'язненим, які перебувають під спеціальними адміністративними заходами (**SAMs**), заборонено спілкуватися з будь-ким, окрім кількох попередньо затверджених осіб – їхніх адвокатів та найближчих членів родини. Крім того, **SAMs** забороняють цим особам передавати слова ув'язненого будь-кому іншому.*

З аналізу тематики абревіатури ***SAMs*** *(Standing Administrative Measures)*, скорочення відповідає за адміністративні заходи, в даному випадку щодо ув'язнених, і належить до внутрішнього регулювання та юридичних обмежень (наприклад, "*prohibited from communicating with anyone except a few pre-approved individuals*"). Ці заходи відображають їхню тематичну приналежність до безпекових і урядових документів.

Таким чином, наведені приклади абревіатур адміністративно-урядових структур – ***ADCO***, ***GAO***, ***SAMs*** демонструють їхню функціональну спрямованість: від забезпечення урядової підзвітності до протидії корупції та реалізації адміністративних заходів.

- **Громадянське суспільство**:

Абревіатури цієї групи спостерігаються в міжнародних документах, звітах, а також у матеріалах громадських організацій. Наприклад [96; 152]:

24. ***WACSI –*** *West Africa Civil Society Institute - Інститут громадянського суспільства Західної Африки:*

*The West Africa Civil Society Institute (**WACSI**), in the wake of its 2023 to 2027 strategy, which has a focus*	*Західноафриканський інститут громадянського суспільства (**WACSI**), у контексті своєї стратегії на 2023–*

*on ensuring that **CSOs** are adequately supported to leverage technology to promote their developmental initiatives, commissioned this study to have a holistic appraisal of how digital security affects the work of CSOs in the region* [152].	*2027 роки, яка зосереджена на забезпеченні належної підтримки організацій громадянського суспільства (**ОГС**) у використанні технологій для просування їхніх розвиткових ініціатив, замовив це дослідження з метою всебічної оцінки того, як цифрова безпека впливає на діяльність ОГС у регіоні.*

На основі аналізу абревіатури ***WACSI*** *(West Africa Civil Society Institute – Інститут громадянського суспільства Західної Африки)*, ми можемо простежити належність до регіонального розвитку громадянського суспільства та впровадження технологій у громадський сектор, зокрема, ***ОГС (CSOs)*** включали питання цифрової безпеки (“digital security”). Згадані абревіатури присутні у звітах, стратегічних планах та публікаціях, що стосуються громадянського суспільства в Західній Африці.

25. ***WPE*** *– Working Party on the Environment - Робоча група з питань довкілля*

*The Commission presented its legislative proposal and the accompanying impact assessment, together with an initial exchange of views, at the Working Party on the Environment (**WPE**) on 3 October 2023 under the Spanish Presidency of the Council* [96].	*Комісія представила свою законодавчу пропозицію та супровідну оцінку впливу, а також провела початковий обмін думками на засіданні Робочої групи з питань навколишнього середовища (**WPE**) 3 жовтня 2023 року під головуванням Іспанії в Раді.*

Аналізуючи тематику абревіатури ***WPE*** *(Working Party on the Environment – Робоча група з питань довкілля)* в тексті, можна зробити висновок, що вона належить до міжнародної координації захисту довкілля, де відбувається обговорення, обмін думками (“*initial exchange of views*”, “*impact assessment,*”)

щодо законодавчих пропозицій (“*legislative proposal*”). “Іспанське головування в Раді” свідчить про використання ***WPE*** у протоколах засідань, офіційних звітах про переговори у Раді ЄС.

Отже, абревіатури, що позначають громадянське суспільство (***CSO RG, UYF, WACSI, WPE***) позначають організації, що діють у сфері суспільного розвитку, наприклад, підтримка молодіжних ініціатив, міжнародні координації, тощо.

- **Мовні та форматні скорочення**:

Мовні скорочення мають усталений характер і широко використовуються в дипломатичному дискурсі як елементи міжнародних документів та спілкування. Вони здебільшого мають структуру графічних і латинських абревіатур. Наприклад [77; 78; 134]:

26. ***i.e. – id est –*** *тобто*

*The most efficient way of maintaining diplomatic relations between two States is for each to establish a permanent diplomatic mission (**i.e.,** an embassy or a legation) in the territory of the other; but there is nothing to prevent two States from agreeing on other methods of conducting their diplomatic relations, for example, through their missions in a third State* [78].	*Найефективніший спосіб підтримки дипломатичних відносин між двома державами полягає у створенні кожною з них постійної дипломатичної місії (**тобто** посольства або представництва) на території іншої; але ніщо не заважає двом державам домовитися про інші методи ведення своїх дипломатичних відносин, наприклад, через свої представництва в третій державі.*

Тематика абревіатури ***i.e.*** *(“id est” – тобто, іншими словами)* належить до функціонування мовознавчих маркерів, що використовуються для пояснення або уточнення. В даному випадку, відбувається уточнення складного терміну “*постійна дипломатична місія*”, *як (**тобто**, посольство або представництво)*. Це відбувається для того, щоб забезпечити розуміння концепції, що є вкрай

важливим у дипломатичних документах та, одночасно, ***i.e.*** дозволяє уникнути широких фраз, як от: "*це означає, що*" або "*а саме*".

27. ***Mr. –*** *Mister – Пан*

We welcome the first appearance at the Permanent Council of the Representative on Freedom of the Media, ***Mr.*** *Harlem Désir, and thank him for his report on media related issues across the* ***OSCE*** *region* [134].	*Ми вітаємо першу появу на Постійній раді Представника з питань свободи ЗМІ,* ***пана*** *Гарлема Дезіра, та дякуємо йому за доповідь щодо медійних питань у регіоні* ***ОБСЄ****.*

Графічне скорочення ***Mr****. ("Mister" – Пан)* належить до формального звертання, протоколу у дипломатичній комунікації. Наведений приклад тексту підтверджує, що ***Mr.*** переважає в таких документах, як: протокол, церемоніал, офіційних промовах при представленні посадових осіб (наприклад, "Representative on Freedom of the Media, Mr. Harlem Désir"), і підтримує формальний тон тексту. Водночас, згадка про ***Постійну раду*** та ***ОБСЄ (OSCE)*** свідчить про використання ***Mr.*** у документах, що стосуються міжнародних організацій та дипломатичних відносин.

Отже, абревіатури мовного скорочення, такі як: ***i.e.*** виконують уточнювальну функцію в офіційних текстах, в той час як скорочення ***Mr.*** зазначає ввічливу форму звертання під час офіційного спілкування. Це підтверджує поєднання дипломатичної мови з офіційністю дискурсу.

Варто зазначити, що у дипломатичних текстах також часто присутні абревіатурні назви країн, такі як ***UK*** *(United Kingdom)* і ***US*** *(United States)* або ***USA*** *(United States of America)*, оскільки ці країни беруть активну участь у міжнародних відносинах, наприклад:

28. ***UK –*** *United Kingdom:*

Every year the Secretary of State for Foreign and Commonwealth Affairs makes a Written Ministerial Statement to	*Щороку Державний секретар в справах закордонних справ та в справах Співдружності робить*

Parliament on serious offences, which have allegedly been committed by members of the diplomatic community in the ***UK*** [77].	*письмову заяву парламенту щодо серйозних правопорушень, які нібито були скоєні членами дипломатичного корпусу у* ***Великій Британії****.*

З прикладу застосування абревіатури ***UK*** *(United Kingdom – Сполучене Королівство)*, використовується відповідне позначення держави у офіційних та правових документах. Також, ми констатуємо, що скорочення переважає в таких документах як: парламентські звіти, урядові заяви тощо (наприклад, "*Secretary of State for Foreign and Commonwealth Affairs*" та "*Written Ministerial Statement to Parliament*").

Отже, розподіл дипломатичних абревіатур за тематичними групами дає змогу виявити основні сфери їхнього функціонування: міжнародні організації, політичні інституції, угоди, програми, дипломатичні звання та інші галузі міжнародних відносин. Така класифікація сприяє систематизації термінологічного матеріалу, полегшує аналіз його семантики й функцій, а також допомагає простежити особливості мовного відображення дипломатичної діяльності в англомовному дискурсі.

2.1.4. Стилістичні функції абревіатур у текстах міжнародних договорів (на матеріалі офіційних документів міжнародних організацій (ООН)). У межах проведеного дослідження особливу увагу приділено стилістичним функціям абревіатур у дипломатичному дискурсі. Як було зазначено у теоретичній частині серед них найбільш релевантними виявилися **номінативно-інформативна** та **номінативно-фактологічна** функції [22], що поєднують точність номінації з передачею стислої та достовірної інформації. Крім того, у дипломатичній комунікації простежується **ексклюзивна функція**, яка обмежує коло адресатів, здатних адекватно інтерпретувати скорочення, таким чином створюється ефект залученості до певної професійної групи, зокрема дипломатичної, а також **функція офіційності викладу** та **функція** пов'язана **з жанровою приналежністю** документів. Подальший аналіз буде зосереджено на конкретних прикладах-абревіатурах із вибірки з 132 одиниць, відібраних із

дипломатичних текстів, що демонструють здійснення кожної з названих функцій в міжнародному спілкуванні. У дипломатичному стилі ці функції тісно пов'язані, тому багато абревіатур, які називають (інформативна), одночасно передають факт (фактологічна) і забезпечують офіційність. Розподіл ґрунтується на домінуючій стилістичній меті використання скорочення. При аналізі використовувалися офіційні документи, які охоплюють: *регіональну дипломатію, міжнародно-правові аспекти* тощо [59; 135; 153]. У результаті аналізу було визначено найбільш релевантну функцію, яку ці абревіатури виконують у міжнародному спілкуванні. Для ілюстрації кожної з функцій наведено репрезентативні приклади.

1. **Номінативно-інформативна** [22]: Виконує називну функцію об’єкта та передає його ключову інформацію у стислій формі. Абревіатури цього типу слугують засобом позначення інституцій, понять або явищ, де назва виступає як ключовий ідентифікатор у дискурсивному просторі. Наприклад:

EEAS	*European External Action Service*

З наведеного прикладу видно, що абревіатура замінює довгу офіційну назву організації на лаконічний ідентифікатор ***EEAS***, дозволяючи швидко назвати суб'єкт зовнішньої політики Європейського Союзу.

FCDO	*Foreign Commonwealth and Development Office – Міністерство закордонних справ, співдружності та розвитку.*

Цей приклад засвідчує, що в абревіатурі присутня номінативна функція, що замінює довгу, офіційну назву урядового органу на лаконічний ідентифікатор ***FCDO***, дозволяючи швидко назвати та однозначно ідентифікувати ключовий департамент зовнішньої політики Великої Британії.

IATA	*International Air Transport Association.*

Яскравий приклад номінативно-інформативного скорочення – в розшифруванні ми можемо прослідкувати саму назву назву та галузь застосування.

2. **Номінативно-фактологічна:**

Вказана функція передає не лише назву, а й відображає факт, показник або конкретний зміст, пов'язаний із діяльністю чи документом. Наприклад:

UNCTAD	*United Nations Conference on Trade and Development*

У згаданій абревіатурі функція не просто називає організацію, а також фактично ідентифікує основну сферу її діяльності (торгівля та розвиток) та її приналежність (ООН).

ICTR	*International Criminal Tribunal for Rwanda*

Абревіатура містить наявну номінативно-фактологічну функцію де номінативна позначає назву державного органу, а фактологічна пояснює її чітко визначені функції, в даному випадку місію – кримінальний трибунал щодо подій в Руанді.

OECD	*Organisation for Economic Co-operation and Development*

В цьому прикладі, абревіатура виступає як фактичне посилання на міжнародну економічну співпрацю та статистичні дані.

3. **Ексклюзивна** функція обмежує коло адресатів, які можуть інтерпретувати скорочення, вимагаючи спеціальних знань або досвіду для розшифрування. Ці абревіатури часто є складними і менш відомими широкому загалу. Наприклад:

UNREC	*United Nations Regional Centre for Peace and Disarmament in Africa.*

З позиції нефахівців, при розшифруванні цієї абревіатури може виникнути труднощі з інтерпретацією сегмента ***REC***, тоді як ***UN*** є більш впізнаваним, адже традиційно використовується на початку абревіатур для позначення *United*

Nations. Для дипломатичних фахівців ця абревіатура має чітке значення та вказує на специфічну регіональну структуру в системі ООН, яка займається питаннями миру та роззброєння в Африці.

UNRWA	*United Nations Relief and Works Agency*

Для широкої аудиторії ця абревіатура може бути маловідомою, оскільки діяльність агентства здебільшого пов'язана зі специфічною сферою гуманітарної допомоги та відновлення, зокрема підтримкою палестинських біженців. У колах міжнародних організацій та гуманітарних структур ***UNRWA*** є усталеним позначенням агенції.

UNAMA	*United Nations Assistance Mission in Afghanistan*

Абревіатура позначає спеціальну політико-гуманітарну місію ООН з чітким регіональним призначенням в Афганістані. Для нефахівців скорочення може бути малозрозумілим без розшифрування, однак, у дипломатичному середовищі абревіатура має усталене значення, відображаючи місію, спрямовану на сприяння миру та розвитку у визначеній державі.

4. **Функція офіційності:**

Використання абревіатур надає тексту формального звучання, особливо характерні для міждержавних та офіційних документів [53]. Такі абревіатури нерідко супроводжуються точним зазначенням повної назви у дужках під час першого згадування, що відповідає вимогам та точності офіційного документування. Наприклад:

ASEAN *– Association of Southeast Asian Nations:*

The Lao People's Democratic Republic plays an active and constructive role in non-proliferation and disarmament efforts in various regional and international forums, including the	*Лаоська Народно-Демократична Республіка відіграє активну та конструктивну роль у зусиллях з нерозповсюдження та роззброєння в межах різноманітних*

*Association of Southeast Asian Nations (**ASEAN**) and the United Nations and its specialized agencies and related organizations, such as **IAEA**, the Organisation for the Prohibition of Chemical Weapons, the Office for Disarmament Affairs, the United Nations Interregional Crime and Justice Research Institute and the United Nations Office on Drugs and Crime* [129].	*регіональних і міжнародних форумів, зокрема Асоціації держав Південно-Східної Азії (**АСЕАН**), Організації Об'єднаних Націй, її спеціалізованих установ і пов'язаних організацій, таких як **МАГАТЕ**, Організація із заборони хімічної зброї, Управління з питань роззброєння, Міжрегіональний інститут досліджень злочинності та правосуддя **ООН**, а також Управління **ООН** з наркотиків і злочинності.*

Абревіатура ***ASEAN*** є закріпленим скороченням для цієї організації і підкреслює формалізованість і офіційність комунікації між органами ООН. Її використання у наведеному реченні разом з іншими офіційними абревіатурами (***IAEA***, ***ООН***) підтверджує офіційний статус тексту, забезпечуючи необхідну стилістичну відповідність формату міжнародних звітів.

UCPM *– Union Civil Protection Mechanism*

*France, a member of the European Union (EU) with the widest diplomatic coverage activated the **UCPM** to repatriate citizens from Wuhan, China* [107].	*Франція, держава-член Європейського Союзу (ЄС) з найширшою дипломатичною присутністю, активувала Механізм цивільного захисту ЄС (**UCPM**) для репатріації своїх громадян з Уханя, Китай.*

Приклад цієї абревіатури вказує на офіційне повідомлення про репатріацію громадян і позначає затверджений механізм ЄС, назва якого використовується в документах та офіційних звітах у формальному стилі, саме тому ми можемо віднести ***UCPM*** до функції офіційності викладу.

P-5 *– Permanent Five Members of the United Nations Security Council*

*Additionally, staff of the Mechanism of **P-5** level and above, and such additional*	*Крім того, співробітникам Механізму рівня **P-5** і вище, а також іншим категоріям персоналу*
categories of staff of the Mechanism as may be designated in agreement with the host State by the Registrar, or an official designated by him or her, together with members of their family forming part of the household who are not nationals or permanent residents of the host State, shall be accorded the same privileges, immunities and facilities as the host State accords to diplomatic envoys of comparable rank of the diplomatic missions established in the host State in conformity with the Vienna Convention [147].	*Механізму, які можуть бути визначені за погодженням з державою-господарем Реєстратором або уповноваженою ним особою, разом із членами їхніх сімей, що входять до складу домогосподарства і не є громадянами або постійними резидентами держави-господаря, надаються ті самі привілеї, імунітети та пільги, які держава-господар надає дипломатичним представникам відповідного рангу дипломатичних місій, акредитованих у державі-господарі відповідно до Віденської конвенції.*

Задана абревіатура (***P-5)*** у наведеному тексті виконує функцію офіційності, оскільки використання рівня “P-5 і вище” слугує офіційним ранговим маркером, який регламентує дипломатичні привілеї та імунітети. Таке стисле та точне посилання підтверджує формальний статус документа, замінюючи громіздкий опис категорії персоналу.

QUAD *– Quadrilateral Security Dialogue*

*Today, **Quad** Foreign Ministers are proud to announce the launch of the **Quad** Critical Minerals Initiative, an ambitious expansion of our partnership*	*Сьогодні міністри закордонних справ країн **Четвірки (QUAD)** з гордістю оголосили про запуск Ініціативи **QUAD** щодо критично*

to strengthen economic security and collective resilience by collaborating on securing and diversifying critical mineral supply chains [59].	*важливих мінералів, амбітного розширення партнерства, спрямованого на зміцнення економічної безпеки та колективної стійкості шляхом співпраці у сфері забезпечення та диверсифікації рядів постачання критично важливих мінералів.*

Скорочення ***QUAD*** для позначення багатостороннього дипломатичного та безпекового форуму виконує функцію офіційності, адже забезпечує відповідність високому рівню обговорення стратегічно важливих питань між країнами.

5. **Жанрової належності:**

Функція вказує на приналежність до певного жанру дипломатичного, правового чи адміністративного документа або структури. Наприклад:

CAMM	*Common Agenda on Migration and Mobility*

Як ми можемо помітити, даний приклад абревіатури ***CAMM*** позначає вид дипломатичного документа про порядок денний з питань міграції та мобільності, що забезпечує посилання на зміст цієї конкретної угоди, і виконує вимогу приналежного жанру.

CETA	*Comprehensive Economic and Trade Agreement*

Скорочення (***CETA)*** позначає конкретний вид юридичного документа – Угода, і використовується для точного посилання на правові рамки цієї угоди, що є обов'язковою вимогою жанру міжнародних торговельних відносин.

NECPs	*National Energy and Climate Plans*

Згадана абревіатура відповідає жанровій приналежності, адже позначає конкретний вид документа – План і забезпечує швидке посилання на зміст стратегії в енергетичній та кліматичній політиці.

SAMs | *Standing Administrative Measures*

Як ми бачимо з прикладу, абревіатура має вид адміністративного документа – Постійні адміністративні заходи, і виконує процедури управління та адміністрування, що є важливим аспектом даного жанру.

Таким чином, абревіатури виконують комплекс взаємопов'язаних стилістичних функцій, які забезпечують ефективність у дипломатичному дискурсі. У результаті аналізу нашої вибірки та обраних нами стилістичних функцій переважала **Ексклюзивна функція**, що відмежовує фахову комунікацію від загальновживаної мови, і становила 40% від загального корпусу абревіатур (наприклад: ***CEFTA, EU27, ICIMOD, IOPC, UNDOF*** тощо). **Номінативно-інформативна** функція дозволяє стисло позначати інституції та договірні назви, зберігаючи при цьому інформативність – становила 22,7% (наприклад, ***UNESCO, WCO, EEAS, SAPO***). Наступною функцією стала – **Номінативно-фактологічна** – 16%, яка підкреслює достовірність і точність поданих відомостей, що є важливим для юридичних і політичних повідомлень (наприклад, ***IAEA, ICTR, OECD, UNCTAD*** тощо). Серед іншого, **функція офіційності** (наприклад, ***START, ASEAN, QUAD***) закріплює статус тексту як документа чи заяви, що належить до формального вжитку, в нашій вибірці становить – 13% (наприклад, ***P-5, START, ASEAN, QUAD***). Врешті-решт, **Жанрова належність** – 8,3%, яка демонструє використання абревіатур відповідно до конкретного жанру міжнародно-правового або політико-дипломатичного документа (наприклад, ***CAMM, CETA, NECPs*** тощо). У сукупності зазначені функції сприяють економії мовних засобів, забезпечують точність викладу завдяки компактності абревіатур, а також підтримують високий рівень професійної комунікації в межах дипломатичного дискурсу.

2.2. Основні способи перекладу абревіатур у дипломатичних документах (на матеріалі універсальних міжнародно-правових актів та документів глобальних міжнародних організацій (ООН, ЄС))

У нашому дослідженні використано підхід, запропонований А. Прокопенко, що окреслює такі основні способи перекладу: застосування усталеного **еквівалента**, **калькування**, **описовий переклад**, **відтворення повної форми іншою мовою з утворенням нової абревіатури**, а також **транскодування/транслітерацію**. Для практичної перевірки зазначених способів було здійснено аналіз 132 абревіатур, відібраних із корпусу автентичних дипломатичних документів, до якого увійшли міжнародні угоди, резолюції, меморандуми, комюніке, дипломатичні ноти та аналітичні звіти. Джерельна база є комплексною і охоплює такі тематичні сфери документів: *міжнародна безпека, екологічні питання, міжнародне право та аналіз європейської політики* [101; 124; 130; 134]. У наведених прикладах подано наш переклад з англійської мови на українську, здійснений з метою демонстрації різних методів перекладу дипломатичних абревіатур у межах нашого дослідження.

2.2.1. Еквівалентний спосіб перекладу абревіатур. Еквівалентний переклад визначає використання усталених відповідників із значенням іноземного слова-терміна у мові перекладу. У дипломатичному дискурсі часто використовується саме цей спосіб перекладу, адже він забезпечує точність і усталеність термінів, що є надзвичайно важливо. Нижче розглянемо приклади застосування цього способу у дипломатичних документах [102; 128; 147]:

Оригінал	**Переклад:**
1. *In order to have a sustainable and credible resolution, we call on Iran to urgently resume full cooperation with the International Atomic Energy Agency (**IAEA**) as required by its safeguards*	*Щоб досягти стабільного та надійного врегулювання, ми закликаємо Іран терміново відновити повне співробітництво з **МАГАТЕ** відповідно до своїх зобов'язань за*

*obligations and to provide the **IAEA** with verifiable information about all nuclear material in Iran, including by providing access to **IAEA** inspectors* [102].	*гарантіями та надати **МАГАТЕ** перевірену інформацію щодо всіх ядерних матеріалів на території Ірану, включно з допуском інспекторів **МАГАТЕ**.*

IAEA** (International Atomic Energy Agency) – **МАГАТЕ, використано спосіб еквіваленту, який присутній в офіційному українському варіанті.

Оригінал:	**Переклад:**
2. *Because of the open-ended declaration made by the Ukrainian government, the **OTP** continued to consider any new allegations of crimes falling under the jurisdiction of the **ICC*** [147].	*Завдяки безстроковій заяві українського уряду Офіс прокурора (**ОП**) продовжив розгляд нових повідомлень про злочини, які підпадають під юрисдикцію **МКС**.*

Абревіатури ***OTP*** та ***ICC*** перекладено еквівалентно, як ***ОП*** та ***МКС*** відповідно. Такий спосіб перекладу вмотивований наявністю усталених українських відповідників, що забезпечують відповідність офіційній термінології.

Оригінал:	**Переклад:**
3. *To consult with Member States, relevant representatives of the private sector and other international organizations, including International Civil Aviation Organization (**ICAO**), the International Air Transport Association (**IATA**), the World Customs Organization (**WCO**), and **INTERPOL** to raise awareness of and learn about the practical implementation of the travel*	*Провести консультації з державами-членами, відповідними представниками приватного сектору та іншими міжнародними організаціями, включно з Міжнародною організацією цивільної авіації (**ІКАО**), Міжнародною асоціацією повітряного транспорту (**ІАТА**), Всесвітньою митною організацією (**ВМО**) та*

ban, including the use of advanced passenger information provided by civil aircraft operators to Member States, and assets freeze and to develop recommendations for the strengthening of the implementation of these measures [124].	***ІНТЕРПОЛом**, щоб підвищити обізнаність та дізнатися про практичне застосування заборони на поїздки, зокрема використання розширеної інформації про пасажирів, що надається операторами цивільних повітряних суден державам-членам, а також заморожування активів, та розробити рекомендації щодо посилення впровадження цих заходів.*

У наведених прикладах вказано декілька стратегій перекладу абревіатур, які функціонують в українському дискурсі. Зокрема, абревіатури ***ICAO** (International Civil Aviation Organization)*, ***IATA** (International Air Transport Association)* та ***WCO** (World Customs Organization)* передано шляхом еквівалентного перекладу: ***ІКАО***, ***ІАТА*** та ***ВМО***, вони є офіційно закріпленими в українській термінології. Абревіатура ***INTERPOL*** перекладена шляхом транслітерації – ***ІНТЕРПОЛ***. Такий переклад зберігає форму назви, пристосовуючи її до українського варіанта.

Оригінал:	**Переклад:**
4. *Finally, in resolution 2310 (2016) of 23 September 2016, the Security council reaffirmed its firm commitment to the Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons (**NPT**) and urged all States that had either not signed or ratified the Comprehensive Nuclear-Test-Ban Treaty, particularly*	*Врешті-решт, у резолюції 2310 (2016) від 23 вересня 2016 року Рада Безпеки підтвердила свою тверду прихильність до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї (**ДНЯЗ**) та закликала всі держави, які ще не підписали або не ратифікували Договір про всеосяжну заборону ядерних випробувань, особливо вісім*

the eight remaining Annex 2 States, to do so without further delay [147].	*держав, що залишаються у Додатку 2, зробити це без подальших зволікань.*

У наведеному прикладі спосіб еквіваленту абревіатури передається відповідним чином: ***NPT*** *(Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons)* – ***ДНЯЗ*** *(Договір про нерозповсюдження ядерної зброї)*.

Оригінал:	**Переклад:**
5. ***WIPO*** *suggests that distinct legal tools and a different set of policy questions typically arise when* ***IP*** *is applied to protect expressions of culture on the one hand, and technical knowledge on the other* [128].	***ВОІВ*** *зазначає, що зазвичай виникають різні правові інструменти та окремий набір політичних питань, коли* ***інтелектуальна власність*** *застосовується для захисту культурних проявів з одного боку та технічних знань з іншого.*

Абревіатура ***WIPO*** *(World Intellectual Property Organization)* перекладена еквівалентно – **ВОІВ**. Повна форма терміна *intellectual property* передана шляхом калькування, як інтелектуальна власність. Цей спосіб перекладу зберігає зміст і водночас адаптує текст для кращого розуміння в українській мови.

Оригінал:	**Переклад:**
6. *The Parties shall cooperate in efforts to develop and promote cost effective and efficient maritime transport services in the* ***OACPS*** *Members with a view to increasing the participation of* ***OACPS*** *Members' operators in international shipping services* [118].	*Сторони співпрацюють у напрямку розробки та просування рентабельних і ефективних послуг морського транспорту в країнах-членах* ***АКТ****, маючи на меті збільшення участі операторів країн-членів* ***АКТ*** *у міжнародних морських перевезеннях. –* ***переклад змінити***

Абревіаутра ***OACPS*** *(Organisation of African, Caribbean and Pacific States)* перекладена еквівалентно з використанням існуючого відповідника у вихідній мові – країни-члени ***АКТ*** *(Африки, Карибського басейну і Тихого океану)*.

2.2.2. Калькування як перекладацький прийом. Калькування полягає у буквальному відтворенні структурних елементів абревіатури. Такий спосіб перекладу дозволяє зберегти значення і відповідність терміна, що є вагомим у дипломатичному дискурсі. Приклади демонструють особливості його використання [87; 126]:

Оригінал:	**Переклад:**
7. *Whereas the Security Council of the United Nations acting under Chapter VII of the Charter of the United Nations decided by its resolution 1966 (2010) adopted on 22 December 2010 to establish the International Residual Mechanism for Criminal Tribunals with two branches, one for the International Criminal Tribunal for Rwanda* ***(ICTR)*** *and the other for the International Tribunal for the former Yugoslavia* ***(ICTY)*** [147].	*Беручи до уваги, що Рада Безпеки ООН, діючи відповідно до Розділу VII Статуту ООН, своєю резолюцією 1966 (2010) від 22 грудня 2010 року вирішила заснувати Міжнародний залишковий механізм для кримінальних трибуналів з двома відділеннями: одне для Міжнародного кримінального трибуналу щодо Руанди (****МКТР****), а інше для Міжнародного трибуналу щодо колишньої Югославії (****МТКЮ****).*

Абревіатури ***ICTR*** *(International Criminal Tribunal for Rwanda)* та ***ICTY*** *(International Tribunal for the former Yugoslavia)* перекладено шляхом калькування, тобто прийомом дослівного перекладу елементів повної назви з подальшим утворенням української абревіатури – ***МКТР*** *(Міжнародний кримінальний трибунал щодо Руанди)* та ***МТКЮ*** *(Міжнародний трибунал щодо колишньої Югославії)*.

Оригінал:	**Переклад:**
8. *As at 31 December 2016, the membership of the International Maritime Organization (****IMO****) stood at 172* [85].	*Станом на 31 грудня 2016 року членство в* ***ММО*** *становило 172 держави.*

IMO *(International Maritime Organization)* перекладено шляхом калькування: *International – Міжнародна*, *Maritime – морська*, *Organization – організація*. Внаслідок цього, утворено українську абревіатуру ***ММО***.

Оригінал:	**Переклад:**
9. *The United Nations undertakes to cooperate with the Court, in accordance with the specific modalities set out in this* ***MOU*** [147].	*ООН зобов'язується співпрацювати з Судом відповідно до конкретних положень цього* ***МОУ****.*

MOU *(Memorandum of Understanding)* перекладена шляхом калькування – ***МОУ*** *(Меморандум про взаєморозуміння)*.

Оригінал:	**Переклад:**
10. *While* ***ODA*** *is decreasing, we recall the collective commitment to scale up and fulfil the respective ODA commitments, including the commitment by most developed countries to reach the goals of 0.7 per cent of gross national income (****GNI****) for ODA and 0.15 to 0.20 per cent of GNI for ODA to least developed countries (****LDCs****)* [126].	*У той час як Офіційна допомога розвитку (****ОДР****) зменшується, ми нагадуємо про колективне зобов'язання розширити та виконати відповідні зобов'язання щодо ОДР, включно із зобов'язанням більшості розвинених країн досягти цілей у 0,7 відсотка валового національного доходу (****ВНД****) для ОДР та 0,15–0,20 відсотка ВНД для ОДР найменш розвиненим країнам (****НРК****).*

Абревіатури ***ODA*** *(Official Development Assistance)* – ***ОДР***, ***GNI*** *(Gross National Income)* – ***ВНД*** *та* ***LDCs*** *(Least Developed Countries)* – ***НРК*** перекладено шляхом калькування – дослівного перекладу частинок повної назви з подальшим створенням українського відповідника.

Оригінал:	**Переклад:**

11. *The **CGTs** are the units of measurement of output calculated according to the applicable **OECD** rules* [87].	***КВТ** є одиницею виміру обсягу виробництва, яка обчислюється відповідно до чинних правил **ОЕСР**.*

У цьому випадку, абревіатура ***CGTs** (Compensated Gross Tonnage) – **КВТ** є* калькою. Натомість ***OECD** (Organisation for Economic Co-operation and Development) – **ОЕСР*** передано через еквівалент, що є усталеним українським варіантом.

2.2.3. Описовий спосіб відтворення скорочень. Описовий переклад застосовується за відсутності можливості прямої передачі абревіатури. Дається більш-менш повне пояснення або визначення цього значення на мову перекладу. Наприклад [72; 104; 147]:

Оригінал:	**Переклад:**
12. *The Security Council also decided that **MINUSTAH** would continue to prepare for its transition, including through the development of a Transition Plan and the focused implementation of the Mission's Consolidation Plan* [147].	*РБ ООН також вирішила, що Місія ООН зі стабілізації на Гаїті (**MINUSTAH**) продовжить підготовку до переходу, зокрема через розроблення Перехідного плану та цілеспрямовану реалізацію Плану консолідації Місії.*

Абревіатура ***MINUSTAH** (United Nations Stabilization Mission in Haiti)* передана шляхом описового перекладу (експлікації) через розкриття повної назви українською (*Місія ООН зі стабілізації на Гаїті*) без утворення абревіатури, і при цьому поруч в дужках збережено оригінальне скорочення.

Оригінал:	**Переклад:**
13. *The Commission presented its legislative proposal and the accompanying impact assessment at the*	*Комісія представила свою законодавчу пропозицію та супровідну оцінку впливу на засіданні Робочої*

Working Party on the Environment (WPE) on 12 July 2023 [72].	*групи з питань навколишнього середовища (**WPE**) 12 липня 2023 року.*

У проаналізованому прикладі, ***WPE** (Working Party on the Environment)* перекладена способом описового перекладу, як *Робоча група з питань навколишнього середовища*, щоб передати зміст назви українською, і також із збереженням оригінальної абревіатури латиною для кращої розпізнаваності скорочення в контексті.

Оригінал:	**Переклад:**
14. ***UNHCR** thus has a direct interest in national legislation that regulates the protection of stateless persons, including implementation of the 1954 Convention relating to the Status of Stateless Persons* [159].	*Отже, Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (**UNHCR**) має прямий інтерес у національному законодавстві, що регулює захист осіб без громадянства, включно з імплементацією Конвенції 1954 року про положення осіб без громадянства.*

Ще одним прикладом перекладу терміна шляхом експлікації є абревіатура: ***UNHCR** (United Nations High Commissioner for Refugees) – Управління Верховного комісара ООН у справах біженців*.

Оригінал:	**Переклад:**
15. *UK participation in **CSDP** operations had been something that was envisioned in the EU-UK Political Declaration of 2019, but had been rejected by Johnson's Government at the time* [104].	*Участь Великої Британії в операціях за Спільною політикою безпеки та оборони (**CSDP**) передбачалася Політичною декларацією ЄС–Велика Британія 2019 року, але на той час була відхилена урядом Джонсона.*

Абревіатура ***CSDP** (Common Security and Defence Policy)* перекладена шляхом опису – *Спільна політика безпеки та оборони*, із збереженням оригінальної абревіатури латиною (***CSDP***).

2.2.4. Спосіб передачі повної форми абревіатури. Цей спосіб передбачає переклад повної назви іншою мовою з утворенням нової абревіатури. Приклади його використання [108; 113]:

Оригінал:	**Переклад:**
16. *In carrying out their mission, the **HR** is supported by the European External Action Service (**EEAS**) – the EU's diplomatic service* [94].	*У виконанні своїх обов'язків Високий представник (**ВП**) підтримує Європейську службу зовнішньої дії (**ЄЗСД**) – дипломатична служба ЄС.*

Абревіатура ***HR*** *(High Representative)* перекладена шляхом повного перекладу терміна з утворенням нової української абревіатури – ***ВП***, що відповідає *Високий представник*. ***EEAS*** *(European External Action Service)* в даному прикладі перекладена прийомом калькування, як *Європейська служба зовнішніх дій*, із утворенням української абревіатури ***ЄЗСД***, що відтворює структуру та елементи оригіналу.

Оригінал:	**Переклад:**
17. *Regarding your answer about the Israeli new law of terrorism and there is no statement either from the **SG** or from his envoy, I just want to compare and contrast* [74].	*Щодо вашої відповіді про новий ізраїльський закон про тероризм і відсутність заяв як від Генерального секретаря (**ГС**), так і від його спеціального представника, я просто хочу провести порівняльний аналіз.*

Абревіатура ***SG*** *(Secretary-General)* перекладена шляхом повного перекладу терміна з утворенням нової української абревіатури, як от: ***ГС***, що відповідає *Генеральний секретар*.

Оригінал:	**Переклад:**
18. *Hedges' wife Daniela Tejeda met with Foreign Secretary Jeremy Hunton Thursday who tweeted that evening, "I've just had a constructive*	*Дружина Хеджеса, Даніела Техеда, у четвер зустрілася з міністром закордонних справ Джеремі Гантом, який того ж вечора*

*conversation with UAE **FM** [Foreign Minister] Sheikh Abdullah Bin Zayed"* [108].	*написав у Twitter: "Я щойно провів конструктивну розмову з **міністром закордонних справ** ОАЕ, шейхом Абдуллою бін Заїдом".*

Вказаний приклад з абревіатурою ***FM** (Foreign Minister)* перекладений шляхом повного перекладу терміна – *міністр закордонних справ*, без утворення української абревіатури, адже, створення абревіатури ***МЗ*** для міністра закордонних справ могло б заплутати, оскільки вона вже асоціюється з іншими поняттями – *Міністерство закордонних справ*.

Оригінал:	**Переклад:**
19. *We, the **G7** Foreign Ministers of Canada, France, Germany, Italy, Japan, the United Kingdom and the United States of America and the High Representative of the European Union, reiterate our commitment to foster respect for international law, including the Charter of the United Nations, to protect human rights and dignity for all individuals and to promote gender equality* [88].	*Ми, міністри закордонних справ **країн Групи семи** – Канади, Франції, Німеччини, Італії, Японії, Великої Британії та Сполучених Штатів Америки, а також Високий представник Європейського Союзу, підтверджуємо нашу відданість сприянню повазі до міжнародного права, включно зі Статутом ООН, захисту прав людини та гідності кожної особи, а також просуванню гендерної рівності.*

Абревіатура ***G7** (Group of Seven)* перекладена шляхом повного перекладу терміна, зі створенням українського відповідника – ***Велика сімка***, який функціонує як самостійний термін в міжнародному дискурсі.

2.2.5. Транскодування й транслітерація як засоби перекладу. Вказані способи ілюструють передачу графічної чи фонетичної форми іншомовних абревіатур. Наприклад [63; 154]:

Оригінал:	**Переклад:**

20. *For the purpose of holding international conferences on the territory of Member States,* ***UNESCO*** *concluded various agreements that contained the following provisions concerning the legal status of the Organization* [147].	*Для проведення міжнародних конференцій на території держав-членів* ***ЮНЕСКО*** *укладала різні угоди, що містили положення щодо правового статусу Організації.*

Абревіатура ***UNESCO*** передана шляхом транскодування, тобто транслітерації англійської форми відповідно до українських фонетичних та графічних правил. Такий спосіб перекладу зберігає будову та звучання оригіналу, але водночас адаптується до цільової мови. У зазначеному випадку використано усталену форму без розшифрування повної назви.

Оригінал:	**Переклад:**
21. *ASEAN attempted to coordinate a regional response in 2020 to address economic and health-care challenges, but successful pandemic management ultimately hinged on individual states' policy decisions* [154].	***АСЕАН*** *намагалася координувати регіональну відповідь у 2020 році для вирішення економічних і медичних викликів, але успішне управління пандемією в кінцевому рахунку залежало від політичних рішень окремих держав.*

ASEAN *(Association of Southeast Asian Nations)* перекладена шляхом транслітерації/транскодування.

Оригінал:	**Переклад:**
22. *Given that all our* ***OPEC*** *Member Countries are developing nations, let me offer a few pointers as to what is at stake for us and developing countries in general (even at the risk of sounding monotonous) – that it is developing nations that are most in need*	*З огляду на те, що всі країни-члени* ***ОПЕК*** *є країнами, що розвиваються, дозвольте мені запропонувати кілька зауважень щодо того, що стоїть на кону для нас і для країн, що розвиваються загалом (навіть ризикнувши здатися*

of expanded energy services to meet their growth and development needs [63].	*монотонним) – саме країни, що розвиваються, найбільше потребують розширених енергетичних послуг для задоволення своїх потреб у зростанні та розвитку.*

Приклад демонструє, що абревітура ***OPEC*** *(Organization of the Petroleum Exporting Countries)* також передана шляхом транскодування міжнародно усталеної форми.

Отже, у процесі перекладу абревіатур, що функціонують у дипломатичному дискурсі, застосовуються різноманітні перекладацькі прийоми, кожна з яких має свою функціональність. На основі аналізу прикладів можна виокремити такі основні способи: **еквіваленти, калькування, опис, транслітерацію** або **утворення нових скорочень**. Вибір способу визначається контекстом, усталеністю терміна та необхідністю зберегти міжнародну впізнаваність.

2.3. Вплив контексту на вибір перекладацьких стратегій

У цьому пункті аналізуватиметься практичне застосування перекладацьких стратегій при відтворенні абревіатур, що функціонують у дипломатичному дискурсі. Виходячи з вибірки, що охоплює 132 дипломатичні абревіатури, нами здійснено переклад 12 речень з метою проілюструвати різні варіанти відтворення абревіатур українською мовою та обґрунтувати вибір найбільш адекватного варіанта залежно від контексту.

Особливу увагу буде приділено аналізу контекстуального вживання англомовних скорочень у реченнях, а також добору найбільш адекватних українських відповідників. З метою аналізу перекладацьких підходів до дипломатичних абревіатур, ми виконали переклад поданих речень з англійської мови на українську. Матеріалом слугували скорочення міжнародних організацій,

угод, програм англійською та українською мовами [82]. Особлива увага приділена офіційним та правовим документам ЄС і ООН [103; 110; 143; 148; 149].

1. **Оригінал**: *I refer to your request for **OLA's** advice on whether the standing administrative measures **(SAMs)** for crisis response and mission start-ups should be issued in the form of an administrative instruction **(AI)*** [147].	**Переклад**: *У відповідь на ваш запит щодо рішення Управління з правових питань **(УПП)** про те, чи мають постійні адміністративні заходи **(ПАЗ)**, що стосуються реагування на кризи та запуску місій, видаватися у вигляді адміністративної інструкції **(АІ)**.*

OLA** (Office of Legal Affairs)* перекладено як Управління з правових питань (УПП), з розкриттям повного значення абревіатури та наданням її офіційного українського відповідника. У дипломатичній мові точність та офіційність є ключовими, тому розшифровка та використання усталених термінів є важливим аспектом. ***SAMs** (standing administrative measures)* перекладено як постійні адміністративні заходи ***(ПАЗ). Тут застосовано повне розкриття абревіатури з транслітерацією та створенням українського скорочення, що є допустимою практикою для внутрішніх документів або коли термін не має загальновизнаного українського аналога. ***AI** (administrative instruction)* перекладено як адміністративна інструкція (АІ). Здійснено прямий переклад терміна та збереження абревіатури.

2. **Оригінал**: *Ukraine is looking forward to the review of **DCFTA** under article 29(4) as soon as possible as well as working out bridging solutions in view of the expiration of the Autonomous Trade Measures **(ATM)*** [103].	**Переклад**: *Україна очікує якнайшвидшого перегляду **ПВЗВТ** згідно зі статтею 29(4), а також опрацьовування тимчасових рішень з огляду на завершенням дії **АТЗ**.*

Першу абревіатуру було перекладено як ***ПВЗВТ** (Поглиблена та всеосяжна зона вільної торгівлі)*, назва угоди з її відповідним українським скороченням. ***ATM** (Autonomous Trade Measures)* перекладено як ***АТЗ***

(Автономні торговельні заходи). Тут використано переклад терміна з подальшим утворенням української абревіатури. Це доцільно, оскільки термін є зрозумілим, і створення абревіатури забезпечує компактність, яка є однією з головних функцій абревіатур.

3. **Оригінал**: *Toolkit topics and priorities were identified in consultation with the **DAC** Community of Practice **(CoP)** on Civil Society and informed by input from the DAC Civil Society Organisations Reference Group **(CSO RG)*** [70].	**Переклад**: *Теми та пріоритети інструментарію було визначено за консультаціями зі Спільнотою практик **КПР** у сфері громадянського суспільства та з урахуванням внесків довідкової групи організацій громадянського суспільства **(CSO RG).***

DAC** Community of Practice (CoP)* перекладено як Спільнота практик КПР, "*Community of Practice*" перекладено як "*Спільнота практик*", тоді як **DAC *(Development Assistance Committee** – Комітет сприяння розвитку)* залишено як абревіатуру ***КПР без її повного розкриття в цьому реченні, адже при першій розшифрованій згадці, наступні не потребують пояснення. ***CSO RG** (Civil Society Organisations Reference Group)* перекладено як довідкова група організацій громадянського суспільства **(CSO RG).** Застосовується у випадку для менш відомих або внутрішніх абревіатур, щоб забезпечити зрозумілість.

4. **Оригінал**: *The Applicant challenged the decision to abolish his **G-4 post** effective 1 January 2014 and the decision of Department of General Assembly Conferences Management ("**DGACM**") to terminate his permanent appointment as a result* [143].	**Переклад**: *Заявник оскаржив рішення щодо скасування його посади загальної служби **(G-4)** з 1 січня 2014 року, а також рішення Департаменту Генеральної Асамблеї та конференцій **(ДГАК)** щодо припинення його постійного призначення.*

G-4** (General Service)* перекладено як загальна служба ***(G-4). Тут було використано повне розкриття українською мовою перед англійською

абревіатурою щоб гарантувати доступне значення. ***DGACM*** *(Department of General Assembly and Conference Management)* перекладено як Департамент Генеральної Асамблеї та конференцій (***ДГАК***). Приклад перекладу назви департаменту з утворенням відповідної української абревіатури.

5. **Оригінал**: *Although the requests exceeded the project's planned activities, the Economic and Social Commission for Western Asia (**ESCWA**) successfully developed and deployed the tool in the Ministry of Finance in Jordan and Tunisia and delivered training to enable national officials to update and use the tool, with technical support as required* [148].	**Переклад**: *Попри перевищення обсягу запланованих проєктних заходів, Економічна і соціальна комісія для Західної Азії **(ЕСКЗА)** успішно розробила та впровадила інструмент у міністерствах фінансів Йорданії та Тунісу, а також провела навчання для національних посадовців за підтримки технічної допомоги.*

ESCWA *(Economic and Social Commission for Western Asia)* перекладено як Економічна і соціальна комісія для Західної Азії (***ЕСКЗА***) за допомогою українського відповідника.

6. **Оригінал**: *Ministers reiterated the importance of the close and shared-values-based cooperation with the European Union (**EU**) in the current geopolitical environment* [79].	**Переклад**: *Міністри ще раз наголосили на важливості тісної та заснованої на спільних цінностях співпраці з **ЄС** в умовах сучасної геополітичної ситуації.*

EU *(European Union)* перекладено як **ЄС** *(Європейський Союз)*. Це приклад прямого, визнаного перекладу абревіатури без розкриття повної назви, оскільки «***ЄС***» є однією з найвідоміших міжнародних організацій, і її повна назва «Європейський Союз» є загальновідомою.

7. **Оригінал**: *The United Kingdom's (**UK**) Foreign Commonwealth and Development Office*	**Переклад**: *МЗСР Великої Британії (**FCDO**) залучив Інститут громадянського суспільства Західної*

*(**FCDO**) engaged the West Africa Civil Society Institute (**WACSI**) in Ghana and Bond UK to oversee a reflection on how to shape **FCDO's** civil society and civic space programming* [107].	*Африки (**WACSI**) у Гані та Bond UK для організації процесу формування програм МЗСР у сфері громадянського суспільства.*

UK *(United Kingdom)* залишено як "*Великої Британії*" без окремої абревіатури, що є допустимим, оскільки повна назва країни не потребує скорочення. **FCDO** *(Foreign Commonwealth and Development Office)* перекладено як *МЗСР Великої Британії* (***FCDO***). Тут використано функціональний переклад назви з подальшим збереженням англійської абревіатури. ***WACSI*** *(West Africa Civil Society Institute)* перекладено як *Інститут громадянського суспільства Західної Африки (**WACSI**)*, відбулось розкриття назви організації українською мовою з подальшим збереженням англійської абревіатури.

8. **Оригінал**: *Delegations find attached the text of the Joint Statement of the Organisation of African, Caribbean and Pacific States and the European Union for the Fourth International Conference on Financing for Development (**FfD4**), as approved by the **OACPS** and the **EU** in accordance with their respective internal procedures* [107].	**Переклад**: *До уваги делегацій додається текст Спільної заяви Організації країн Африки, Карибського басейну і Тихого океану (**ACP**) та **ЄС** до Четвертої міжнародної конференції з фінансування розвитку (**FfD4**), затверджений обома сторонами згідно з їхніми внутрішніми процедурами.*

Organisation of African, Caribbean and Pacific States (**OACPS**) перекладено як *Організація країн Африки, Карибського басейну і Тихого океану (**АКТ**)* з її українським відповідником. ***FfD4*** *(Fourth International Conference on Financing for Development)* перекладено як *Четверта міжнародна конференція з фінансування розвитку (**FfD4**)*, розкрито назву конференції перед англійською абревіатурою для уникнення двозначності.

9. **Оригінал**: *Germany, via the German Agency for International Co-operation (**GIZ**), supported the development of a report in Peru to assess the exposure to **AML/CTF** risks in Peru's **CSO sector*** [65].	**Переклад**: *Німеччина через Німецьке агентство міжнародного співробітництва (**GIZ**) підтримала підготовку звіту в Перу щодо оцінки ризиків, пов'язаних з відмиванням коштів і фінансуванням тероризму (**ПВК/ФТ**), у секторі **ГО**.*

GIZ** (German Agency for International Co-operation)* перекладено як *Німецьке агентство міжнародного співробітництва* (GIZ***). Розкриття перед англійською абревіатурою для забезпечення точності. ***AML/CTF** (Anti-Money Laundering/Combating the Financing of Terrorism)* перекладено як *відмиванням коштів і фінансуванням тероризму (**ПВК/ФТ***), було використано повний переклад термінів з утворенням відповідної української абревіатури ***ПВК/ФТ***. ***CSO** (Civil Society Organisation)* перекладено як ***ГО** (громадянська організація)*, так як «*Громадянська організація*» є усталеним терміном в українському контексті.

10. **Оригінал**: *The High Council of Justice (**HCJ**) was reconstituted following a vetting process that adhered to international best practices, and the High Qualification Commission of Judges (**HQCJ**) resumed its work to address the shortage of judges, applying a comprehensive assessment procedure* [140].	**Переклад**: *Вища рада правосуддя (**ВРП**) була сформована повторно після процедури доброчесної перевірки згідно з міжнародними стандартами, а Вища кваліфікаційна комісія суддів (**ВККС**) відновила роботу для подолання нестачі суддів, застосовуючи комплексну систему оцінювання.*

HCJ *(High Council of Justice)* перекладено як Вища рада правосуддя (**ВРП**). Було використано офіційний відповідник. ***HQCJ** (High Qualification Commission of Judges)*: Перекладено як *Вища кваліфікаційна комісія суддів* (***ВККС***). Аналогічно попередньому, це повний переклад назви українського державного органу з офіційною українською абревіатурою.

11. **Оригінал:** P*articularly through **UNREC**, the work was continued for the support for disarmament, arms control and non-proliferation efforts throughout the region, with a particular focus on combating the illicit trafficking and on preventing the diversion of small arms and light weapons (**SALW**) and supporting activities to address weapons of mass destruction, including the implementation of Security Council resolution 1540 (2004)* [110].	**Переклад:** *За сприяння Регіональний центр ООН з питань роззброєння в Африці (**ЮНРЕК**) було продовжено роботу з підтримки зусиль у сфері роззброєння, контролю над озброєннями та нерозповсюдження по всьому регіону, з особливим акцентом на боротьбу з незаконним обігом та запобігання перенаправленню стрілецької зброї та легких озброєнь (**СЗЛО**), а також підтримку заходів, спрямованих на подолання проблеми зброї масового знищення, включно з виконанням резолюції Ради Безпеки 1540 (2004).*

Абревіатура ***UNREC*** *(United Nations Regional Centre for Peace and Disarmament in Africa)* перекладена як *Регіональний центр ООН з питань роззброєння в Африці (**ЮНРЕК**)*. У перекладі використано офіційний український відповідник, закріплений у документах ООН, із передачею як повної назви, так і відтворенням англійської абревіатури українськими літерами.

Абревіатура ***SALW*** *(Small Arms and Light Weapons)* перекладена як ***СЗЛО*** *(стрілецька зброя та легкі озброєння)*. Тут застосовано кальковий переклад, що зберігає структурно-семантичну відповідність оригіналу. Обидва випадки демонструють адекватне використання офіційних і усталених трансформацій, властивих дипломатичному дискурсу.

12. **Оригінал***: Reaffirms the importance of the full, equal, meaningful and safe participation of women, and the inclusion of all Somalis, including, youth,*	***Переклад:*** *Підтверджується важливість повної, рівної, значущої та безпечної участі жінок, а також залучення всіх сомалійців, зокрема*

*persons with disabilities, Internally Displaced Persons (**IDPs**) and refugees in the prevention and resolution of conflicts, reconciliation processes, protection activities, peacebuilding and state-building, as well as the inclusion of all Somali voters in elections, and acknowledges the contribution that civil society can make in this regard and calls on Somalia to provide a safe environment for civil society organisations (**CSOs**) to work freely and protect them from threats and reprisals* [149].	*молоді, осіб з інвалідністю, **ВПО** та біженців, до запобігання конфліктам і врегулювання процесів примирення, заходів із захисту, миробудівництва та розбудови державності, а також участі всіх виборців у виборах та водночас визнається внесок громадянського суспільства у цей процес, і Сомалі пропонує забезпечити безпечне середовище для діяльності **ГО** вільно працювати та захищати їх від погроз та репресій.*

Абревіатура ***IDPs*** *(Internally Displaced Persons)* перекладена як ***ВПО*** *(внутрішньо переміщені особи)*, що є офіційним українським відповідником, усталеним у міжнародно-правовій та гуманітарній термінології. Аналогічно, ***CSOs*** *(Civil Society Organisations)* відтворено як ***ГО*** *(громадські організації)* – це скорочення із загальноприйнятою українською формою, що відповідає офіційним перекладацьким стандартам у сфері міжнародних документів. Обидві трансформації забезпечують еквівалентність, точність і стилістичну відповідність дипломатичному контексту перекладу.

Отже, аналіз практичних прикладів абревіатур у дипломатичному дискурсі засвідчив, що потребує не лише мовної точності, а також дотримання офіційних відповідників. У більшості випадків доцільно використовувати **усталені українські скорочення** (***IAEA*** *–* ***МАГАТЕ***, ***NATO*** *–* ***НАТО***, ***UNESCO*** *–* ***ЮНЕСКО*** *тощо*). Якщо офіційного еквівалента немає, то застосовується **описовий переклад** (***SALW*** *(Small Arms and Light Weapons) –* ***СЗЛО*** *(стрілецька зброя та легкі озброєння,* ***DSB*** *– Орган з вирішення спорів)* або **калькування** (***SAMs*** *(standing administrative measures) – постійні адміністративні заходи* ***(ПАЗ***), ***AI*** *(administrative instruction) –* ***AI*** *(Адміністративна інструкція)*). Також,

використовується **транскодування** (***ASEAN*** – ***АСЕАН***). Правильна передача абревіатур забезпечує ясність, стислість та відповідність дипломатичному стилю.

Висновки до Розділу 2

У результаті проведеного дослідження було зібрано та проаналізовано 132 абревіатур (Додаток А), які функціонують в дипломатичному дискурсі. До кожної з них було обчислено класифікаційну структуру, тип перекладу та тематичну приналежність за кількісним методом, що спрямований на збір і аналіз статистики даних щодо періодичності використання абревіацій у контексті дипломатичного дискурсу, результати яких подано в загальній таблиці (Додаток Б).

Проаналізовані скорочення належать до наступних типів (Рис.2): **Ініціальні абревіатури** – 58,3%; **складові акроніми** – 28%; **гібридні акроніми** – 4%; **графічні скорочення** – 2,2%; **змішані абревіатури** – 5,3%; **латинські абревіатури** – 1,5% та **телескопічні** 0,7%. Ці показники ілюструють, що найбільш поширеними у дипломатичному дискурсі є ініціальні скорочення, які характеризуються зручністю використання в документах та угодах, натомість акроніми (складові та гібридні), які з певною часткою поступаються першим скороченням, вимовляються як звичайні слова і є поширеними в назвах міжнародних організацій.

Семантична характеристика абревіатур відзначається: семантичною рівнозначністю, що прирівнюється до їхніх повних форм (прототипах), які застосовуються у вузькому фаховому колі, лексикалізовані абревіатури функціонують як самостійні одиниці мови, однозначні, які характеризуються одним визначеним випадком та багатозначність – можливість кількох варіантів абревіатур залежно від контексту.

Тематичне групування абревіацій було поділено на 9 категорій залежно від галузі функціонування (Рис.3): **Міжнародні організації** – 26,5 %;

Дипломатичні установи і структури – 11,3%; **Міжнародні договори і угоди** – 6,8%; **Політичні і військові блоки** – 4,5%; **Санкції і безпека** – 7,5%; **Фінансово-економічні установи** – 16,6%; **Адміністративно-урядові органи і структури** – 16%; **Громадянське суспільство** – 6,8% та **Мовні і форматні скорочення** – 4%. Таким чином, найбільшу частку становлять абревіатури міжнародних організацій, що є провідним показником для дипломатії, де використовуються назви поданих установ.

Також, абревіатури виконують комплекс стилістичних функцій (Рис. 4). У межах нашої вибірки виділяється, зокрема, **ексклюзивна функція –** 40%, яка характеризується обмеженим професійним колом інтерпретування скорочення. Крім того, у дипломатичній комунікації виділяються: **номінативно-інформативна** – 22,7% та **номінативно-фактологічна** – 16% функції, що передають стислу та достовірну інформацію, а також **функція офіційності викладу –** 13% та **функція** пов'язана **з жанровою приналежністю** документів – 8,3%. Аналіз прикладів абревіатур продемонстрував, що переважна їх частина походить із таких типів документів, як резолюції, звіти та інші офіційні документи ООН. Крім того, значну частку становлять правові акти, регламенти, міжнародні угоди та статистичні звіти.

У процесі аналізу було виокремлено п'ять основних стратегій перекладу абревіацій, що виокремлює такі основні способи перекладу, а саме (Рис.1): **описовий переклад** 47% актуальний у випадках коли немає відповідника, тому значення передається розгорнутим шляхом, **відтворення повної форми з утворенням нової абревіатури** 21% використовується найчастіше у випадку перекладу назв великих міжнародних організацій, щоб створити логічний еквівалент, який відповідає українській назві. **Еквівалентний переклад** складає 13% що застосовується у випадках загальноприйнятих абревіатур, які мають сталий переклад або відповідник у мові перекладу. **Калькування** 10% використовується при перекладі складників абревіації з частковими або повним збереженням структури. **Транскодування/транслітерація** 9%. Отож, найбільш поширеним способом перекладу в нашому дослідженні вважається описовий

переклад, що зумовлюється унікальністю дипломатичного дискурсу, і забезпечує зрозумілість та контекст, коли немає усталеного еквівалента.

Вирішальним чинником постає контекст, що засвідчує потребу не лише мовної точності, а також дотримання офіційних відповідників, що забезпечує ясність, стислість та відповідність дипломатичному стилю. У більшості випадків використовуються **усталені** українські скорочення. Якщо еквівалента немає, то реалізовується **описовий переклад**, іноді зі збереженням англійської абревіатури у дужках, **транслітерація/транскодування** або **калькування**. Таким чином, ефективний переклад абревіатур у контексті дипломатії виходить із точності та повноцінного відтворення змісту в конкретній ситуації.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

У межах нашого дослідження, мова дипломатії характеризується лаконічністю, логічною структурою та формальністю мовних засобів, що дозволяє ефективно узгоджувати погляди сторін міжнародного діалогу. Орієнтуючись на це, в дипломатичному дискурсі особливе місце посідають абревіації, як важливі термінологічні поняття, що точно передають зміст у міжнародному спілкуванні. Це забезпечує розуміння та зберігає цінність текстів, що стосуються міжнародних відносин, зокрема дипломатії.

Теоретичний розділ показав, що мова дипломатії визначається як форма професійного спілкування у міждержавній комунікації, адже має свої індивідуальні форми вираження спрямовані на збалансований діалог. Абревіатура виступає одним з таких форм, що забезпечує скорочення повного слова або словосполучення задля економії мовних засобів.

Розглянуті основні структурно-семантичні та функціональні характеристики абревіацій вказують на їхнє різноманіття, однак, нами було визначено дві основні класифікації дослідження, що відображають ключові структури скорочення. Насамперед, класифікація Д. Квеселевича впорядковує дві групи: усічення основи слова та абревіації *(акроніми, алфавітні абревіатури, змішані форми, графічні скорочення, лантинські скорочення* та *телескопізми).* Систематика Е. Маттіело виокремлює шість різновидів усічень *(переднє усічення, середнє усічення, заднє усічення, краєве усічення; випадкове та усічення з додаванням суфікса).*

Функціональні характеристики у свою чергу, визначаються прагматичними принципами створення та використання. Нами було визначено основні функції, а саме: *номінативна, компресивна, когнітивна, комунікативна* та *ексклюзивна*. Окрім цього, у нашій роботі було розглянуто такі основні способи перекладу абревіації запропоновані А. Прокопенко: *описовий переклад, відтворення повної форми з утворенням нової абревіатури, еквівалентний переклад, калькування* та *транскодування/транслітерація.*

У практичному розділі було простежено вплив використання абревіацій на ефективність дипломатичної комунікації в оригінальних та перекладених текстах, зокрема аналіз конкретних прикладів скорочень, які були відібрані у спеціальну вибірку зі 132 скорочень (Додаток А) показав, що ініціалізми та складові акроніми складають більшість з проаналізованих абревіатур.

Семантична особливість абревіатур відзначається: *семантичною рівнозначністю, лексикалізованими абревіатурами, однозначністю* та *багатозначністю.* Це зумовлено наміром до точності та водночас гнучкістю у передаванні складних понять, що зустрічаються у міжнародній комунікації. Дослідження вибірки зумовив поділ абревіатур на 9 сфер: *Міжнародні організації; Дипломатичні установи і структури; Міжнародні договори і угоди; Політичні і військові блоки; Санкції і безпека; Фінансово-економічні установи; Адміністративно-урядові органи і структури; Громадянське суспільство* та *Мовні і форматні скорочення*. Міжнародні організації та фінансово-економічні установи становлять найбільшу кількість абревіатур у дипломатичному дискурсі серед проаналізованих прикладів. У цьому контексті особливої уваги набувають, також, стилістичні функції абревіатур, серед яких виділяють: *номінативну-інформативну, номінативну-фактологічну, ексклюзивну, офіційність* та *жанрова приналежність документів.*

Встановлено, що *описовий переклад* та *відтворення повної форми з утворенням нової абревіатури* вважаються найпоширенішими в нашій вибірці, що зумовлює унікальний характер дипломатичного дискурсу, адже дипломатичний дискурс є сферою вузькоспеціалізованою, з великою термінологічною насиченістю, що ускладнює його сприйняття для нефахової аудиторії. Другорядними перекладацькими стратегіями значяться лексико-семантичні заміни: *генералізація, конкретизація, модуляція* та *логічна синонімія*. Важливим є те, що вибір способу перекладу також визначається контекстом, тому що більшість абревіатур, як вже було зазначено, може мати кілька варіантів розшифровки. Це пов’язано з частим утворенням нових багатокомпонентних термінів, тому якщо контекст не містить достатньої інформації, необхідної для

передачі абревіатури, досліджується детальніше текст та дискурс де застосовується скорочення. Проаналізовані приклади з контекстом підтверджують, що він відіграє вирішальну роль у передачі семантики абревіатур.

Отже, абревіації виступають невіддільними факторами дипломатичної мови, які сприяють ефективнішій комунікації, впорядкуванні текстів та водночас збереженню офіційного стилю. Дослідження їхніх структурно-семантичних, функційних характеристик та перекладацьких аспектів дозволяє всебічно розуміти механізми міжнародної комунікації і забезпечує основу для практичних рекомендацій у сфері перекладу дипломатичних документів.

Перспективу подальших досліджень становить системне вивчення структурно-семантичних процесів абревіацій, розширення їхніх функцій у сучасному дипломатичному дискурсі та удосконалення перекладацьких стратегій з огляду на динаміку міжнародної комунікації.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Волосовець А. М. Структурно-семантичні характеристики абревіатур науково-технічної літератури. *Перекладацькі інновації: матеріали IX Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції*. Суми, 2019. С. 143–145.

2. Гайденко Ю. О., Сергєєва О. О. Особливості використання абревіатур та їх класифікація в сучасній англійській мові. *Тенденції педагогічної науки*, 2022. С. 78-82.

3. Гайденко, Ю. О., Сергєєва, О. О., Тищенко, М. А. Особливості функціонування скорочених слів у газетних текстах. *Львівський філологічний часопис*. № 10. 2021. С. 19–24.

4. Глущук, Н. М. Прагма-семантичні особливості абревіацій у сучасній англійській мові. *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки*, 2011. Вип. 3 (ч. 2). С. 87–92.

5. Горянцян Л. Л., Головньова-Коппа, О. О. Особливості перекладу абревіатур та скорочень у сфері авіації. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Філологія, 2019. Вип. 39(3). С. 64-66.

6. Жлуктенко Ю. А. Конверсія в сучасній англійській мові, як морфологічно-синтаксичний спосіб словотворення. *Питання мовознавства*. Київ. 1958. 250 с.

7. Зевако І. В. Проблема абревіації в сучасній англійській мові (на прикладі англомовних медіа статей медичної тематики): Кваліфікаційна робота (проєкт) на здобуття ступеня вищої освіти “магістр”. Херсонський державний університет, Факультет української й іноземної філології та журналістики, Кафедра англійської філології та світової літератури імені професора Олега Мішукова. Івано-Франківськ, 2022. 46 с.

8. Карабан В. І. Теорія і практика перекладу. Переклад спеціальної літератури та документації : навчальний посібник. Вінниця: Нова Книга, 2017. 576 с.

9. Карамишева І. Структурна та функційна характеристика абревіатур. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. Вип. 31. Т. 2. С. 29–34.

10. Кащишин Н. Є. Диференціація таксономічних одиниць англомовного дипломатичного дискурсу. *Східноєвропейський журнал психолінгвістики*. 2014. Том 1, №2, 2014. 54-62 с.

11. Квеселевич Д. І., Сасіна, В. П. Практикум з лексикології сучасної англійської мови. Вінниця: Нова Книга, 2003. 128 с.

12. Кісіль С. Ю. Функції абревіацій в сучасній англійській мові. *І Всеукраїнська науково-методична конференція*. 2016. С. 76–77.

13. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу: навч. посіб. Київ: Юніверс, 2003. 280 с.

14. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад). Вінниця: Нова книга, 2001. 448 с.

15. Куделько З. Шляхи розвитку терміносистеми міжнародних відносин на сучасному етапі. *Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах*, 2014, № 4, С. 82–90.

16. Купчишина Ю. А. Особливості використання та перекладу дипломатичної термінології. *Proceedings of the 12th International scientific and practical conference.* MDPC Publishing, Vienna, 2024. С. 417.

17. Лимар М. Ю. Специфіка перекладу абревіатур, акронімів та скорочень у суспільно-політичному дискурсі. 2022. 267 с.

18. Лінгвостилістичні функції абревіатур у мові сучасної української преси. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 8. Філологічні науки (Мовознавство)*. Київ: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова. 2012. Вип. 4. С. 135–146.

19. Ніколаєва Т. М. Функціональні особливості використання абревіацій у термінології міжнародних відносин і дипломатії у сучасній англійській мові. *Theoretical and Practical Aspects of the Development of Science*, 2021, вип. 17, ч. 1 [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://zfs-journal.uzhnu.uz.ua/archive/17/part_1/32.pdf.

20. Олійник Т. О. Функції скорочень у науково-публіцистичних текстах. *Вісник студентського наукового товариства*, 2018. Вип. 20. С. 136–139.

21. Павлюк В. І. Абревіація в сучасній англійській мові: особливості вживання абревіатур галузі освіти [Електронний ресурс]. Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини. Режим доступу: https://repository.sspu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/53ee785d-d081-4cd3-b65e-c0493166913a/content.

22. Пономаренко О. Кореляція понять "комунікація" та "дискурс" у загальнонауковій, лінгвістичній і дипломатичній парадигмах. *Вісник КНУ імені Тараса Шевченка*, 2016. № 48–52. С. 164-171.

23. Рябокучма Т. О., Горбаченко А. Л. Абревіація як продуктивний спосіб творення лексичних одиниць. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*, 2025. Вип. 1 (212). С. 225–229.

24. Середа В., Купчишина Ю. Структурно-семантичні характеристики абревіатур дипломатичного дискурсу. "*Міжкультурна комунікація та переклад: напрями, пріоритети та перспективи*", Хмельницький національний університет. 2025. С. 43-49.

25. Середа В.С. Абревіації в дипломатичному дискурсі: структурно-семантичний аналіз і перекладацькі стратегії. "Філологія та лінгвістика у сучасному світі". Матеріали науково-практичної конференції (м. Полтава, 7–8 листопада 2025 р.). Одеса: Видавництво "Молодий вчений", 2025. С. 142–147.

26. Синиця Р. Р. Структурно-семантичні та функціональні особливості абревіатур в публіцистичних текстах. ЗНУ, 2021. 88 с.

27. Хайруліна Н. Ф., Юніна О. Є. Прагматичні функції сучасних абревіацій на матеріалі інтернет-дискурсу. 75 с.

28. Шинкарук В. Латинізми як джерело збагачення мовного образу мистецтва Лесі Українки. *International Journal of Philology*. 2021. 25(2), С. 6–9.

29. Шишко А. В., Луканська Г. А. Особливості функціонування абревіатур та скорочень у сучасному англомовному суспільно-політичному

дискурсі: лінгвокультурологічний аспект. *Науковий вісник ХДУ*. № 1. 2018. С. 105-110.

30. Ярова Л. Особливості перекладу скорочень у міжнародних конвенціях та деклараціях ООН і ЮНЕСКО. С. 214. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://core.ac.uk/download/pdf/53035649.pdf.

31. Яхненко О. О. Особливості перекладу абревіатур в англомовній політичній термінології. Суми: СумДУ, 2022. 80 с.

32. Abbadia, J. Acronyms in Research: Simplifying Communication and Clarity. *Mind the Graph Blog*, 2025. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://mindthegraph.com/blog/acronyms-in-research/

33. Acquis communautaire (acquis) [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/33294.

34. Bandov G. Diplomatic language – a unique language of international communication. In L. Kordić (Ed.), Languages and Law. Osijek: Faculty of Law Osijek, 2023. P. 13-25.

35. Beheka D. A. Abbreviation in English Internet Communication. *Scientific Journal of National Pedagogical Dragomanov University*, 2024. С. 38-50.

36. Bobeica G. Diplomatic Language as Part of the Language for Specific Purposes. Université d'État de Moldova, 2023. P. 600-610.

37. Bull H. The Anarchical Society: A Study of Order in World Politics. 4th ed. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2012. P. 143-158.

38. Charillon F., Ramel F., Balzacq T. (Eds.). Global Diplomacy: An Introduction to Theory and Practice. Springer, 2019. 30 p.

39. Draganovici M. Besonderheiten des Dolmetschens im diplomatischen Milieu. Zbornik znanstvenih radova, 2014. 154 p.

40. Ghuman K. The Art and Science of Effective and Impactful Communication. Blue Rose Publishers, 2024. 336 p.

41. Gilboa E. Mass communication and diplomacy: a theoretical framework. Communication Theory, 2000. 10(3). P. 275–309.

42. Griffin E. M. A First Look at Communication Theory. McGraw-Hill, 2006. 557 p.

43. Iverson C. et al. The AMA Manual of Style, 10th ed. Oxford University, 2007. 455 p.

44. Jönsson C., Hall M. Communication: An Essential Aspect of Diplomacy. International Studies Perspectives, 2003. 4(2). P. 195–210.

45. Kissinger H. Diplomacy. New York: Simon & Schuster, 2023. 912 p.

46. Matteucci A. Language and Diplomacy – A Practitioner's View. In Kurbalija, J. & Slavik, H. (Eds.), Language and Diplomacy. Diplo, 2001. 182 p.

47. Mattiello E. Позаграматична морфологія в англійській мові: абревіатури, зрощення, редуплікації. 2013. P. 74.

48. Nelson R., Izadi F. Ethics and Social Issues in Public Diplomacy. In Snow, K. A., Taylor, P. M. (Eds.), Routledge Handbook of Public Diplomacy. Routledge, 2008. P. 354-371.

49. Nicolson H. Diplomacy. London: Oxford University Press, 1939. 254 p.

50. Pigman, G. A. Contemporary Diplomacy. Cambridge: Polity Press, 2011. P. 157-189.

51. Prokopenko A., Kaminina A. "Interlingual Rendering of Political Terminology." *Філологічні трактати*, т. 10, № 2, 2018. P. 101–106.

ДЖЕРЕЛА ДОВІДКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

52. Зацний Ю. А., Янков А. Словник неологізмів. Інновації у словниковому складі англійської мови початку XXI століття: англо-український. Вінниця: Нова книга, 2008. 360 с.

53. Мюллер В. Великий англо-український словник: у новій редакції. Київ: Арій, 2008. 784 с.

54. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2006. 716 с.

55. Український дипломатичний словник / За ред. М. З. Мальського. Київ: Знання, 2014. 495 с.

56. Єрмоленко С. Я., Бибик С. П., Тодор О. Г. Українська мова: Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів. Київ: Либідь, 2001. 224 с.

57. Costa D. Abbreviation. URL: https://www.britannica.com/topic/abbreviation

58. Schubert K., Klein M. Wörterbuch der Politik. Stuttgart: Kröner, 2007. P. 779.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

59. 2025 Quad Foreign Ministers' Meeting. Fact Sheet. Office of the Spokesperson, 1 July 2025 [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.state.gov/releases/office-of-the-spokesperson/2025/07/2025-quad-foreign-ministers-meeting (дата звернення: 1.11.2025).

60. About Red Notices – INTERPOL. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.interpol.int/How-we-work/Notices/Red-Notices (дата звернення: 14.08.2025).

61. African Union Journal on Post-Conflict Reconstruction and Development: Peacebuilding @ Work. Volume 1, Issue 1. Addis Ababa: African Union Commission, 2024. URL: https://www.peaceau.org/uploads/au-journal-on-pcrd-vol-1-1-web-rev2.pdf (дата звернення: 15.08.2025).

62. Audit of the management of selected major conferences – 2010 Millennium Development Goals (MDG) Summit: Draft Report of Detailed Results. Comments of Department for General Assembly and Conference Management. Assignment No. AH2011/550/01. 11-00669. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://2009-2017-usun.state.gov/sites/default/files/organization_pdf/187173.pdf (дата звернення: 14.08.2025).

63. Barkindo, M. The Clean Development Mechanism: Is it meeting the expectations? A Speech by Mr. Mohammed Barkindo, Acting for the OPEC Secretary General, to the First International Conference on the Clean Development Mechanism, Riyadh, Saudi Arabia, 19–20 September 2006 [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.opec.org/speech-detail/290-19-september-2006.html (дата звернення: 4.11.2025).

64. BBC News. Brexit showdown: Who were Tory rebels who defied Boris Johnson. 5 вересня 2019. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.bbc.com/news/uk-politics-49563357 (дата звернення: 11.08.2025).

65. Best Practices in Development Co-operation Series: Co-ordinating Action for Civic Space. Toolkit for implementing the DAC Recommendation on Enabling Civil Society in Development Co-operation and Humanitarian Assistance. OECD, 2025 (дата звернення: 5.11.2025).

66. Comment by the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine on the IAEA General Conference Resolution on Nuclear Safety in Ukraine [Електронний ресурс]. 18 September 2025. Режим доступу: https://mfa.gov.ua/en/news/komentar-mzs-shchodo-rezolyuciyi-generalnoyi-konferenciyi-magate-pro-yadernu-bezpeku-v-ukrayini (дата звернення: 18.09.2025).

67. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. New growth plan for the Western Balkans. Brussels, 8 November 2023. COM(2023) 691 final (дата звернення: 8.09.2025).

68. Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. European solidarity with refugees and those fleeing war in Ukraine. Strasbourg, 8 March 2022. COM(2022) 107 final [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://publications.europa.eu/resource/cellar/6b5c99ea-9f0b-11ec-83e1-01aa75ed71a1.0001.03/DOC_1 (дата звернення: 18.09.2025).

69. Convention on the Transfer of Sentenced Persons. Strasbourg, 21 березня 1983 р. European Treaty Series – No. 112. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://rm.coe.int/1680079529 (дата звернення: 11.08.2025).

70. Co-ordinating Action for Civic Space: Toolkit for implementing the DAC Recommendation on Enabling Civil Society in Development Co-operation and Humanitarian Assistance. OECD, 2025 (дата звернення: 4.11.2025).

71. Council Common Position 2005/69/JHA of 24 January 2005 on exchanging certain data with Interpol. OJ L 27 of 29.1.2005 (last update 27.04.2007) (дата звернення: 12.09.2025).

72. Council of the European Union. Brussels, 25 June 2025 (OR. en) 6978/2/25 REV 2 ADD 1 ENV 145 COMPET 145 SAN 87 MI 136 IND 71 CONSOM 40 ENT 33. Interinstitutional File: 2023/0234 (COD) (дата звернення: 1.11.2025).

73. Court of Justice of the European Union. Request for a preliminary ruling – Citizenship of the European Union Extradition to Russia. Case C 182/15 Petruhhin. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=177901 (дата звернення: 15.08.2025).

74. Daily Press Briefing by the Office of the Spokesperson for the Secretary-General [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://press.un.org/en/2016/db160620.doc.htm (дата звернення: 4.11.2025).

75. Dempsey, M. E. Selected Works of General Martin E. Dempsey, USA: Eighteenth Chairman of the Joint Chiefs of Staff, 1 October 2011-30 September 2015. Washington, DC: Joint History and Research Office, Office of the Chairman of the Joint Chiefs of Staff, 2022. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.govinfo.gov/content/pkg/GOVPUB-D5-PURL-gpo220883/pdf/GOVPUB-D5-PURL-gpo220883.pdf (дата звернення: 12.08.2025).

76. Digital Press Briefing: U.S. Permanent Representative to NATO Ambassador Matthew Whitaker. The Brussels Hub, 23 червня 2025. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.state.gov/digital-press-briefing-u-s-permanent-representative-to-nato-ambassador-matthew-whitaker-3 (дата звернення: 11.08.2025).

77. Diplomatic Immunity [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5a7f18dced915d74e33f44fd/0034_-16_Diplomatic_Immunity.pdf (дата звернення: 22.09.2025).

78. Draft Articles on Diplomatic Intercourse and Immunities with commentaries. New York: United Nations, 2005 [Електронний ресурс]. Режим

доступу: https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/commentaries/9_1_1958.pdf (дата звернення: 22.09.2025).

79. EFTA Ministerial Meeting, Geneva, Switzerland. 24 June 2024. Communiqué [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.efta.int/media-resources/news/efta-ministerial-meeting-geneva-switzerland-24-june-2024-communique (дата звернення: 5.11.2025).

80. EU budget proposal 2028–2034: funding for the energy transition and climate [Електронний ресурс]. 17 July 2025. Режим доступу: https://eccoclimate.org/eu-budget-proposal-2028-2034-funding-for-the-energy-transition-and-climate/ (дата звернення: 22.09.2025).

81. EU says diplomatic incident with Libya “a protocol issue” / By Rédaction Africanews with AP. 10 липня 2025. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.africanews.com/2025/07/10/eu-says-diplomatic-incident-with-libya-a-protocol-issue/ (дата звернення: 11.08.2025).

82. European Commission. Economic and Investment Plan: Endorsed Flagship Investments 2020–2024. July 2024. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2024-07/economic-investment-plan-flagship-investments_en.pdf (дата звернення: 24.07.2025).

83. European Investment Bank. Guarantee for Economic Development in Ukraine [Електронний ресурс]. 2015. Режим доступу: https://www.eib.org/en/projects/pipelines/all/20150583 (дата звернення: 15.10.2025).

84. Evaluation of the United Nations Disengagement Observer Force (UNDOF) [Електронний ресурс]. 28 May 2025. IED-25-004. Режим доступу: https://www.unevaluation.org/member_publications/evaluation-united-nations-office-counter-terrorism-ied-25-008 (дата звернення: 12.09.2025).

85. External Review of the Independent Evaluation Group of the World Bank Group: Report to the Committee on Development Effectiveness from the Independent Review Panel. Washington, D.C.: World Bank Group, October 2022. [Електронний

ресурс]. Режим доступу: https://documents1.worldbank.org/curated/en/099315012052217696/pdf/BOSIB0426cafbf0340b3d90b35b3adeddd9.pdf (дата звернення: 14.08.2025).

86. Financial Statements 2016 [Електронний ресурс]. International Maritime Organization. Режим доступу: https://wwwcdn.imo.org/localresources/en/OurWork/Documents/Financial%20Statements/IMO%20Financial%20Statements%202016.pdf (дата звернення: 1.11.2025).

87. Fisher, M. IAEA Launches New Outlook on Nuclear Power for Development in Africa at G20 / Matt Fisher. Міжнародне агентство з атомної енергії (IAEA), 8 серпня 2025. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.iaea.org/newscenter/news/iaea-launches-new-outlook-on-nuclear-power-for-development-in-africa-at-g20 (дата звернення: 11.08.2025).

88. Fundación Alternativas. The State of the European Union 2024: Integration vs. Nationalism. Madrid: Friedrich-Ebert-Stiftung, 2024. №14. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://library.fes.de/pdf-files/bueros/madrid/17647/2024.pdf (дата звернення: 17.08.2025).

89. G7 Foreign Ministers' statement on the escalation of violence in the eastern Democratic Republic of the Congo [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.esteri.it/en/sala_stampa/archivionotizie/comunicati/2025/02/dichiarazione-dei-ministri-degli-esteri-g7-sullescalation-di-violenza-nella-parte-orientale-della-repubblica-democratica-del-congo/ (дата звернення: 4.11.2025).

90. G7 Leaders' Statement. U.S. Embassy in Ukraine, 8 травня 2022. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://ua.usembassy.gov/g7-leaders-statement/ (дата звернення: 11.08.2025).

91. Green City Finance Guide Latin America and the Caribbean. Вашингтон, D.C.: Subnational Diplomacy Unit, U.S. Department of State. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.state.gov/wp-content/uploads/2025/01/Green-Finance-Final-Brochure_DOC_Share_121824.pdf (дата звернення: 12.08.2025).

92. Hajiyeva N. Should NATO and Europe seek to contain or cooperate with Russia? 9 January 2017 [Електронний ресурс]. Режим доступу:

https://moderndiplomacy.eu/2017/01/09/should-nato-and-europe-seek-to-contain-or-cooperate-with-russia/ (дата звернення: 22.09.2025).

93. Hassan, M. bin J. bin. Speech by His Excellency Ambassador Musa bin Jaafar bin Hassan, President of the General Conference of UNESCO, Permanent Delegate of the Sultanate of Oman to UNESCO on the occasion of the second session of the Intergovernmental Committee for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage. Токіо, Японія, 3–7 вересня 2007. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://ich.unesco.org/doc/src/00251-EN-PDF.pdf (дата звернення: 11.08.2025).

94. Headquarters Agreement between the Government of the Federal Republic of Germany and the European Central Bank concerning the seat of the European Central Bank. EUR-Lex. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:41998Z9181&rid=1 (дата звернення: 16.08.2025).

95. High Representative of the Union for Foreign Affairs and Security Policy [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/glossary/high-representative-of-the-union-for-foreign-affairs-and-security-policy.html (дата звернення: 4.11.2025).

96. Internal Revenue Service. Use of Non-Reduction in Force (RIF) Job Abolishment Procedures. Manual Transmittal, Part 6. Human Resources Management, Chapter 350, Section 1. Washington, D.C., 24 листопада 2023. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.irs.gov/irm/part6/irm_06-350-001 (дата звернення: 12.08.2025).

97. Interinstitutional File: 2023/0284 (COD). Brussels, 11 June 2025. 10092/25 ENV 502 ENT 95 MI 370 CODEC 778 [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10092-2025-INIT/en/pdf (дата звернення: 3.10.2025).

98. IOC vice-president given prison sentence. 3 червня 2004. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.irishtimes.com/news/ioc-vice-president-given-prison-sentence-1.981230 (дата звернення: 11.08.2025).

99. JCBRN Defence COE. Comprehensive Publication on Civil-Military & NATO–EU Cooperation. Vyškov: Joint Chemical, Biological, Radiological and Nuclear Defence Centre of Excellence, 2021. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.jcbrncoe.org/app/uploads/2024/09/JCBRN-Defence-COE-_Comprehensive-Publication.pdf (дата звернення: 16.08.2025).

100. Jenkins B. D. AUKUS: A Commitment to the Future. Remarks. Atlantic Council, Washington D.C., 27 November 2023 [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://2021-2025.state.gov/aukus-a-commitment-to-the-future/ (дата звернення: 22.09.2025).

101. Joint Air Power Competence Centre. Air-to-Air Refuelling Flight Plan – An Assessment. Kalkar, Germany: JAPCC, 2023. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://nllp.jallc.nato.int/IKS/Sharing%20Public/Air_to_Air_Refuelling_Flight_Plan.pdf (дата звернення: 12.08.2025).

102. Joint Statement of the G7 Foreign Ministers on Iran and the Middle East [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.eeas.europa.eu/eeas/joint-statement-g7-foreign-ministers-iran-and-middle-east_en (дата звернення: 1.11.2025).

103. Joint Statement of the Organisation of African, Caribbean and Pacific States and the European Union for the Fourth International Conference on Financing for Development (FfD4). ACP-UE 2102/25 ACP/21/001/25 (дата звернення: 5.11.2025).

104. Joint press release following the 10th meeting of the EU-Ukraine Association Council. 9 April 2025 [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2025/04/09/joint-press-release-following-the-10th-meeting-of-the-eu-ukraine-association-council/ (дата звернення: 4.11.2025).

105. Kettle, L. Security & Defence Cooperation in the Post-Brexit Era. The European Union and the United Kingdom. September 2024 [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.aies.at/download/2024/AIES_Study-2024-1.pdf (дата звернення: 4.11.2025).

106. Kugler, R. L. New Directions in U.S. National Security Strategy, Defense Plans, and Diplomacy. Washington, D.C.: National Defense University Press, 2011. Опубліковано для Center for Technology and National Security Policy, Institute for National Strategic Studies. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.govinfo.gov/content/pkg/GOVPUB-D5-PURL-gpo12438/pdf/GOVPUB-D5-PURL-gpo12438.pdf (дата звернення: 11.08.2025).

107. Latest from the OSCE Special Monitoring Mission to Ukraine (SMM), 30 August 2019. Kyiv, 31 August 2019 [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.osce.org/special-monitoring-mission-to-ukraine/428840 (дата звернення: 12.09.2025).

108. Ministry of Foreign Affairs and Regional Integration of Ghana. The Ghanaian Envoy Newsletter. October 2020. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://mfa.gov.gh/wp-content/uploads/2021/02/The-Ghanaian-Envoy-Newsletter-October-2020.pdf (дата звернення: 18.08.2025).

109. Ministry of Women Affairs, Community, Small and Medium Enterprise Development. Twenty-Fifth Anniversary of the World Conference on Women and Adoption of the Beijing Declaration and Platform for Action (1995): Zimbabwe National Review Report 2014–2019. May 2019. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.unwomen.org/sites/default/files/Headquarters/Attachments/Sections/CSW/64/National-reviews/Zimbabwe.pdf (дата звернення: 17.08.2025).

110. NATO Glossary of Abbreviations Used in NATO Documents and Publications (English and French). AAP-15(2020). NATO Standardization Office (NSO), 316 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://nso.nato.int/ (дата звернення: 3.09.2025).

111. Ninth Annual Report on the implementation of the Council Joint Action of 12 July 2002 on the European Union's contribution to combating the destabilising accumulation and spread of small arms and light weapons (2002/589/CFSP) [Електронний ресурс]. (2010/C 000/01). Режим доступу: https://eur-

lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52010XG0720(01 (дата звернення: 22.09.2025).

112. Office for Disarmament Affairs. The United Nations Disarmament Yearbook 2023. Volume 48. New York : United Nations, 2024. C. 26 (дата звернення: 8.09.2025).

113. OECD. Illicit Financial Flows from Developing Countries: Measuring OECD Responses. Paris: OECD Publishing, 2014. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://dx.doi.org/10.1787/9789264203501-en (дата звернення: 16.08.2025).

114. OPCW Condemns Syria's Repeated Use of Chemical Weapons. Media Note. Office of the Spokesperson, 22 April 2021 [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://2021-2025.state.gov/opcw-condemns-syrias-repeated-use-of-chemical-weapons (дата звернення: 12.09.2025).

115. Organisation chart of the EEAS. Strategic Communications, 25 липня 2025. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.eeas.europa.eu/eeas/organisation-chart-eeas_en (дата звернення: 15.08.2025).

116. Outcome of the Council Meeting. 3542nd Council Meeting General Affairs (Art. 50). Brussels, 22 May 2017. 9569/17 (OR. en) PRESSE 29 PR CO 29. President Louis Grech, Deputy Prime Minister and Minister for European Affairs of Malta (дата звернення: 8.09.2025).

117. Paraguassu, L. G20 diplomats hit snags on climate, taxation and Ukraine, sources say / Lisandra Paraguassu // Reuters. 17 листопада 2024. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.reuters.com/world/g20-diplomats-hit-snags-climate-taxation-ukraine-sources-say-2024-11-16 (дата звернення: 13.08.2025).

118. Paris Climate Agreement: Everything You Need to Know [Електронний ресурс]. 23 January 2025. Режим доступу: https://www.nrdc.org/stories/paris-climate-agreement-everything-you-need-know (дата звернення: 22.09.2025).

119. Partnership Agreement between [the European Union / the European Union and its Member States], of the one part, and Members of the Organisation of African, Caribbean and Pacific States, of the other part. Negotiated Agreement text

initialled by the EU and OACPS chief negotiators on 15th April 2021 [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://international-partnerships.ec.europa.eu/document/download/f84f6efa-5656-44a6-92a7-42d87a6bc74b_en (дата звернення: 1.11.2025).

120. Proposal for a Council Decision on the position to be taken on behalf of the European Union in the CETA Joint Committee. Brussels, 11 October 2019. COM(2019) 457 final. 2019/0217(NLE) [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52019PC0457 (дата звернення: 18.09.2025).

121. Public Diplomacy Coordination Council. The Association of Southeast Asian Nations (ASEAN). Міністерство закордонних справ Республіки Китай (Тайвань), 3 листопада 2010. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://en.mofa.gov.tw/News_Content.aspx?n=1575&s=95694 (дата звернення: 11.08.2025).

122. Rasmussen, A. F. NATO – delivering security in the 21st century: Speech by NATO Secretary General Anders Fogh Rasmussen, Chatham House, London, 04 Jul. 2012. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.nato.int/cps/en/natohq/opinions_88886.htm (дата звернення: 12.08.2025).

123. Report of the Secretary-General on the activities of the United Nations Office for West Africa and the Sahel [Електронний ресурс]. 23 June 2016. Режим доступу: https://www.refworld.org/reference/regionalreport/unsc/2016/en/110475 (дата звернення: 18.09.2025).

124. Reporting under the Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment. Training Guide. Part I – Manual. Professional Training Series No. 29. New York and Geneva: United Nations, 2024 (дата звернення: 8.09.2025).

125. Resolution 2763 (2024) Adopted by the Security Council at its 9812th meeting, on 13 December 2024 [Електронний ресурс]. Режим доступу:

https://zoek.officielebekendmakingen.nl/trb-2025-6.html (дата звернення: 1.11.2025).

126. Rome Statute of the International Criminal Court. Рим, 17 липня 1998 р. Набрав чинності 1 липня 2002 р. United Nations, Treaty Series, vol. 2187, No. 38544. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://asp.icc-cpi.int/sites/asp/files/asp_docs/Publications/Compendium/RomeStatute-ENG.pdf (дата звернення: 11.08.2025).

127. Samoa Agreement. Organisation of African, Caribbean and Pacific States. Council of the European Union. Brussels, 30 June 2025 (OR. en) ACP/21/001/25 ACP-UE 2102/25 (дата звернення: 1.11.2025).

128. Securing Britain in an Age of Uncertainty: The Strategic Defence and Security Review. London: The Stationery Office (TSO) for HM Government, October 2010 (дата звернення: 22.09.2025).

129. Secretariat of the Pacific Community (SPC). Guidelines for developing national legislation for the protection of traditional knowledge and expressions of culture based on the Pacific Model Law 2002 [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.wipo.int/wipolex/en/text/186410 (дата звернення: 1.11.2025).

130. Security Council Committee established pursuant to resolution 1540 (2004). Distr.: General, 10 June 2025. S/AC.44/2025/1 (дата звернення: 22.09.2025).

131. Semmel, A. K. NPT Articles III and VII: IAEA Safeguards and Nuclear Export Controls: Statement to the 2005 Review Conference of the Treaty on the Nonproliferation of Nuclear Weapons, New York, 19 травня 2005 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://2001-2009.state.gov/t/isn/rls/rm/46558.htm (дата звернення: 12.08.2025).

132. Sixty-fourth World Health Assembly: Summary records of committees, reports of committees (WHA64/2011/REC/3). Geneva, 16–24 May 2011. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://apps.who.int/gb/ebwha/pdf_files/WHA64-REC3/WHA64_REC3-en.pdf (дата звернення: 14.08.2025).

133. Soylu, R. Turkey to investigate deportation of Egyptian facing death sentence / Ragip Soylu. Middle East Eye, 5 лютого 2019. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.middleeasteye.net/news/turkey-investigate-deportation-egyptian-facing-death-sentence (дата звернення: 11.08.2025).

134. Special Administrative Measures and Extreme Isolation in the Federal Bureau of Prisons [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://ccrjustice.org/sites/default/files/attach/2017/10/SAMs%20Report.summary_0.pdf.

135. Statement in response to the report by Mr. Harlem Désir, the OSCE Representative on Freedom of the Media [Електронний ресурс]. 10 November 2017. Режим доступу: https://mfa.gov.ua/en/news/61027-statement-in-response-to-the-report-by-mr-harlem-dsirthe-osce-representative-on-freedom-of-the-media (дата звернення: 22.09.2025).

136. States of Jersey. Conclusion Report on UK–EU Trade & Cooperation Agreement – Inclusion of the Bailiwick of Jersey. Presented to the States on 24th February 2021 by the Council of Ministers. STATES GREFFE, 2021. R.26 Report [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://statesassembly.je/publications/assembly-reports/2021/r-26-2021 (дата звернення: 3.09.2025).

137. The Government Accountability Office's 2025 High Risk List. Hearing before the Committee on Oversight and Government Reform, U.S. House of Representatives, 25 February 2025. Serial No. 119-7 [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.congress.gov/event/119th-congress/house-event/LC74148/text (дата звернення: 22.09.2025).

138. U.S. General Accounting Office. U.S. International Broadcasting: Strategic Planning and Performance Management System Could Be Improved. Washington, D.C., 2000. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.govinfo.gov/content/pkg/GAOREPORTS-NSIAD-00-222/html/GAOREPORTS-NSIAD-00-222.htm (дата звернення: 12.08.2025).

139. U.S. House of Representatives. Committee on Oversight and Government Reform. Hearing: The Government Accountability Office's 2025 High Risk List. Washington, D.C., 25 лютого 2025 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.congress.gov/event/119th-congress/house-event/LC74148/text (дата звернення: 17.08.2025).

140. UK Ambassador on using frozen Russian assets: Russia will pay for Ukraine's defences. Kyiv Security Forum, 19 червня 2024. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ksf.openukraine.org/en/categories/news/posol-velykoi-brytanii-pro-vykorystannia-zamorozhenykh-aktyviv-rosiia-bude-platyty-za-oboronu-ukrainy (дата звернення: 11.08.2025).

141. Ukraine. Fifth Round of Anti-Corruption Monitoring Follow-Up Report. The Istanbul Anti-Corruption Action Plan. OECD, 2025 [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2025/09/ukraine-fifth-round-of-anti-corruption-monitoring-follow-up-report_218cbaa8/097f0a38-en.pdf (дата звернення: 3.09.2025).

142. Ukraine Adapted Annual National Programme Assessment for 2024. – Міністерство закордонних справ України. – [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://nato.mfa.gov.ua/storage/app/sites/115/ukraine-adapted-annual-national-programme-2024.pdf (дата звернення: 5.11.2025).

143. UNHCR. Global Report 2024. Червень 2025. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.unhcr.org/publications/global-report-2024 (дата звернення: 11.08.2025).

144. United Nations Appeals Tribunal. Hassanin (Respondent/Applicant) v. Secretary-General of the United Nations (Appellant/Respondent). Judgment No. 2017-UNAT-759 [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.un.org/en/internaljustice/files/unat/judgments/2017-UNAT-759.pdf (дата звернення: 4.11.2025).

145. United Nations Department of State and the Broadcasting Board of Governors. Office of Inspector General. Report of Inspection: U.S. Mission to the

African Union, Addis Ababa, Ethiopia. Report Number ISP-I-10-65, April 2010. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.stateoig.gov/uploads/report/report_pdf_file/isp-i-10-65_1.pdf (дата звернення: 12.08.2025).

146. United Nations Editorial Manual. Editorial Manual: Abbreviations. Департамент Генеральної Асамблеї та Конференційного менеджменту ООН [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.un.org/dgacm/en/content/editorial-manual/abbreviations (дата звернення: 3.09.2025).

147. United Nations Juridical Yearbook 2016. ST/LEG/SER.C/54. New York: United Nations, 2022 (дата звернення: 8.09.2025).

148. United Nations. Proposed programme budget for 2026. Programme planning. Implementation of projects financed from the Development Account: fourteenth progress report. Report of the Secretary-General. A/80/92. 5 June 2025 (дата звернення: 4.11.2025).

149. United Nations Security Council. Resolution 2767 (2024). Adopted at the 9828th meeting, on 27 December 2024 [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://docs.un.org/en/s/res/2767(2024 (дата звернення: 5.11.2025).

150. US to impose new sanctions on Russia, including a vow to phase out imports of Russian oil and further crackdowns on state-controlled media and industrial trade. – Business Insider, May 2022. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.businessinsider.com/us-imposes-new-sanctions-russia-ukraine-full-list-2022-5 (дата звернення: 5.11.2025).

151. WCO Editorial Style Guide. – First edition. – August 2023. – [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.wcoomd.org/ (дата звернення: 13.08.2025).

152. West Africa Civil Society Institute (WACSI). Landscape Mapping of Civil Society Digital Security in West Africa. Accra, Ghana: WACSI, 2023. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://wacsi.org/wp-

content/uploads/2023/04/Landscape-Mapping-of-Civil-Society-Digital-Security-In-West-Africa-Report-_English-Version.pdf (дата звернення: 17.08.2025).

153. Wentker, A. More and more cases on war and genocide are being litigated at the ICJ / Alexander Wentker. Chatham House, 2024. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.chathamhouse.org/2024/09/more-and-more-cases-war-and-genocide-are-being-litigated-icj (дата звернення: 12.08.2025).

154. What Is ASEAN? Council on Foreign Relations [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.cfr.org/backgrounder/what-asean (дата звернення: 4.11.2025).

155. What Is Social Media Marketing? Definition, Types & Examples [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://landingi.com/social-media-marketing/ (дата звернення: 12.09.2025).

156. What is the Security Council? – United Nations. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://main.un.org/securitycouncil/en/content/what-security-council (дата звернення: 11.08.2025).

157. Wills, A., Vermeulen, M., Born, H., Scheinin, M., Wiebusch, M., Thornton, A. Parliamentary Oversight of Security and Intelligence Agencies in the European Union. Brussels: European Parliament, Directorate-General for Internal Policies, 2011. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.dcaf.ch/sites/default/files/publications/documents/study_en.pdf (дата звернення: 18.08.2025).

158. WTO Agreement on Import Licensing Procedures. U.S. Department of Commerce. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.trade.gov/trade-guide-wto-il-agreement (дата звернення: 16.08.2025).

159. Written evidence submitted by the United Nations High Commissioner for Refugees (IB 31) [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://publications.parliament.uk/pa/cm201516/cmpublic/immigration/memo/ib31.htm (дата звернення: 1.11.2025).

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Міжнародні організації:

1. **ACP-EU** – *African, Caribbean and Pacific Group of States – European Union* – Країни Африки, Карибського басейну і Тихого океану – Європейський союз.

2. **CEFTA** – *Central European Free Trade Agreement* – Центральноєвропейська угода про вільну торгівлю.

3. **CoD** – *Community of Democracies* – Спільнота демократій.

4. **EU** – *European Union* – Європейський Союз.

5. **EU27** – *European Union of 27 Member States* – 27 країн-членів Європейського Союзу.

6. **G20** – *Group of Twenty* – Група двадцяти.

7. **IAEA** – *International Atomic Energy Agency* – Міжнародне агентство з атомної енергії.

8. **IATA** – *International Air Transport Association* – Міжнародна асоціація повітряного транспорту.

9. **ICAO** – *International Civil Aviation Organization* – Міжнародна організація цивільної авіації.

10. **ICIMOD** – *International Centre for Integrated Mountain Development* – Міжнародний центр з інтегрованого розвитку гірських районів.

11. **ICC** – *International Criminal Court* – Міжнародний кримінальний суд.

12. **ICTR** – *International Criminal Tribunal for Rwanda* – Міжнародний кримінальний трибунал щодо Руанди.

13. **ICTY** – *International Tribunal for the former Yugoslavia* – Міжнародний трибунал щодо колишньої Югославії.

14. **IMO** – *International Maritime Organization* – Міжнародна морська організація.

15. **INTERPOL** – *International Criminal Police Organization* – Міжнародна організація кримінальної поліції.

16. **IOPC** – *International Oil Pollution Compensation Funds* – Міжнародні фонди компенсації нафтового забруднення.

17. **MINUSTAH** – *Mission des Nations Unies pour la Stabilisation en Haïti* – Місія ООН зі стабілізації на Гаїті.

18. **OACPS** – *Organisation of African, Caribbean and Pacific States* – Організація країн Африки, Карибського басейну і Тихого океану.

19. **OECD** – *Organisation for Economic Co-operation and Development* – Організація економічного співробітництва та розвитку.

20. **OHCHR** – *United Nations High Commissioner for Human Rights* – Верховний комісар ООН з прав людини.

21. **SIPRI** – *Stockholm International Peace Research Institute* – Стокгольмський міжнародний інститут досліджень проблем миру.

22. **UNAMA** – *United Nations Assistance Mission in Afghanistan* – Місія допомоги ООН в Афганістані.

23. **UNCTAD** – *United Nations Conference on Trade and Development* – Конференція ООН з торгівлі та розвитку.

24. **UNDOF** – *United Nations Disengagement Observer Force* – Сили спостереження ООН з роз'єднання.

25. **UNESCO** – *United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization* – Організація ООН з питань освіти, науки і культури.

26. **UNICEF** – *United Nations Children's Fund* – Дитячий фонд ООН.

27. **UNLB** – *United Nations Logistics Base* – Логістична база ООН.

28. **UNOWA** – *United Nations Office for West Africa* – Офіс ООН в Західній Африці.

29. **UNOWAS** – *United Nations Office for West Africa and the Sahel* – Офіс ООН в Західній Африці та Сахелі.

30. **UNPA** – *United Nations Postal Administration* – Поштова адміністрація ООН.

31. **UNRWA** – *United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East* – Близькосхідне агентство ООН для допомоги палестинським біженцям.

32. **UN-Women** – *Empowerment of Women* – Структура ООН з питань гендерної рівності.

33. **UPU** – *Universal Postal Union* – Всесвітній поштовий союз.

34. **WCO** – *World Customs Organization* – Всесвітня митна організація.

35. **WHO** – *World Health Organization* – Всесвітня організація охорони здоров'я.

Дипломатичні установи і структури:

36. **ACABQ** – *Advisory Committee on Administrative and Budgetary Questions* – Консультативний комітет з адміністративних і бюджетних питань.

37. **DGACM** – *Department of General Assembly Conferences Management* – Департамент Генеральної Асамблеї та конференцій.

38. **EEAS** – *European External Action Service* – Європейська служба зовнішніх справ.

39**. EU EOM** – *Election Observation Mission* – Місія спостереження за виборами ЄС.

40. **FCDO** – *Foreign Commonwealth and Development Office* – Міністерство закордонних справ, співдружності та розвитку.

41. **OLA** – *Office of Legal Affairs* – Юридичний відділ/Управління з правових питань.

42. **OLAF** – *European Anti-Fraud Office* – Європейське управління з питань боротьби з шахрайством.

43. **OIOS** – *Office of Internal Oversight Services* – Відомство внутрішнього нагляду.

44. **OSES** – *Office of the Special Envoy for the Sahel* – Офіс спеціального представника в справах Сахелю.

45. **OTP** – *Office of the Prosecutor* – Офіс прокурора.

46. **P-5** – *Permanent Five Members of the United Nations Security Council* – Постійні п’ять членів Ради Безпеки ООН.

47. **PIO** – *Public International Organization* – Міжнародна публічна організація.

48. **SAPO** – *Specialised Anti-Corruption Prosecutor’s Office* – Спеціалізована антикорупційна прокуратура.

49. **SIFoCC** – *Standing International Forum of Commercial Courts* – Постійний міжнародний форум комерційних судів.

50. **UCPM** – *Union Civil Protection Mechanism* – Механізм цивільного захисту Європейського Союзу.

Міжнародні договори і угоди:

51. **AAAA** – *Addis Ababa Action Agenda* – Аддис-абебська програма дій.

52. **CAMM** – *Common Agenda on Migration and Mobility* – Спільний порядок денний з питань міграції та мобільності.

53. **CETA** – *Comprehensive Economic and Trade Agreement* – Комплексна економічна і торгова угода.

54. **DCFTA** – *Deep and Comprehensive Free Trade Area* – Поглиблена і всеохоплююча зона вільної торгівлі.

55. **KP** – *Kyoto Protocol* – Кіотський протокол.

56. **MOU** – *Memorandum of Understanding* – Меморандум про взаєморозуміння.

57. **PA** – *Paris Agreement* – Паризька угода.

58. **START** – *Strategic Arms Reduction Treaty* – Договір про скорочення стратегічних наступальних озброєнь.

59. **TFEU** – *Treaty on the Functioning of the European Union* – .Договір про функціонування Європейського Союз.

Політичні і військові блоки:

60. **ASEAN** – *Association of Southeast Asian Nations* – Асоціація держав Південно-Східної Азії.

61. **AU** – *African Union* – Африканський союз.

62. **CFSP** – *Common Foreign and Security Policy* – Спільна зовнішня та безпекова політика.

63. **GCC** – *Gulf Cooperation Council* – Рада співробітництва арабських держав Перської затоки.

64. **NATO** – *North Atlantic Treaty Organization* – Організація Північноатлантичного договору.

65. **QUAD** – *Quadrilateral Security Dialogue* – Чотиристоронній діалог з питань безпеки.

Санкції і безпека:

66. **AML/CFT** – *Anti Money Laundering / Countering the Financing of Terrorism* – Протидія відмиванню коштів/фінансуванню тероризму.

67. **CBRN** – *Chemical, Biological, Radiological and Nuclear* – Хімічна, біологічна, радіологічна та ядерна (зброя).

68. **CPPNM** – *Convention on the Physical Protection of Nuclear Material* – Конвенція про фізичний захист ядерного матеріалу.

69. **JIM** – *Joint Investigative Mechanism* – Спільний слідчий механізм.

70. **NPT** – *Non-Proliferation of Nuclear Weapons* – Договір про нерозповсюдження ядерної зброї.

71. **OPCW** – *Organization for the Prohibition of Chemical Weapons* – Організація із заборони хімічної зброї.

72. **SALW** – *Small Arms and Light Weapons* – Стрілецька та легка зброя.

73. **SDPR** – *Strategic Defence Procurement Review* – Огляд закупівель стратегічної оборони.

74. **UNIDIR** – *United Nations Institute for Disarmament Research* – Інститут ООН з дослідження питань роззброєння.

75. **UNREC** – *United Nations Regional Centre for Peace and Disarmament in Africa* – Регіональний центр ООН з питань роззброєння в Африці.

Фінансово-економічні установи:

76. **AEO** – *Authorized Economic Operator* – Уповноважений економічний оператор.

77. **ATM** – *Autonomous Trade Measures* – Автономні торговельні заходи.

78. **BIS** – *Bank for International Settlements* – Банк міжнародних розрахунків.

79. **BoA** – *Board of Auditors* – Наглядова рада.

80. **CA** – *Competition Authorities* – Органи з питань конкуренції.

81. **ECB** – *European Central Bank* – Європейський центральний банк.

82. **EDF** – *European Development Fund* – Європейський фонд розвитку.

83. **EIB** – *European Investment Bank* –Європейський інвестиційний банк.

84. **EIP** – *Economic and Investment Plan* – План економічних інвестицій.

85. **EPF** – *European Peace Facility* – Європейський фонд миру.

86. **ESCWA** – *Economic and Social Commission for Western Asia* – Економічна і соціальна комісія для Західної Азії.

87. **GDP** – *Gross Domestic Product* – Валовий внутрішній продукт.

88. **GNI** – *Gross National Income* –Валовий національний дохід.

89. **IMF** – *International Monetary Fund* – Міжнародний валютний фонд.

90. **ODA** – *Official Development Assistance* – Офіційна допомога розвитку.

91. **PRGT** – *Poverty Reduction and Growth Trust* – Зменшення бідності та сприяння зростанню.

92. **SCB** – *Securities Commission of The Bahamas* – Комісія з цінних паперів Багамських островів.

93. **SDR** – *Special Drawing Rights* – Спеціальні права запозичення.

94. **SEPA** – *Single Euro Payments Area* – Єдина зона європейських платежів.

95. **VAT** – *Value Added Tax* – Податок на додану вартість.

96. **WBG** – *World Bank Group* – Група Світового банку.

97. **WTO** – *World Trade Organization* – Світова організація торгівлі.

Адміністративно-урядові органи та структури:

98. **ADCO** – *Administrative Cooperation Group* – Група з адміністративного співробітництва.

99. **AI** – *Administrative Instruction* – Адміністративна інструкція.

100. **aANP** – *adapted Annual National Programme* – Адаптована щорічна національна програма.

101. **DOT** – *Department Of Transportation* – Департамент транспорту.

102. **EBOA** – *European Budgetary or Oversight Authority* – Європейський бюджетний або наглядовий орган.

103. **GAC** – *General Authority for Competition* –Загальний орган з питань конкуренції.

104. **GAO** – *Government Accountability Office* – Управління урядової підзвітності.

105. **HCJ** – *High Council of Justice* – Вища рада правосуддя.

106. **HQCJ** – *High Qualification Commission of Judges* – Вища кваліфікаційна комісія суддів.

107. **HR** – *High Representative* – Високий представник.

108. **KSA** – *Kingdom of Saudi Arabia's* –Королівство Саудівська Аравія.

109. **MFF** – *Multiannual Financial Framework* – Багаторічна фінансова рамка.

110. **MSC** – *Maritime Safety Committee* – Комітет з безпеки на морі.

111. **NABU** – *National Anti-Corruption Bureau* – Національне антикорупційне бюро.

112. **NACP** – *National Agency on Corruption Prevention* – Національне агентство з питань запобігання корупції.

113. **NALO** – *National Aquaculture Legislative Overview* – Огляд національного законодавства в аквакультурі.

114. **NECPs** – *National Energy and Climate Plans* – Національні плани з енергетики та клімату.

115. **SAMs** – *Standing Administrative Measures* – Постійні адміністративні заходи.

116. **SSS** – *Special Services Section* – Відділ спеціальних послуг.

117. **SSSU** – *State Statistics Service of Ukraine* – Державна служба статистики України.

118. **UK** – *United Kingdom* – Сполучене Королівство.

Громадянське суспільство:

119. **CSO RG** – *Civil Society Organisations Reference Group* – Довідкова група організацій громадянського суспільства.

120. **FfD4** – *Fourth International Conference on Financing for Development* – Четверта міжнародна конференція з фінансування розвитку.

121. **GIZ** – *Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit* – Товариство міжнародного співробітництва.

122. **LDCs** – *Least Developed Countries* – Найменш розвинені країни.

123. **NGOs** – *Non-Governmental Organizations* – Неурядові організації.

124. **NPOs** – *Non-Profit Organisations* – Некомерційні організації.

125. **UYF** – *Ukrainian Youth Foundation* – Український фонд молоді.

126. **WACSI** – *West Africa Civil Society Institute* – Інститут громадянського суспільства Західної Африки.

127. **WPE** – *Working Party on the Environment* – Робоча група з питань довкілля.

Мовні та форматні скорочення:

128. **e.g**. – *exempli gratia* – Наприклад.

129. **i.e.** – *id est* – Тобто.

130. **Mr.** – *Mister* – Пан.

131. **Rev.** – *Revision* – Ревізія.

132. **No.** – *Number, №* – Номер №.

ДОДАТОК Б

Рис. 1 *Тип перекладу абревіатур з англійської мови на українську*

Рис. 2 *Класифікація абревіатур*

Рис. 3 *Тематика абревіатур*

Рис. 4 *Стилістичні функції абревіатур*

Анотація

Середа В. С. Абревіації у термінології дипломатії: структурно-семантичний, функційний та перекладацький аспекти.

У роботі досліджено абревіації як важливий елемент дипломатичного дискурсу та їхню роль у міжнародній комунікації. Проаналізовано структурно-семантичні та функційні особливості скорочень на основі дипломатичних текстів і документів. Особливу увагу приділено методам перекладу абревіацій, зокрема еквівалентного відтворення, калькування, описового перекладу, транскодування та транслітерації. Встановлено, що вибір перекладацької стратегії залежить від контексту, стилістики документа та необхідності збереження термінологічної точності.

Ключові слова: дипломатичний дискурс, абревіації, переклад, структурно-семантичні особливості, комунікація.

З огляду на зростання глобалізаційних тенденцій та розвитку міжнародного спілкування особливого значення набуває дипломатична лексика, зокрема термінологія абревіатур. Скорочення, як складова професійної мови часто постає результатом взаємодії різних мовних систем, що відображається на структурно-семантичній організації дипломатичних текстів. У цьому випадку актуальним є дослідження засобів адаптації абревіатур з метою забезпечення адекватного та точного перекладу.

Об'єктом дослідження є структурно-семантичні та функційні характеристики абревіації, що використовуються у дипломатичному дискурсі.

Предметом дослідження виступають способи та шляхи перекладу структурно-семантичних та функційних характеристик абревіацій та скорочень у дипломатичному дискурсі.

Метою є аналіз термінології дипломатичних абревіацій з огляду на їх структурно-семантичні, функціональні та перекладацькі аспекти.

Матеріалом дослідження є дипломатичні документи, зокрема офіційні тексти міжнародних угод, протоколи переговорів, листування між державами, а також інші документи, що мають правовий і дипломатичний характер.

Наукова новизна роботи полягає у типологізації дипломатичних абревіатур за структурно-семантичними та тематичними ознаками, визначенні їх функцій і розробленні перекладацьких стратегій з урахуванням впливу контексту.

Теоретичне значення дослідження полягає у розширенні існуючих знань про використання та переклад абревіацій у дипломатичному дискурсі, а також у виявленні структурно-семантичних і функціональних особливостей, що впливають на їхню адаптацію в міжкультурному контексті.

Практичне значення дослідження полягає у можливості використання отриманих результатів для вдосконалення практики перекладу абревіацій у дипломатичних текстах, зокрема для забезпечення термінологічної точності та ефективності комунікації в міжнародних відносинах.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів та висновків до кожного з них, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків.

У рамках проведеного дослідження абревіації дипломатичного дискурсу розглядаються як ключові термінологічні одиниці, що забезпечують точність і лаконічність міжнародної комунікації. У теоретичній частині встановлено, що мова дипломатії функціонує як форма професійного міждержавного спілкування зі специфічними засобами вираження, спрямованими на підтримання збалансованого діалогу. Проаналізовані структурно-семантичні та функціональні параметри абревіацій підтверджують їх різноманітність і багатофункційність. Практичний розділ зосереджено на дослідженні впливу скорочень на ефективність дипломатичної комунікації в оригінальних і перекладених текстах, із залученням аналізу конкретних прикладів. Вивчення структурних, семантичних і перекладацьких аспектів абревіацій дозволило глибше зрозуміти механізми міжнародного спілкування та стало підґрунтям для формування практичних рекомендацій у сфері перекладу дипломатичних документів.

Summary

Sereda V. S. Abbreviations in the Diplomatic Terminology: Structural-Semantic, Functional and Translational Aspects.

The research considers abbreviations as a crucial component of diplomatic discourse and their role in international communication. The structural and semantic as well as functional features of abbreviations have been analyzed based on diplomatic texts and documents. Specific attention was paid to the methods of translating abbreviations, including equivalent rendering, calque, descriptive translation, transcoding, and transliteration. It has been determined that the choice of translation strategy depends on the context, the stylistic characteristics of the document, and the necessity to maintain terminological accuracy.

Keywords: diplomatic discourse, abbreviations, translation, structural and semantic features, communication.

In the context of increasing globalization and the intensification of international communication, diplomatic vocabulary, particularly the terminology of abbreviations, acquires special significance. Abbreviations, as an integral part of professional language, often emerge from the interaction of different linguistic systems, influencing the structural and semantic organization of diplomatic texts. Therefore, the study of adaptation strategies for abbreviations to ensure accurate and adequate translation is highly relevant.

The **object** of the research comprises the structural-semantic and functional characteristics of abbreviations used in diplomatic discourse.

The **subject** of the research focuses on the methods and strategies for translating these structural and semantic as well as functional features within diplomatic texts.

The **purpose** of the research is to analyze the terminology of diplomatic abbreviations with regard to their structural-semantic, functional and translational aspects.

The research is based on the diplomatic documents, including official texts of international agreements, protocols of negotiations, correspondence between states, as well as other documents of legal and diplomatic nature.

The scientific novelty of the research lies in the typology of diplomatic abbreviations based on structural-semantic as well as thematic criteria, the determination of their functions, and the development of translation strategies considering contextual influence.

The theoretical significance of the research consists in expanding existing knowledge on the use and translation of abbreviations in diplomatic discourse, with particular attention to revealing structural-semantic and functional features that affect their adaptation in an intercultural context.

The practical value lies in the possibility of using the results to improve the practice of translating abbreviations in diplomatic texts, ensuring terminological accuracy and enhancing the effectiveness of communication in international relations.

Structure of the research. The research consists of an Introduction, two Chapters, conclusions to each chapter, General Conclusions, List of Reference and Appendices.

Abbreviations in diplomatic discourse are considered as key terminological units that secure precision and conciseness in international communication. The theoretical part establishes that the language of diplomacy functions as a form of professional interstate communication with specific means of expression aimed at maintaining balanced dialogue. Analysis of structural-semantic and functional parameters of abbreviations confirms their diversity and multifunctionality. The practical part focuses on examining the impact of abbreviations on the effectiveness of diplomatic communication in both original and translated texts, including the analysis of specific examples. The study of the structural, semantic, and translational aspects of abbreviations provides an extensive understanding of the mechanisms of international communication and forms the basis for practical recommendations in the translation of diplomatic documents.